

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ธงชัย ขุนาพรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ธงชัย ขุนาพรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

THONGCHAI KHUNAPROM

A THESISE SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
2023

(COPYRIGTH OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**
ชื่อนักศึกษา	:	**ธงชัย ขุนาพรม**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....

(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ. ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(รศ. ดร. สุเทพ เมยไธสง)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ. ดร.)

กรรมการ .....

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ .....

(พระครูชัยรัตนากร, ดร.)

กรรมการ .....

(ผศ. ดร. จิราภรณ์ ผันสว่าง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Academic Administration based on Good Governance of Educational Institution Administrators under Buriram Primary Educational Service Area Office 4
Student's Name	:	Thongchai Khunaprom
Degree Sough	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phrakhruvichitpanyaphorn, Asst. Prof. Dr.

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusrivirakhunsunthorn, Asst. Prof. Dr.)

Thesis Committee :
Chairman .....
(Assoc. Prof. Dr. Suthep Moeithaisong)

Member (Advisor) .....
(Phrakhruvichitpanyaphorn, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Asst. Prof. Dr. Chumnian Pollaharn)

Member .....
(Phrakruchairattanakorn, Dr.)

Member .....
(Asst. Prof. Dr. Jiraporn Phansawang)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**
ชื่อนักศึกษา	:	**ธงชัย ขุนาพรม**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.**

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยแบ่งเป็นประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า:

1) การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้ แก่ การนิเทศการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (1) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดปฏิทินการดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในภาพรวมโดยแจ้งให้คณะครูทราบร่วมกัน (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมวางแผนและแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา (3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มียืดหยุ่นตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน (4) ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อช่วยให้การสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ (5) ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนควรมีการจัดนิเทศภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งเพื่อให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน (6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงเครือข่ายสัญญาณอินเตอร์เน็ต สนับสนุนการค้นคว้าออนไลน์ ห้องคอมพิวเตอร์ รวมถึงจัดหาคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงติดตั้งในห้องเรียนสำหรับครูผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**Academic Administration Based on Good Governance of Educational Institution Administrators under Buriram Primary Educational Service Area Office 4**
Student's Name	:	**Thongchai Khunaprom**
Degree Sought	:	**Master of Political Science**
Program	:	**Buddhistic Local Government**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Phrakhruvichitpanyaphorn, Asst. Prof. Dr.**

The objectives of this research were: 1) to study Academic administration based on Good governance of Educational institution administrators under Buriram Primary Educational Service Area Office 4 2) to compare academic administration based on Good governance of Educational institution administrators under Buriram Primary Educational Service Area office 4, classified by position, education level and work experience 3) to study academic administration guidelines based on the Principles of Good governance of Educational institution administrators under Buriram Primary Educational Service Area office 4 divided into population, sample group, tools, and statistics used in the analysis.

The results of the research found that:

1. The academic administration based on Good governance of Educational institution administrators under Buriram Primary Educational Service Area office 4, overall level was at a high level. The aspect with the highest average to the lowest average was educational supervision, followed by the development of media, innovation and educational technology, teaching and learning management of in educational institutions, measurement, evaluation and transfer of academic results, educational curriculum development. The side with the lowest average was development of the learning process.

2. Comparison of opinions level towards academic administration based on Good governance of Educational institution administrators under Buriram Primary

Educational Service Area office 4, classified by position and education level. It was found that administrators and teachers had no different levels of opinions towards academic administration in all aspects. Classification by work experience, the overall academic administration was different with statistical significance at the .05 level. When considering each aspect, it was found that development of media innovation and educational technology and educational supervision was significantly different at the level of .05 level while other aspects were not different.

3. Guidelines for academic administration based on Good governance of Educational institution administrators under Buriram Primary Educational Service Area office 4, were: 1) Assessment, evaluation and process of transferring grade: Educational institution administrators should set up a calendar for measuring and evaluating results that were suitable for the overall performance by notifying the teachers together 2) Educational Curriculum Development: Educational institution administrators should hold a planning meeting and appoint a working group to be responsible for the educational institution curriculum 3) Development of learning process: Educational institution administrators should organize the learning process of teachers to be flexible according to the interests and aptitudes of the students 4) Learning management in educational institutions: Educational institution administrators should promote teachers' teaching and learning management in order to help teachers teach effectively 5) Educational supervision: Educational institution administrators should organize internal supervision at least once per semester to give advice and help in teaching and learning management 6) Development of media, innovation and educational technology: Educational institution administrators should improve the internet signal network, support online research, computer rooms, including supplying computers with peripherals installed in the classroom for teachers with the purpose of teachers can manage teaching and learning for high benefit.

Keywords : Academic administration, Educational institution administrators, Good governance

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจน เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มวิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร. ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ช่วยอำนวยความสะดวก ติดตามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดี ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัว และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุน ส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาและตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธงชัย ขุนาพรม

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		**จ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		**ช**
กิตติกรรมประกาศ		**ฌ**
สารบัญ		**ญ**
สารบัญตาราง		**ฏ**
สารบัญภาพ		**ฑ**
บทที่		
1	**บทนำ**	**1**
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยคำถามการวิจัย	3
	1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
	1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
	1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	**10**
	2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	10
	2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	27
	2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	43
	2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	73
	2.5 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล	85
	2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	102
	2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	106
	2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	110
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	**112**
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	112
	3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	114
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	114
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	116
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	117
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	118
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**120**
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	120
4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	120
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	121
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**141**
5.1 สรุปผลการวิจัย	141
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	145
5.3 ข้อเสนอแนะ	148
บรรณานุกรม	**151**
ภาคผนวก	**166**
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	167
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	169
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องเมือ (Try – out)	174
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	176
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์	178
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์	180
ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	185
ภาคผนวก ซ ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย	196
ภาคผนวก ฌ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย	204
ภาคผนวก ญ ภาพการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	210
ประวัติผู้วิจัย	**216**

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ.....	60
2.2	แสดงจำนวนโรงเรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษาปีการศึกษา 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.....	105
3.1	ข้อมูลจำนวนโรงเรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษา.....	114
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	121
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน.....	123
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (หลักความโปร่งใส).....	124
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (หลักนิติธรรม).....	125
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ความรับผิดชอบ).....	126
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (หลักคุณธรรม).....	127
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการนิเทศการศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม).....	128
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (หลักความคุ้มค่า).....	129

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง	130
4.10	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา	131
4.11	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	132
4.12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	134
4.13	การทดสอบรายคู่หลังการทดสอบความแปรปรวนในตัวแปรตามแต่ละตัว	135

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กระบวนการบริหาร 4 ประการ (Process of Management)..... 16
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 111

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว กว้างขวาง ปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคใดในโลกย่อมส่งผลกระทบไปได้ทั่ว ปัญหาต่าง ๆ ยุ่งยากสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นและยากที่จะแก้ไข จึงต้องเตรียมบุคลากรให้มีความสามารถรับมือได้กับปัญหาที่ยุ่งยากมากมายเหล่านั้น ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนคนไทยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดระดับโลกได้ความสามารถในการจูงใจ เปิดเผย อุทิศตนให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม มุ่งมั่นบริหารจัดการองค์กรและประเทศชาติให้อยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน นอบน้อมถ่อมตน ยึดถือความเป็นธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และจะต้องมีความสามารถในการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายกับผู้อื่นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 1) ซึ่งเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่บุคคลและสังคม ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีจริยธรรมคุณธรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางรากฐาน สร้างสรรค์พัฒนาความเจริญมั่นคงและแก้ไขปัญหาต่างๆ ตั้งแต่ตนเอง สังคมและประเทศชาติ

การศึกษาในประเทศไทยนั้นได้ยึดหลักของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทำให้วงการการศึกษาในประเทศไทยจำเป็นต้องตอบสนองต่อความท้าทายที่ต้องเผชิญอยู่นี้เราต้องการรูปแบบการทำงานที่สามารถพัฒนากรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อที่สามารถจัดการศึกษาตอบสนองต่อความต้องการที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งเยาวชนไทยกำลังเผชิญอยู่การจัดการศึกษาของไทยได้พัฒนาให้ก้าวทันกับสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลและก้าวทันเทคโนโลยี มุ่งเน้นในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยให้เป็นคนดี เป็นคนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผลลัพธ์ที่การศึกษาเน้นให้เกิดขึ้นในสังคมนั้นนอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความจำเป็นในสถานการณ์ข้างต้นจึงมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนในมิติด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดในตนเองมีความรู้และทักษะการอ่านเขียนและคิดคำนวณที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 8) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามโครงสร้างใหม่ที่ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร และจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไปมากขึ้นและดำเนินการได้อย่างคล่องตัว

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องถือปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดกับตัวผู้เรียนจึงเกิดจากการบริหารจัดการที่ดีการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์โดยมีเป้าหมายหลักในการดำเนินงานที่จะพัฒนาให้ผู้เรียน มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จและออกไปเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จและออกไปเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมได้จากรายงานผลการดำเนินการประจำปี 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ผู้วิจัยพบว่า มาตรฐานที่ 3 สัมฤทธิ์ผลการบริหารและการจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลงานที่แสดงความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้ ระดับคุณภาพ ควรปรับปรุง ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มงานบริหารวิชาการซึ่งมีความสำคัญต่อการยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้ผ่านเกณฑ์ตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ที่วัดระดับคุณภาพของการศึกษาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2554, หน้า 4) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในแบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอนงานวัดผลและประเมินผลงานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

จากสภาพปัญหาผู้วิจัยพบว่าการบริหารงานงานวิชาการตามมาตรฐานดังกล่าวยังขาดการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารวิชาการผู้วิจัยจึงขอนำ “หลักธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนรวม 5) หลักความ

รับผิดชอบ 6) และหลักความคุ้มค่า โดยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และขอบข่ายของงานวิชาการเป็นขอบข่ายที่กว้าง และเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการ (จรุณี เก้าเอี้ยน, 2557, หน้า 3) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปุณิกา เทียนใส, 2557, หน้า 2)

จากข้อมูลความสำคัญ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.3 สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบแนวทางการบริหารวิชาการ โดยใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา 12 ท่าน ได้แก่ สงัด อุทรานันท์ (2530) กิติมา ปรีดีดิลก (2532) อุทัย บุญประเสริฐ (2540) กมล ภู่ประเสริฐ (2544) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 29) รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134-135) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) อัมพร อินผง (2555, หน้า 39) สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62) มิลเลอร์ (มิลเลอร์, 1965 อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก,

2532) Kimbrough and Nunery (1998, pp. 51-58) Cortin (2011) โดยเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 8-12 ขึ้นไป มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปแล้ว 6 องค์ประกอบ

การบริหารวิชาการ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ

1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
5. การนิเทศการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

หลักธรรมาภิบาลหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักความมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

1) ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งหมด 191 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,893 คน มาเป็นหน่วยศึกษา

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2565 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan,1970, pp. 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

4.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ตำแหน่ง ได้แก่

1) ผู้บริหาร

2) ครู

1.2 วุฒิการศึกษา ได้แก่

1) ปริญญาตรี

2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.3 ประสบการณ์การทำงาน ได้แก่

1) 1- 5 ปี

2) 6 - 10 ปี

3) 11 ปี ขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม

2.1 การบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบแนวทางการบริหารวิชาการ โดยใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา 12 ท่าน ได้แก่ สงัด อุทรานันท์ (2530) กิติมา ปรีดีดิลก (2532) อุทัย บุญประเสริฐ (2540) กมล ภู่ประเสริฐ (2544) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 29) รุ่งชัช ดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134-135) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) อัมพร อินผง (2555, หน้า 39) สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62) มิลเลอร์ (1965, อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532) Kimbrough and Nunery (1998, pp. 51-58) Cortin (2011) โดยเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 8-12 ขึ้นไป มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปแล้วองค์ประกอบของแนวทางการบริหารวิชาการ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ

1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

5) การนิเทศการศึกษา

6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.2 หลักธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ

1) หลักนิติธรรม

2) หลักคุณธรรม

3) หลักความโปร่งใส

4) หลักความมีส่วนร่วม

5) หลักความรับผิดชอบ

6) หลักความคุ้มค่า

4.2.4 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 191 โรงเรียน

4.2.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาเพื่อทำการวิจัยในปีการศึกษา 2565

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและช่วยให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.5.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่มากสุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มี 6 ด้าน ดังนี้

1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์มีการซ่อมเสริม เพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์คุณภาพ มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบผลการเรียนและพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรมและสามารถเปิดเผยได้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ สถานศึกษาศึกษากฎระเบียบและเกณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสาระท้องถิ่นเพื่อตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียนและมีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้น มีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริงเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอีกทั้งศึกษาหลักสูตร

แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างรอบคอบ เคร่งครัด เพื่อเป็นแม่แบบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามกฎเกณฑ์ต่างๆที่สถานศึกษากำหนด

3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ครบตามเกณฑ์ทุกตัวชี้วัดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นโดยเชิญวิทยากร ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นมาสอนสอนนักเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง และการพัฒนาบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยจัดครูผู้สอนเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ครูผู้สอนพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาและทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม รวมถึงนิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ตามความพึงพอใจของผู้เรียนเน้นส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียนมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้แต่ละรายวิชาการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกลุ่มสาระอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตในสังคมที่ดีขึ้น ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและความผิดพลาดในการจัดการเรียนการสอน มีการออกเยี่ยมหรือนิเทศเป็นรายชั้นเรียนการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

5) การนิเทศการศึกษา หมายถึง การประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การนำเอาผลการนิเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้สอน และนำเอาผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน สร้างเครือข่ายในการนิเทศและเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการครูให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และจัดชั่วโมง PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการสืบค้น ส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดทำสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและสามารถเผยแพร่ได้สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น

1.5.2 หลักธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางการบริหารงานของภาครัฐเพื่อบริหารกิจการของบ้านเมืองและแก้ไขปัญหาของสังคมให้เกิดความสงบสุข ตามหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

1.5.3 สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเดียวกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.5.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 หมายถึง หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.5.5 ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.5.6 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโดยตรง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.5.7 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกเป็นปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

1.5.8 ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) 1- 5 ปี 2) 6 - 10 ปี 3) 11 ปี ขึ้นไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบถึงการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการบริหารงานวิชาการ

1.6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบแนวทางการการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้บริหาร

1.6.3 ผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 4 ได้สารสนเทศ และแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหาร

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีประเด็นที่สำคัญ ประกอบด้วย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.4 แนวคิด หลักการของหลักธรรมาภิบาล

2.5 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-65) ได้กำหนดการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 กลุ่มงาน คือ การบริหารงานวิชากร การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหาร งานทั่วไป ผู้วิจัยขอเสนอเนื้อหาตามลำดับต่อไปนี้ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ การบริหาร งานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป การศึกษาเป็นกระบวนการ พัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความ สามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตนได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาคือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและทำสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการ

การบริการการศึกษา คือ หลักวิชาอันเป็นสาขาหนึ่งที่เกี่ยวพันธ์กับทฤษฎีหลักการกระบวนการและปัจจัยที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินงานของหน่วยงาน องค์การ สังคม และประเทศชาติอย่างเป็นระบบระเบียบ แบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการบริหารและพัฒนา

อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามแนวทางด้านการศึกษาได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการบริหารและการบริหารการศึกษาสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

จันทรานี สงวนนาม (2549, หน้า 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ แนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบของผู้บริหารอันเกี่ยวข้องกับกิจการต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องระหว่างกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการ

สมยศ นาวีการ (2550, หน้า 18) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสื่อสาร การควบคุมดูแล และใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนด

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาร่วมกันเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้

เจริญผล สุวรรณโชติ (2551, หน้า 232) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการของสังคมอย่างหนึ่ง ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาร่วมกันเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้

แคมป์เบล และคนอื่น ๆ (Campbell, et al, 1968, อ้างถึงใน ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์, 2546, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าหมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานที่ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติ ได้ดำเนินงานจนเสร็จสิ้นได้ผลงานตามที่ต้องการ

ภารดี อนันต์นาวี (2552, หน้า 2) อธิบายว่าการบริหารการศึกษาอาจพิจารณาว่าเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายๆ คนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาให้เด็กเยาวชนประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านให้มีความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม ส่วนด้านสังคมการเมืองและเศรษฐกิจนั้น ต้องการให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

เมย์ อำนวยพันธ์วิไล (2552, หน้า 7) คำว่า “บริหาร” มาจากคำว่า Administration มีความหมายเหมือนกับคำว่า Management ฉะนั้น จึงมีการใช้ทั้งสองคำนี้ในลักษณะเดียวกัน แต่คำว่า Management มักจะใช้ในการบริหารองค์การหรือหน่วยงานที่มุ่งในด้านผลกำไร แต่การบริหารงานในวงการศึกษาหรือการบริหารงานในสถานศึกษานั้น มิได้มุ่งหวังผลกำไรหรือขาดทุนจึงใช้คำว่า Administration จึงจะเหมาะสมที่สุด การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลวความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้

ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ การบริหารงานที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ ซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์การใด ย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิต ของมนุษย์ในสังคม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) และประสิทธิผล (Effective) โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร (Administrative functions) ซึ่งทำหน้าที่ทางการบริหารนี้นักทฤษฎีจำแนกแตกต่างกัน

ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2556, หน้า 25) ให้ความหมาย การบริหาร (Administration) ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆที่บุคคลตั้งแต่แต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยหน้าที่หลักของผู้บริหารก็คือการประสานงานให้บุคคลต่าง ๆ ปฏิบัติไปด้วยดี และบำรุงรักษาหน่วยงานให้ ดำรงอยู่อย่างมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตั้งแต่ 2 คนขึ้น ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติในองค์กรดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ (Efficient) เกิดประสิทธิผล (Effective) และเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่กำหนดไว้

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547, หน้า 50-51) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารโรงเรียนเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านสติปัญญาความสามารถความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและจากการศึกษาวิจัยพบว่า ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและ

เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยองค์กรปฏิบัติ คือ สถานศึกษาซึ่งหมายถึงการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ

ปรีชา คัมภีรูปกรณ์ (2548, หน้า 158) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาว่า การบริหารและการจัดการโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1) เพื่อให้งานหรือภารกิจต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระบบและมีระเบียบไม่ก้าวก่ายกันสามารถเรียงลำดับความสำคัญและความรีบด่วนของงานได้

2) เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการดำเนินการจัดการศึกษานั้นต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ทรัพยากรดังกล่าวมีจำนวนจำกัด ผู้รับผิดชอบจึงจะต้องหาทางใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์หรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยความสำคัญเร่งด่วนและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นเครื่องตัดสิน

3) เพื่อเป็นการกระจายงานให้บุคลากรในหน่วยงาน การจัดการหรือการบริหารงานจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้แจกจ่ายหรือกระจายงานความรับผิดชอบให้บุคลากรต่าง ๆตามความสามารถของแต่ละบุคคลได้

4) เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทางหรือเป้าหมายที่แน่ชัดทั้งนี้เพราะในการจัดการนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัด จุดประสงค์จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของโรงเรียนว่าจะเป็นไปในทิศทางใด

ธีระ รุญเจริญ (2548, หน้า 42) ได้แสดงกรอบความคิดในการบริหารโรงเรียนจากการพิจารณาภารกิจหลักของโรงเรียน จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีภารกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาและการบริหาร ซึ่งต้องใช้ทั้งกระบวนการและปัจจัยจึงจะบรรลุผล สำหรับกระบวนการจะต้องอาศัยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยที่ผู้บริหารต้องมีศักยภาพหลายด้าน จึงจะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึงกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย จัดสรรทรัพยากร และประสานงานให้บุคลากรใช้ความพยายามในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ความหมายของการบริหารนัยนี้มาจากการมองว่าการบริหารเป็นกระบวนการที่มีลักษณะสำคัญ คือ

1. เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนนับแต่การกำหนดเป้าหมาย จัดสรรทรัพยากรต่างๆ ประสานงาน กำกับ ติดตาม และนิเทศ

2. เพื่อให้บุคลากรทำงานเต็มศักยภาพ มิใช้ผู้บริหารทำแต่เพียงลำพัง

3. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผลออกมาตามที่ต้องการโดยใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

นพพงษ์ บุญจิตตราดุลย์ (2553, หน้า 4) อธิบายว่า การบริหารเกี่ยวข้องกับหลักการกว้าง ๆ คือ มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปกลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างด้วยความสัมพันธ์และมีระเบียบกฎเกณฑ์ รู้จักใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่กำหนดให้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ช่วยกันกำหนดขึ้นโดยทุกคนรับรู้และเห็นด้วยตรงกัน

ธร สุนทรายุทธ (2553, หน้า 1-3) กล่าวว่า หน้าที่หลักของผู้บริหาร คือ การประสานงานให้บุคคลในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไปด้วยดีบำรุงรักษาหน่วยงานให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งๆ ขึ้นไปการบริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นตามปกติแล้ววิชาชีพชั้นสูงมักมีองค์ประกอบดังนี้ อาชีพนั้นต้องบริการแก่สังคมโดยไม่ซ้ำซ้อนกับสาขาวิชาอื่นอาชีพนั้นต้องบริการแก่สังคมโดยวิธีแห่งปัญญาอาชีพนั้นต้องมีความเป็นอิสระในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพผู้ให้บริการหรือสมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงนั้นต้องได้รับการศึกษาระดับสูงผู้ให้วิชาชีพนั้น จะต้องมีความประพฤติ มีจรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพต้องมีสถาบันอาชีพเป็นแหล่งกลางที่จะสร้างสรรค์จรรโลงความมั่นคงแห่งวิชาชีพของสมาชิก

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 12) ที่กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2556, หน้า 2) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ว่า ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าผู้บริหารในทุกระดับ มีอิทธิพลต่อองค์การสมัยใหม่ในทุกแง่มุมผู้บริหารจึงต้องทำ ความเข้าใจในภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของงานด้านการบริหารทั้งต่อตนเอง ต่อกลุ่มต่อสังคมและต่อประโยชน์ที่เกี่ยวเนื่องกัน ผู้บริหารทุกองค์การต่างเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบย่อย 2 ระบบ คือ 1) ระบบงาน คือ ทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทุน เครื่อง จักร วัสดุอุปกรณ์ 2) ระบบคน คือ มนุษย์หรือทรัพยากรบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ หรือสิ่งของ เพื่อที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จให้กับองค์การ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา หมายถึง ความสำคัญของการดำเนินงานด้วยกระบวนการที่เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์หลักสูตร และสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคมให้ดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปด้วยความสงบสุข

2.1.3 กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารและศิลป์ที่ผู้บริหารใช้ในการนำพาองคกรไปสู่จุดหมาย ปลายทางขององคกร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวของกับกระบวนการบริหาร ดังนี้

ศิริชัย ชินะตังกูร (2556, หน้า 3-12) ได้กล่าวว่า หลักและกระบวนการบริหารแบงออกเป็น 7 องคประกอบ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การคาดคะเนเหตุการณในอนาคต ซึ่งจะตองคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไวมีความสอดคลองตองกันในการดำเนินงานการวางแผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใชความรูในทางวิทยาการและวิจารณญาณวินิจฉัยเหตุการณในอนาคตแลวกำหนดวิธีการโดยถูกตองอย่างมีเหตุผลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกตองและสมบูรณ

2. การจัดองคการ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างและหนาที่การแบ่งสวนงานและการจัดสายงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้ ตามวัตถุประสงค

3. การอำนวยการและการสั่งงาน “การอำนวยการ (Directing)” เป็นภาระหนาที่ของผู้บริหารอย่างหนึ่งในการทำให้องค์การ (หรือหน่วยงาน) ปฏิบัติงานตามแผนต่าง ๆ

4. การตัดสินใจ การบริหารแทบทุกด้านและทุกขั้นตอนจำเป็นตองเกี่ยวของกับการตัดสินใจ

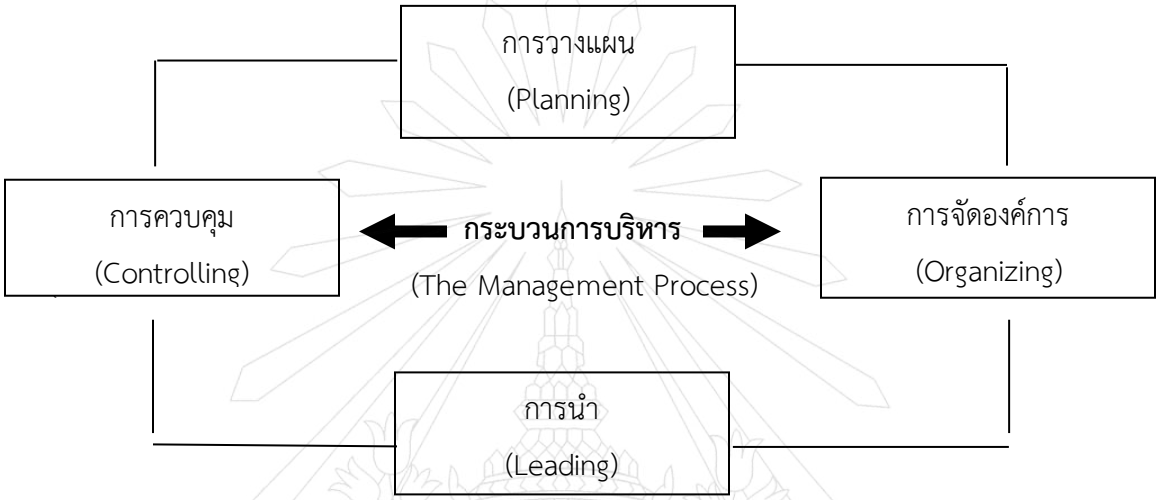
5. การติดตอสื่อสารเป็นการส่งข่าวสารไปยังอีกผู้หนึ่งซึ่งจะตองมีสิ่งจำเป็น คือ ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message) และผู้รับสาร (Receiver)

6. การประสานงาน (Co-ordination) การที่คณะบุคคลมาร่วมกันประกอบกิจการใดกิจการหนึ่งเพื่อบรรลุวัตถุประสงคที่วางไว และในการจัดการเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงคที่วางไวนี้ยอมตองอาศัยความเขาใจความร่วมมือประสานงานกันเพื่อให้ต่าง ๆ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

7. การควบคุมงาน (Control) เป็นภาระหนาที่อันสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหาร เพราะในการบริหารงานนั้นมีความสำคัญอยู่ประการหนึ่ง คือ ความพยายามในอันที่จะใชพลังของกลุมให้ร่วมมือประสานกันทำงานอย่างมีเหตุผลให้บรรลุวัตถุประสงค โดยทั่วไปการบริหารงานนั้นไม่อาจปฏิบัติจัดทำโดยลำพังผู้เดียวจะตองมีการมอบหมายอำนาจหนาที่ ให้ปฏิบัติลดหลั่นกันไปตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา เมื่อมีการมอบอำนาจหนาที่ให้ปฏิบัติจัดทำแลวก็ยอมจะตองเป็นภาระหนาที่ของผู้บริหารที่จะตองคอยติดตามหรือควบคุมการปฏิบัติงานที่ได้มอบหมายไป

ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2556, หน้า 14-17) กล่าวถึง การดำเนินงานขององค์การทั้งในระดับการบริหาร บุคคลหรือทีมงาน ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจการบริหาร (Functions of Management) หรือกระบวนการบริหาร (Process of Management) โดยกระบวนการบริหาร

ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ(Organizing) การนำ (Leading) การเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารของบุคคล ต่าง ๆ นั้น จะมากน้อยแตกต่างกันออกไป อาทิ ผู้บริหารระดับสูงมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับ การวางแผนงานขององค์การและการนำหัวหน้างานจะเกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นแผนภาพประกอบดังภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กระบวนการบริหาร 4 ประการ (Process of Management)

1. การวางแผน (Planning)

การวางแผนทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ เป็นการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการกำหนดเป้าหมาย และกิจกรรมที่บุคคล กลุ่ม หน่วยปฏิบัติงาน หรือภาพรวมขององค์การที่ต้องการให้เป็นในอนาคตการวางแผนเป็นการระบุเป้าหมายที่เป็นไปได้และการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์หรือแนวทางการปฏิบัติที่จำเป็นและเหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้กิจกรรมการวางแผน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์ การคาดการณ์ในอนาคตการกำหนดวัตถุประสงค์การตัดสินใจเลือกประเภทของกิจกรรมที่องค์การต้องการแข่งขันเลือกความร่วมมือและยุทธศาสตร์ ทางธุรกิจและกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นที่ทำให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

2. การจัดองค์การ (Organizing)

การจัดองค์การทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ ทำการรวบรวมและประสานบุคคลการเงิน การงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สารสนเทศ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ กิจกรรมการจัดองค์การประกอบด้วยการดึงดูดบุคคลเข้าอยู่กับองค์การ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มงานในแต่ละหน่วย การควบคุมและจัดสรรทรัพยากร

สารสนเทศและสร้างเงื่อนไขที่ทาให้บุคคลและทรัพยากรต่าง ๆ สามารถผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อทำงานให้เกิดผลสำเร็จสูงสุด

3. การนำ (Leading)

การนำ ทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ เป็นความพยายามของผู้บริหารที่จะกระตุ้นการปฏิบัติงานของบุคคลให้สูงขึ้นการนำ เป็นการกระตุ้นบุคคลให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการนำ เป็นการสั่งการ การจูงใจ และการสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ในองค์การการนำจะเกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทุกวันช่วยชี้แนะและดลบันดาลใจบุคคลให้ทำงานจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่มและองค์การให้เกิดขึ้นในทีมงานในแผนกและในฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะในองค์การขนาดใหญ่

4. การควบคุม (Controlling)

การควบคุมทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ ทำการติดตามความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลง สิ่งที่จำเป็น การวางแผน การจัดองค์การ ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าการดำเนินงานขององค์การจะประสบผลสำเร็จ ภารกิจสุดท้ายของการบริหาร คือ การควบคุม ซึ่งเป็นการติดตาม ความก้าวหน้า (Monitors Progress) และดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นการติดตามเป็นมิติที่สำคัญของการควบคุม

Gulick (1987, p. 13) กำหนดหลักการบริหารไว 7 ประการ เรียกวา POSDCRB ซึ่งแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. Planning การวางแผนงาน หมายถึง การจัดวางโครงการ แผนปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานไวลวงหนาผู้จัดการองคกรตองวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพราะแผนงานจะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองคกร ซึ่งประกอบด้วยแผนงานหลัก และแผนงานย่อยแผนงาน ตองมีลักษณะยืดหยุน

2. Organizing การจัดหน่วยงานหมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหนาที่การแบ่งส่วนงานและการจัดสายงาน

3. Staffing การจัดตัวบุคคล หมายถึง การบริหารงานดานบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหนงการสงเสริมขวัญและกำลังใจ สวัสดิการ และการเสริมสรางบรรยากาศ ซึ่งคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่สงผลใหงานสำเร็จหรือลมเหลว

4. Directing การอำนวยการ หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชาและการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผูบริหารในฐานะหัวหนาหน่วยงาน หัวหนาต้องมอบหมายหนาที่ใหลูก นองแต่ละคนตามลำดับโดยให้สัมพันธ์และสอดคลองกับความรับผิดชอบแต่ละตำแหน่งประกาศใชระเบียบใหปฏิบัติตามมีการตัดสินใจสั่งการอย่างถูกต่องและรวดเร็ว

5. Coordinatingการประสานงาน หมายถึง การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อให้เกิดมีการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

6. Reporting การรายงาน หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7. Budgeting การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางด้านการเงินและทรัพย์สิน จากการศึกษาสรุปได้ว่ากระบวนการบริหารมีขั้นตอนกระบวนการคือ การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์การการบริหารงานด้านบุคคล การอำนวยการ การบริหารงบประมาณ การประสานงาน และการรายงานผลการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร หมายถึง กระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ปรับปรุง พัฒนาและจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จ

2.1.4 ขอบข่ายของการบริหารการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษามี 4 ฝ่าย ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 38) ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกันคือ

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานงประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกันคือ

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.11 การวางแผนพัสดุ

2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

2.14 การจัดหาพัสดุ

2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

2.17 การเบิกเงินจากคลัง

2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

2.19 การนำเงินส่งคลัง

2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน

2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกันคือ

3.1 การวางแผนอัตรากำลัง

3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

3.6 การลาทุกประเภท

3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

3.12 การออกจากราชการ

3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกันคือ

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.8 การดำเนินงานธุรการ

4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.11 การรับนักเรียน

4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.15 การทัศนศึกษา

4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (ท) การรายงานผลการปฏิบัติงาน

4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1) ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ

3) ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา

4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

5) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

6) มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว

7) เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา

8) เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ โดยตรง

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารการศึกษา หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้ง 4 ฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานขององค์กรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1.5 แนวคิดและทฤษฎีของการบริหาร

ทฤษฎี หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นเซท (Set) ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกันเป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมการบริหารองค์กรการทางศึกษา อย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏและชี้แนะการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1887–1945 (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542, หน้า 10) ยุคนักทฤษฎี การบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical organization theory) แบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Scientific Management) ของเฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือ จัดการบริหารธุรกิจหรือโรงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด Taylor มองคนงานแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์การได้ เจ้าของตำรับ “The one best way” คือประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่างคือ

1.1 เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)

1.2 ฝึกอบบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)

1.3 หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

เทย์เลอร์ ก็คือผลผลิตของยุคอุตสาหกรรมในงานวิจัยเรื่อง “Time and Motion Studies” เวลาและการเคลื่อนไหวเชื่อว่ามีวิธีการการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุดเขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำ ผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน

เทย์เลอร์ เสนอระบบการจ้างงาน(จ่ายเงิน)บนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ สรุปหลักวิทยาศาสตร์ของเทยเลอร์สรุปง่ายๆประกอบด้วย 3 หลักการดังนี้

1. การแบ่งงาน (Division of Labors)

2. การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน (Hierarchy)

3. การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive payment)

2. กลุ่มการบริหารจัดการ(Administration Management) หรือ ทฤษฎีบริหารองค์การอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) ของ อังรี

ฟาโยล (Henri Fayol) บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหาร ทั้ง Fayol และ Taylor จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงาน + วิธีการทำงาน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลแต่ก็ไม่มองด้าน “จิตวิทยา” (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ,2542, หน้า 17) Fayol ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป 14 ประการ แต่ลักษณะที่สำคัญ มีดังนี้

2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง (Specialization) คือการแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง

2.2 หลักสายบังคับบัญชาเริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด

2.3 หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of Command)

2.4 หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of control) ผู้ดูแลหนึ่งคนต่อ 6 คนที่จะอยู่ใต้การดูแลจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด

2.5 การสื่อสารแนวดิ่ง (Vertical Communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง

2.6 หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด คือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาวหลายระดับมากเกินไป

2.7 หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ (Line and Staff Division)

3. ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ(Bureaucracy) มาจากแนวคิดของ แมกซ์เวเบอร์ (Max Weber) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการ ประกอบด้วย

3.1 หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย

3.2 การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์

3.3 การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง

3.4 การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว

3.5 มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

จะอย่างไรก็ตามระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้าน ข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชายืดยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่าระบบ “Red tape” ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1945–1958 (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542, หน้า 10) ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) Follette ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) ไว้ 3 แนวทางดังนี้

1. Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือ ให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ไม่ดีนัก

2. Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม

3. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้าได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง (ชนะ ชนะ)

นอกจากนี้ Follette ให้ทัศนะน่าฟังว่า “การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความบกพร่องของการบริหาร” (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542, หน้า 25)

การวิจัยหรือการทดลองฮอร์ทอร์น (Hawthon Experiment) ที่ เมโย (Mayo) กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐานว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลองคือมีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการในองค์การ ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์มีความสำคัญมาก ซึ่งผลการศึกษาทดลองของเมโยและคณะ พอสรุปได้ดังนี้

1. คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน

2. เงินไม่ใช่ สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจมีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน

3. การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพคับที่อยู่ได้คับใจอยู่อยาก

ข้อคิดที่สำคัญ การตอบสนองคน ด้านความต้องการศักดิ์ศรี การยกย่อง จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานจากแนวคิด “มนุษยสัมพันธ์”

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1958–ปัจจุบัน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542, หน้า 11) ยุคการใช้ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach)

ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์การ ซึ่งมีแนวคิด หลักการทฤษฎีที่หลายๆคนได้แสดงไว้ดังต่อไปนี้

1. เชสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard) เขียนหนังสือชื่อ The Function of The Executive ที่กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหารโดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์การ และเป้าหมายขององค์การ กับความต้องการของบุคคลในองค์การต้องสมดุลกัน

2. ทฤษฎีของมาสโลว์ ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow Hierarchy of needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัยความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพ นับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self actualization) คือมีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น

3. ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคกรีกอร์ (Douglas MC Gregor Theory X, Theory Y) เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน

ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นสมมติฐานดังนี้

1. คนไม่อยากทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์การ
4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
5. คนมักโง่ และหลอกง่าย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงินวัตถุเป็นเครื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น

ทฤษฎี Y (The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจากข้อสมติฐานดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
2. คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
3. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
4. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันจากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

4. อูชิ (Ouchi) ชาวญี่ปุ่นได้เสนอ ทฤษฎี Z (Z Theory) (William G.Ouchi) ศาสตราจารย์ แห่งมหาวิทยาลัย UXLA (I of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของ

ทฤษฎี X,Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์การต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระ และมีความต้องการหน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์การให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์การ

สรุป เพื่อออมชอมสองทฤษฎี มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ
2. การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
4. การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษาผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการที่กล่าวไว้ ดังนี้

Kimbrough and Nunnery (1988, อ้างถึงใน พิณสุดา สิริธรังศรี, 2556, หน้า 10) ได้กล่าวถึงงานการบริหารการศึกษาว่า ประกอบด้วย 1) การจัดโครงสร้างและองค์การ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การบริหารกิจการนักเรียน 4) การเป็นผู้นำในชุมชนของโรงเรียน 5) การบริหารงานบุคคล 6) การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง 7) การบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน 8) การจัดหาธุรการและการเงิน

Smith et al. (1980, อ้างถึงในพิณสุดา สิริธรังศรี, 2556, หน้า 10) ได้จำแนกงานการบริหารสถานศึกษาว่า ประกอบด้วย 1) งานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล 2) งานกิจการนักเรียน 3) งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 4) งานการเงิน 5) งานธุรการทั่วไป

Sergiovanni et al. (1992, pp. 128-129) ได้กล่าวถึงภารกิจทางการบริหารการศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย 1) งานด้านการสอนและปรับปรุงหลักสูตร 2) งานด้านกิจการนักเรียน 3) งานด้านการเป็นผู้นำของชุมชน 4) การบริหารงานบุคคล 5) งานบริหารอาคารสถานที่ 6) งานด้านการคมนาคมและขนส่งนักเรียน 7) งานด้านโครงสร้างและองค์การ 8) งานด้านธุรการและการเงิน ขณะที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติถึงงานการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย งานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า งานบริหารจัดการสถานศึกษาประกอบไปด้วย 1) งานวิชาการ ได้แก่ งานด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผลและมาตรฐานการศึกษา 2) งานด้านบุคคล 3) งานด้านการเงินและงบประมาณ และ 4) งานด้านบริหารงานทั่วไป ได้แก่ งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน งานจัดโครงสร้างองค์การงานการคมนาคมและขนส่งนักเรียน งานด้านกิจการนักเรียน (พิณสุดา สิริธรังศรี, 2556, หน้า 11)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีของการบริหารประกอบด้วยงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป หน้าที่ของผู้บริหารต้องปรับเป้าหมายของการบริหารงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์การจึงจะประสบผลสำเร็จ

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการบริหารสถานศึกษาเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

พิศสวาท ศรีเสน (2551 หน้า 45) สรุปไว้ว่า ผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 77) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถนำพาให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านได้นั้นต้องอาศัยคุณสมบัติที่สำคัญคือ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีวิสัยทัศน์กว้างไกลใช้หลักธรรมทางศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดโดยใช้ระบบประกันคุณภาพเพื่อการขับเคลื่อนและพัฒนางาน

วรรนา หมาดเท่ง (2551, หน้า 14) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ควบคุม และจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการและทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงานทั้งปวงของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้บรรลุผลตามภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์การ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553, หน้า 31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้อำนวยการสถานศึกษาที่พึงประสงค์ประกอบด้วยรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของความเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา มุ่งมั่นในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างวัฒนธรรมคุณภาพและวัฒนธรรมประชาธิปไตยในการ

ปฏิบัติงาน โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วม มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นิตยา ฮวบหิน (2553, หน้า 13) สรุปไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรทางวิชาชีพที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่การศึกษาในระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยการนำสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ขององค์กร ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะ ใช้กระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบูคลากรและองค์กรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

อนันต์ งามสะอาด (2553, หน้า 1) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่สามารถจัดการกระบวนการของการทำงานและการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไพบูลย์ จันทรักษา (อ้างถึงใน เวียงชัย ดวงดี, 2553, หน้า 19) ซึ่งได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

กฤษฎา การีชุม (2554, หน้า 16) ให้ความหมายไววา การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององคการโดยอาศัยหนาที่ที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองคการ การนำและการควบคุม ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค 18 ข้อ ขององคการ ผู้บริหารเป็นผู้บงการพฤติกรรมของคนอื่น การทำงานของผู้บริหารอาจใชแรงจูงใจ การสั่งการ หรือการใชกฎระเบียบในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงานโดยยึดวัตถุประสงคขององคการเป็นหลัก

เล็ก นักเบศร์ (2555, หน้า 12-13) สรุปไว้ว่าผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาหรือการดำเนินงานขององค์กรเพื่อความอยู่รอดและจัดการให้งานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรผู้บริหาร เป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อสถานศึกษาในการบริหารควบคุมทิศทางกระบวนการทำงานให้สัมฤทธิ์ผล ตามนโยบาย แนวทาง และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในอนาคต

ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา (2555, หน้า 11) ได้สรุปความหมายของการบริหารสถานศึกษาไววา การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ภายใตการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งดำเนินการตามวัตถุประสงคของการจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาตองอาศัยความรู ความเขาใจในเรื่องกระบวนการบริหารสถานศึกษาและรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ใหเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ประสิทธิ์ ชุมศรี (2555, หน้า 13) สรุปไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่

หรือมีความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติงาน เพื่อให้งานขององค์กรบรรลุผลสำเร็จในขณะที่ (Conger, 1986, หน้า 79 อ้างถึงใน นิตยา ฮวบหิน, 2553, หน้า 13) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางการศึกษาในการวางนโยบายในเรื่องของโปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอน บุคลากร นักเรียน ครูอาจารย์การเงิน และงานธุรการต่าง ๆ

อัชราภรณ มาตรา (2555, หน้า 13) ได้สรุปความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้วา การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนา สมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรูความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อใหมีคานิยมตรงกับความตองการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดลอมใหมีผล
ตอบุคคล พัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

วุฒิพร ประทุมพงษ์ (2556, หน้า 11) ได้สรุปความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้ภารกิจขอบข่ายงานสถานศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

สุพัตรา ศรีมาวงษ์ (2556, หน้า 20) สรุปไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นผู้ที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงาน ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะในการบริหารงานเพื่อนำพาสถานศึกษาให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ขององค์กร

อุ่นทยา ผาผง (2556, หน้า 13-14) ได้สรุปความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่การบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น หรือกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารเป็นผู้บงการพฤติกรรมของคนอื่น การทำงานของผู้บริหารอาจใช้แรงจูงใจ การสั่งการหรือการใช้กฎระเบียบในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นหลัก

สุกฤตยา ปงกันทา (2561, หน้า 22) สรุปไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือได้รับการแต่งตั้งและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำและมีอำนาจในการอำนวยการงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่กำกับ ควบคุมดูแลให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วม เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาบรรลุตามแผนและนโยบายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน และเป็นผู้วางนโยบายในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ในการบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารมีหลักและกระบวนการบริหารเพื่อให้การจัดการบริหารสถานศึกษามีความเหมาะสม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการในโรงเรียนจะต้องพิจารณาจากสาระความรู้และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานความรู้ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีดังนี้

1. หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา

สาระความรู้

1. หลักและทฤษฎีทางการบริหาร และการบริหารการศึกษา
2. ระบบและกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษายุคใหม่
3. การสร้างวิสัยทัศน์ในการบริหารและการจัดการศึกษา
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
5. บริบทและแนวโน้มการจัดการศึกษา

สมรรถนะ

1. สามารถนาความรู้ ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา
2. สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการศึกษา
3. สามารถกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการศึกษา
4. สามารถจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และกำหนดภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสม

2. นโยบายและการวางแผนการศึกษา

สาระความรู้

1. พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการศึกษา
2. ระบบและทฤษฎีการวางแผน

3. การวิเคราะห์และการกำหนดนโยบายการศึกษา

4. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การพัฒนานโยบายการศึกษา

6. การประเมินนโยบายการศึกษา

สมรรถนะ

1. สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำนโยบายการศึกษา

2. สามารถกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

3. สามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ้มค่าต่อการศึกษา สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. สามารถนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ

5. สามารถติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงาน

3. การบริหารด้านวิชาการ

สาระความรู้

1. การบริหารจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. หลักการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

3. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

4. หลักและแนวคิดที่เกี่ยวกับการนิเทศ

5. กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา

6. การวางแผนและการประเมินผลการนิเทศการศึกษา

7. ระบบวิธีวิจัยการศึกษา

8. หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

9. สถิติและคอมพิวเตอร์เพื่อวิจัย

สมรรถนะ

1. สามารถบริหารจัดการเรียนรู้

2. สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3. สามารถนิเทศการจัดการเรียนรู้สถานศึกษา

4. สามารถส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

4. การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่

สาระความรู้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่

2. การจัดวางระบบควบคุมภายใน

3. เทคนิคบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สมรรถนะ

1. สามารถจัดระบบงานสารบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สามารถบริหารจัดการงบประมาณอย่างถูกต้องและเป็นระบบ

3. สามารถวางระบบการบริหารและจัดการทรัพยากรภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สามารถพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

5. การบริหารงานบุคคล

สาระความรู้

1. หลักการบริหารงานบุคคล

สมรรถนะ

1. สามารถสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงาน

2. สามารถจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ

3. สามารถพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สามารถเสริมสร้างขวัญและกาลังใจสาหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา

5. สามารถให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

6. การบริหารกิจการนักเรียน

สาระความรู้

1. คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และลักษณะที่พึงประสงค์

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

สมรรถนะ

1. สามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. สามารถบริหารจัดการให้เกิดงานบริหารผู้เรียน

3. สามารถส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

4. สามารถส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความสามัคคีในหมู่คณะ

7. การประกันคุณภาพการศึกษา

สาระความรู้

1. หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา
2. องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา
3. มาตรฐานการศึกษา
4. การประกันคุณภาพภายในและภายนอก
5. บทบาทของผู้บริหารในการประกันคุณภาพการศึกษา

สมรรถนะ

1. สามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
2. สามารถประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. สามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

8. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระความรู้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
2. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
3. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะ

1. สามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
2. สามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ
3. สามารถส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

9. การบริหารประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ชุมชน

สาระความรู้

1. หลักการประชาสัมพันธ์
2. กลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

สมรรถนะ

1. สามารถบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารไปสู่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา
2. สามารถเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และกิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชน

3. สามารถใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์

4. สามารถสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยมีเป้าหมายในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

5. สามารถระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา

10. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

สาระความรู้

1. คุณธรรมและจริยธรรมสาหรับผู้บริหาร
2. จรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
3. การพัฒนาจริยธรรมผู้บริหารให้ปฏิบัติในกรอบคุณธรรม
4. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สมรรถนะ

1. เป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
2. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
3. ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง การเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา คอยสนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน พัฒนาครูผู้สอน พัฒนากระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 49-104) กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมาย ฉบับแรกที่ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติใช้เป็นหลักในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ได้กำหนดรายละเอียดสำหรับการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

ขอบข่าย/ภารกิจการดำเนินการด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษาตามระบบการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขอบข่าย/ภารกิจการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามระบบการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4. การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

11. การวางแผนพัสดุ

12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

14. การจัดหาพัสดุ

15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

17. การเบิกเงินจากคลัง

18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

19. การนำเงินส่งคลัง

20. การจัดทำบัญชีการเงิน

21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

22. การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

ขอบข่าย/ภารกิจการดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาตามระบบการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง

2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

6. การลาทุกประเภท

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและมีเหตุสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนให้ดำเนินการภายในขอบเขตอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดในกรณีตำแหน่งครูผู้ช่วยและตำแหน่งครูที่ยังไม่มีวิทยฐานะ

10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษเสนอรายงานการลงโทษทางวินัยและการลงโทษให้ดำเนินการแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

12. การออกจากราชการ

13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ดำเนินการต่อไป

20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ขอบข่าย/ภารกิจการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาตามระบบการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8. การดำเนินงานธุรการ

9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

11. การรับนักเรียน

12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาเสนอข้อมูลและความต้องการในการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก หรือเปลี่ยนสภาพสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

15. การทัศนศึกษา

16. งานกิจการนักเรียน

17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

18. การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

19. การประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นประสานความร่วมมือกับหน่วยราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน

21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กรอบการดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตุประสงค์ขององค์การเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

2.2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น หากสถานศึกษามีความสามารถที่จะบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลได้ ย่อมส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติด้วย

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร 4 ด้านคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งทำให้สถาบศึกษาหรือโรงเรียนมีความคล่องตัวในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการบริหารงาน โรงเรียนในระบบของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยบริหารงานตามภารกิจในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนการประกันคุณภาพ

ภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณการจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนและการเปลี่ยนแปลง งบประมาณ การรายงานผล การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ การตรวจสอบติดตามการ ใช้งบประมาณ การตรวจสอบติดตามการ ใช้ผลผลิตการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ทุนการศึกษา กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา การส่งเสริมการบริหารการจัดหารายได้และผลประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงินการนำส่งเงิน การบริหารบัญชี การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำทะเบียนทางการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำและ จัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงานการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การวางแผนจัดหาพัสดุ กำหนดแบบรูปรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ การจัดหาพัสดุ การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ การจัดหาผลประโยชน์สินทรัพย์

3. ด้านการบริหารงานบุคคล การวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การเกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาอย่างเข้มแข็ง การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การช้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกยาภายในเขตพื้นที่การศึกษา การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพเงินเดือนและค่าตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการลาศึกษาต่อ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ การส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน การราชงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การออกจากราชการ การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพงานทะเบียนประวัติข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา งานยกเว้นคุณสมบัติ เช่น การยกเว้นการเกณฑ์ทหาร งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

4. ด้านการบริหารทั่วไป การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาการศึกษาประจำปีและแผนปฏิบัติการประจำปี งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์การ การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานธุรการ ด้านการเงิน การคลัง บัญชีและพัสดุ การอำนวยการค้นบุคลากร การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียนการรับนักเรียน การจัดตั้ง ยุบรวมหรือเลิกสถานศึกษา การอำนวยการและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การทัศนศึกษาการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษางานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น งานกำกับดูแลสถานศึกษา ติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และรายงาน การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

กระบวนการบริหารได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านกำหนดแนวคิดของ กระบวนการบริหารไว้ดังนี้

ออองรีฟาโยล์ (Henry Fayol, 1949, pp. 5 –6) เจสซี บี เซียรส์ (Jesse B. Sears, 1959, pp. 17–34) และ เกรก รัสเซล ที (Gregg Russell T., 1957, p. 247) มีแนวคิดการกำหนดขั้นตอนการบริหารที่คล้ายกันคือ

1. การวางแผน (To Plan) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วกำหนดแผนการปฏิบัติงานไว้เป็นแนวทางในการทำงานในอนาคต

2. การจัดองค์การ (To Organize) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดโครงสร้างของงานและอำนาจหน้าที่ของบุคคล

3. การบังคับบัญชา (To Command) หมายถึงกระบวนการเกี่ยวกบัการวินิจฉัยสั่งการ การตัดสินใจ การมอบหมายหน้าที่การงาน การนิเทศงาน ตลอดจนการใช้ภาวะผู้นำ

4. การประสานงาน (To Coordinate) หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน การจัดระเบียบงานให้เรียบร้อย สอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้งานสมดุลและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้การประสานงานเปรียบเสมือนตัวกลางนำฟันเฟืองของบรรดากิจกรรมทั้งหลายให้สอดคล้องต้องเพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความกลมกลืน ราบรื่นและเรียบร้อย

5. การควบคุมงาน (To Control) หมายถึง การกำกับงานและตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานได้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่โดยอาศัยการรายงานและงบประมาณเป็นเครื่องมือ

ในส่วนของสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrators: AASA) มีความเห็นว่า กระบวนการบริหารการศึกษา

คล้าย ๆ กันแต่ได้เพิ่มการจัดสรรทรัพยากร (Allocation) ที่เป็นปัจจัยจำเป็นในการบริหารงานการบำรุงขวัญ (Stimulating) การให้กำลังใจและบำรุงขวัญ ผู้ปฏิบัติงานและการประเมินผล (Evaluation) หรือติดตาม ตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน ในขณะที่ โบวี่ (Bovee, 1993, p. 5) ดูบริน (Du Brin, 2010, pp. 12-13) มีความคิดที่ แตกต่างจากแนวคิดอื่น คือกำหนดขั้นตอนการนำ (Leading) ประกอบด้วยการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา การสั่งการการคัดเลือกช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิผล รวมไปถึงการบริหารความขัดแย้ง

พนัส หันนาคินทร์ (2550, หน้า 8) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการการช่วยเหลือ ส่งเสริมให้โรงเรียน ได้ดำเนินกิจกรรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร กล่าวว่า กระบวนการพยายามในการบริหาร จัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจ

นฤมล สังข์ปั้น จิณณวตัร ปะโคทัง และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2559, หน้า 66-67) ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมพบว่ามี สภาพอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจำแนกตามตำแหน่ง พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

Campbell (1983, อ้างถึงใน พิณสุดา สิริธรังศรี, 2556, หน้า 10) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบาย เป้าหมายและกฎของโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวทาง การดำเนินงาน 2) กำหนดกลยุทธ์ และมาตรการที่นาไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน 3) จัดตั้งและประสานงานในองค์กรเพื่อการนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ที่ทำให้บุคลากรเข้าใจระบบงาน 4) จัดหาแหล่งสนับสนุนทรัพยากร รวมถึงการบริหารทรัพยากรและงบประมาณให้เพียงพอและประสบผลสำเร็จ 5) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และสร้างการยอมรับในการบริหารจัดการ 6) บริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุ ประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ลูเธอร์กูลิค และลินดอลล์เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick, อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2554, หน้า 56-57) นำแนวคิดขององรีฟาโยล์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการ โดยได้ขยายกิจกรรมทางการบริหารออกเป็น 7 ประการ รวมเรียกว่า POSDCORB ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การราชการโดยทั่วไป โดยได้เพิ่มการประสานงาน

(Coordinating) เพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกันการรายงาน (Reporting) ผลการปฏิบัติ ขององค์การเพื่อให้สมาชิกขององค์การทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการงบประมาณ(Budgeting) การใช้เงินการควบคุมการใช้จ่ายและการตรวจสอบด้านการเงิน

เอ็ดวาร์ด เดมมิ่ง (Edwards Deming, อ้างถึงใน ชนินทร์ แสงแก้ว, 2546, หน้า 34) เสนอขั้นตอนการบริหารงานคุณภาพ “วงจรเดมมิ่ง” (Deming Cycle) เป็นกระบวนการบริหารงาน หรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตาม เป้าหมายกำหนดซึ่งไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำและการวางแผน (Plan)
   1.1 ทำความเข้าใจวัตถุประสงคให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม
   1.2 กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แกหัวข้อควบคุมแต่ละข้อ
   1.3 กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การปฏิบัติตามแผน (Do)
   2.1 หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้น
   2.2 ดา เนินการตามวิธีการที่กำหนด
   2.3 เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม
3. การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Check) ประกอบด้วย
   3.1 ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่
   3.2 ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่
   3.3 ตรวจสอบว่าหัวข้อควบคุมได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่
4. กำหนดมาตรฐานแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะที่ทำให้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (Act)
   4.1 ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานก็หามาตรการแก้ไข
   4.2 ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก
   4.3 ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การกำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษามีการกำหนดไว้หลักไว้ทั้งในส่วนหลักในด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปและส่วนปลีกย่อยที่เพิ่มขึ้นมาเป็นงานกิจการนักเรียน งานบริหารอาคารสถานที่ และงานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนทุกงานล้วนมีความสำคัญเพราะเป็นเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นองค์รวมของคุณภาพสถานศึกษาให้พัฒนาไปในทิศทางที่มีคุณภาพ

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานต้องอาศัยกระบวนการบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลตามแผนปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไปและการบริหารวิชาการที่ดี นั่น คือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ผูกขาดที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะนอกจากนี้ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้กล่าวอ้าง การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้านเมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการบริหารในการจัดกิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2543, หน้า 161) ได้กล่าวถึง ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่างานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาคือ การจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเรียนและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถพอที่จะนามาหาเลี้ยงชีพได้อย่างมีความสุขมีความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือเผื่อแผ่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ (2544, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นงานหลักและหัวใจของโรงเรียนเนื่องจากจุดประสงค์อันแรกในการตั้งโรงเรียนขึ้นมาก็เพื่อการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆเพื่อพัฒนาเด็กนั่นเอง ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประกอบ กุฎโพธิ์ (2545, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นศิลปะกรใช้อานาจและการใช้ทรัพยากรในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนากิจกรรมทุกอย่างที่ส่งผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ให้มีประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กมล ภู่ประเสริฐ (2547, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการวัดประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนที่สุด

กุลชญา เที่ยงตรง (2550, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายนับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการ สอนตลอดจนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สุชาดา วาระดี (2551, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนที่ศึกษาได้รับประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายของการศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการ กิจกรรมการเรียนการสอนทุกชนิดและทุกประเภทรวมทั้งการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่น การบริหารงานวิชาการจึงเป็น กิจกรรมที่สำคัญที่สุดที่ทำให้งานวิชาการเกิดพลวัตร (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมถึงคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ศิริพร ทาทราย (2552, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ เป็นงานที่สำคัญ มีขอบเขตกว้าง ครอบคลุมทั้งกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องสนับสนุนในการจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการวัดและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพนอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังหมายถึง การจัดประสบการณ์ต่าง ๆในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใดก็ตาม มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาพิจารณาได้จากผลงานของสถานศึกษานั้น ๆ ทางด้านผลงานทางวิชาการเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของ

สถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมก็อยู่ในลักษณะของงานนั้น

นภาดา ผูกสุวรรณ์ (2553, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารวิชาการหมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่างๆให้ได้ผลดีบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พัชราภรณ โตแกว (2554, หน้า 13) ได้สรุป ความสสำคัญของงานวิชาการไววา การบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือมุงใหการเรียนการสอนประสบความสำเร็งอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมที่สังคมตองการและตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

จุฑาณัฐ สุภาพ (2555, หน้า 19) ได้สรุป ความสำคัญของงานวิชาการไววา งานวิชาการเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนใหมีความรูความสามารถ ปรับตัวอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาตามวัตถุประสงคของหลักสูตรได้จะตองสามารถบริหารงานวิชาการใหมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปริศนา สำเนียงแจม (2558, หน้า 16) ได้สรุปวา งานวิชาการเป็นการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวของกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนใหดีขึ้น ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศงานสอนการประเมินผลการสอนเพื่อใหเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแกผู้เรียน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่มากสุดเพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงคือการให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ

2.3.2 ความสำคัญของการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการเป็นงานหนึ่งสำคัญที่สุดของโรงเรียนเป้าหมายของงานวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญาและร่างกายให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กับแนวคิดของนักการศึกษา ดังนี้

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มเข็งในการบริหารและการ

จัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ

สัมมา รธนิธย์ (2553, หน้า 94) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนและเทคนิคต่าง ๆ โดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การมาใช้เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพจากสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์ (2554, หน้า 11) ได้สรุป ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า การบริหารวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมมีหน้าที่บริการจัดการศึกษาตามความต้องการของสังคมและชุมชน ผู้บริหารและครูจะต้องมีการวางแผน ติดตาม ควบคุม และส่งเสริมเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์

สุชาดา ศิริสุวรรณ (2554, หน้า 15) ได้สรุป ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการนำหลักการบริหารงานวิชาการ คือหลักการพัฒนาคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักประหยัด หลักความเป็นวิชาการ นำไปปฏิบัติเพื่อคุณภาพของเป้าหมายคือผู้เรียนเป็นหลัก ตลอดจนบุคลากรซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้การส่งเสริมสนับสนุนและดูแลเอาใจด้วยความยุติธรรมและเสมอภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 1-2) ได้สรุป ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า การใช้เวลาในการบริหารงานและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท พบว่า การบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 งานบริหารบุคลากรร้อยละ 20 งานบริหารกิจการนักเรียนร้อยละ 20 งานบริหารหารเงิน งานบริหารอาคารสถานที่งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนและงานบริหารทั่วไปแต่ละงานคิดเป็นร้อยละ 5 จากงานเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และกำหนดสัดส่วนไว้มากที่สุดเมื่อเทียบกับงานอื่น ๆ

จรุณี เก้าเอี้ยน (2557, หน้า 3) การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารเพราะการบริหารเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เพราะการบริหารงานวิชาการเป็น กระบวนการทำ

กิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการเรียนการสอนการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนการปรับปรุงการเรียนการสอนการฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลประเมินผล การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

สุกัญญา แช่มช้อย (2565, หน้า 12) กล่าวว่า งานวิชาการ เป็นหน้าที่สำคัญที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้มีคุณภาพ มีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การบริหารวิชาการจะบรรลุจุดประสงค์ใดผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการ ทั้งด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ รวมทั้งต้องเข้าใจบริบทของท้องถิ่น เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ ตอบสนอง ความต้องการของชุมชนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันและอนาคตที่มีความพลิกผันนอกจากนี้การบริหารวิชาการที่ดียังเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียนและเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การจัดสรรปริมาณงานและทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียน

จากแนวคิดในดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสำคัญการบริหารวิชาการ หมายถึง คือหัวใจหลักในกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมทุกด้านภายในสถานศึกษาโดยมีแบบแผน วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3 หลักการบริหารวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 3-11) ได้กำหนดหลักการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ หมายถึง การเตรียมการส่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น หมายถึง การสร้างหลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพสถานศึกษาและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และกรองสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติภารกิจหลักอย่างเป็นระบบตามแบบแผนที่กำหนด โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัย ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง

2.3 งานแนะแนว หมายถึง การจัดกระบวนการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษาติดตามและประเมินผลระบบและกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

2.4 งานพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระ หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูรับผิดชอบ หาแนวทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มระดับคุณภาพของกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.5 งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย งานกิจกรรมแนะแนว ห้องสมุด กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือยุวกาชาด

3. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

3.1 การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหา การผลิตหรือพัฒนา การจัดหา การเลือก การใช้และการประเมินคุณภาพสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ได้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ การเผยแพร่สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้เพื่อนครูสถาบันการศึกษาทั้งกายในและกาขนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การประสานความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่ โรงเรียนสังกัด จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุดลากร ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง และสนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.3 การพัฒนางานห้องสมุด หมายถึง การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระบบห้องสมุดมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุด ทั้งในด้านการจัดหาสื่อและบริการ มีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคคลในชุมชนรักการอ่านและการเรียนรู้ และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อผู้บริหารทุกภาคเรียน

3.4 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การศึกษาระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ ได้รับมอบหมาย ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดกระบวนการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน ประกอบด้วย

4.1 การวัดผล ประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผลการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล การทำงนตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.2 งานทะเบียน เทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การทำงานตามภารกิจงานทะเบียนการเทียบโอนผลการเรียน การตัดสินและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น และการออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554, หน้า 15-16) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีดำเนินงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้น ในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33) กำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ไว้ 12 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราชได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย พลเมืองดีของชาติ การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆที่กาหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4 นำหลักสูตรไปใช้การจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3 จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ปกครอง มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

2.5 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน

2.6 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู

3. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึง การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนไว้ดังนี้

3.1 กำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น พัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีไว้ดังนี้

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบัน

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

6.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวและองค์กรต่าง ๆ

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

7. การนิเทศการศึกษา มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึง การนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน

7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

8. การแนะแนว มีแนวปฏิบัติซึ่งได้กล่าวถึงการแนะแนวไว้ดังนี้

8.1 จัดระบบแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยร่วมมือกับครูทุกคน

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และประสบการณ์ การจัดระบบการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาไว้ดังนี้

9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

9.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพ

9.4 ดำเนินการพัฒนาตามแผนและตรวจสอบประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา

9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.6 ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.7 ประสานความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษา

10. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ไว้ดังนี้

10.1 การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

10.3 ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นไว้ดังนี้

11.1 ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาไว้ดังนี้

12.1 สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

12.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 29-51) ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจในการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 43 - 44) ได้กล่าวถึงหลักในการพิจารณาหลักสูตรของสถานศึกษาซึ่งได้มาจากการที่สถานศึกษานำหลักสูตรแกนกลางมาจัดรวมกับสาระท้องถิ่นซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดไว้หลากหลายสถานศึกษาสามารถเลือกใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษามี ดังนี้

1. ศึกษาดูสภาพของนักเรียนผู้ปกครองชุมชนหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นว่ามีความต้องการให้จัดหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร

2. พิจารณาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นทั้งนี้ให้คำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษาและครูด้วยอันเป็นองค์ประกอบสำคัญการจัดการศึกษา

3. พิจารณาให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

4. พิจารณาให้สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรทุกปีเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากเพราะถือเป็นแผนในการดำเนินงาน ให้การบริหารงานวิชาการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.5 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดังนั้นจึงมีผู้ที่กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารวิชาการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายของการดำเนินงาน และภาระหน้าที่ในการบริหารวิชาการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2530) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

1. งานที่เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานทำแผนการสอน งานจัดตารางสอน งานเลือกหนังสือและแบบเรียน และงานพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน

2. งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานเตรียมการสอน งานพัฒนาเทคนิคการจัดการ เรียนการสอน และงานนิเทศการเรียนการสอน

3. งานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ งานระเบียบนักเรียน งานห้องสมุด งานบริหารสื่อการสอน และงานแนะแนวการศึกษา

4. งานที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ได้แก่ งานข้อสอบ งานมาตรฐานและคลังข้อสอบ งานวัดและประเมินผลการเรียน และงานประเมินโครงการ

5. งานที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน และ งานบริการวิชาการแก่ชุมชน

กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้เสนอขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ

2. หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร โครงการสอน และประมวลการสอน

3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู

4. สื่อการสอน

5. การปรับปรุงการเรียนการสอน

6. วัดและประเมิน

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

2. การสอนและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการและเป้าหมายของหลักสูตร และการพัฒนาคุณภาพการสอน

3. กิจกรรมและการบริหารกิจกรรมของนักเรียนให้ตอบสนองหลักสูตรและเสริมสร้างหลักสูตรให้สมบูรณ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จุดหมายของหลักสูตรกำหนด

4. สื่อการเรียนรู้และกิจกรรมห้องสมุด จะช่วยเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายด้านการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรและห้องสมุด เพื่อให้ครูสร้างผลงานทางวิชาการที่ทันสมัย

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรกับประเมินมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน

6. การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูและบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียน

กมล ภู่ประเสริฐ (2544) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

2. การบริหารการเรียนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6. การบริหารวิจัยและพัฒนา

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 29) ได้กล่าวถึงขอบข่ายและภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล และประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134-135) ได้เสนอขอบข่ายการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกับพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การนิเทศการศึกษา

7. การแนะแนวการศึกษา

8. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) ได้เสนอขอบข่ายการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนด้านวิชาการ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน

2. การจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนในสถานศึกษาดำเนินได้

3. การให้บริการในการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนผ่านเครื่องมือต่าง ๆ

อัมพร อินผง (2555, หน้า 39) กล่าวว่า การบริหารวิชาการมีขอบข่ายดังนี้ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
10. ส่งเสริมด้านความรู้วิชาการแก่ชุมชนในท้องถิ่น
11. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นเพื่อการพัฒนาวิชาการ
12. ส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่นๆ

สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามี 8 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดและการประเมินผล
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศภายในสถานศึกษา
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มิลเลอร์ (มิลเลอร์, 1965, อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการ ว่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การจัดโปรแกรมการเรียน
2. การปฏิบัติตามโปรแกรม
3. การติดตามการเรียนการสอน
4. การจัดบริการการสอน

Kimbrough and Nunery (1998, pp. 51-58) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย

1. การกำหนดนโยบายและหลักการให้ชัดเจน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
3. การจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
4. การจัดองค์การของการเรียนการสอน
5. การประเมินผล
6. การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน

Cortin (2011) กล่าวว่า งานบริหารวิชาการเป็นภาระงานที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนมีขอบข่ายงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ยาก ท้าทาย และสลับซับซ้อน ตลอดจนการพัฒนาทางวิชาชีพครู

จากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้งจากนักการศึกษาและนักวิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ / องค์ประกอบ	สงัด อุทรานันท์ (2530)	กิติมา ปรีดีดิลก (2532)	อุทัย บุญประเสริฐ (2540)	กมล ภูประเสริฐ (2544)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550,หน้า 29)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134 - 135)	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4)	อัมพร อินผง (2555, หน้า 39)	สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62)	มิลเลอร์ (มิลเลอร์, 1965 อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532)	Kimbrough and Nunery (1998,pp. 51 - 58)	Cortin (2011)	รวม
1.การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	-	-	✓	-	4
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	8
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	-	9
5 .การพัฒนากระบวน การเรียนรู้	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	9
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-	6
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-	5

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ / องค์ประกอบ	สงัด อุทรานันท์ (2530)	กิติมา ปรีดีดิลก (2532)	อุทัย บุญประเสริฐ (2540)	กมล ภู่ประเสริฐ (2544)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550,หน้า 29)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134 - 135)	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4)	อัมพร อินผง (2555, หน้า 39)	สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62)	มิลเลอร์ (มิลเลอร์, 1965 อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532)	Kimbrough and Nunery (1998,pp. 51 - 58)	Cortin (2011)	รวม
9. การนิเทศการศึกษา	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	8
10. การแนะแนว	✓	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	✓	-	-	5
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	5
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	-	-	-	3
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	3
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-	-	6

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ / องค์ประกอบ	สงัด อุทรานันท์ (2530)	กิติมา ปรีดีดิลก (2532)	อุทัย บุญประเสริฐ (2540)	กมล ภู่ประเสริฐ (2544)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550,หน้า 29)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134 - 135)	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4)	อัมพร อินผง (2555, หน้า 39)	สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62)	มิลเลอร์ (มิลเลอร์, 1965 อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532)	Kimbrough and Nunery (1998,pp. 51 - 58)	Cortin (2011)	รวม
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	-	-	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	3
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	-	4
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	-	✓	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	8

จากตารางที่ 2.1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบแนวทางการบริหารวิชาการ โดยใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา 12 ท่าน ได้แก่ สงัด อุทรานันท์ (2530) กิติมา ปรีดีดิลก (2532) อุทัย บุญประเสริฐ (2540) กมล ภู่ประเสริฐ (2544) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 29) รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134-135) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) อัมพร อินผง (2555, หน้า 39) สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62) มิลเลอร์ (1965, อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532) Kimbrough and Nunery (1998, pp. 51-58) Cortin (2011) โดยเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 8-12 ขึ้นไป มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปแล้วองค์ประกอบของแนวทางการบริหารวิชาการ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ 1)

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำหรับองค์ประกอบแนวทางการบริหารวิชาการนั้นจะเป็นส่วนที่ครอบคลุมทั้ง 6 องค์ประกอบที่สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการในแต่ละด้าน

ดังนั้น จึงสามารถสรุปองค์ประกอบของ เพื่อนำไปเป็นแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาจากการสังเคราะห์และจัดกลุ่มงานการบริหารวิชาการ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและ จำเป็นในการบริหารวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพการบริหารงานในยุคปัจจุบัน

2.3.6 การบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาองค์ประกอบหลักของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา สรุปรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียนโดยมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมาย ไว้ดังนี้

ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2553, หน้า 177) ได้กล่าวว่า ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงความสามารถจริงของผู้เรียนนั้นจะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติด้านความสามารถและโดยใช้แฟ้มผลงานมีความสำคัญยิ่งซึ่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการประเมินต้องมาจากแหล่งที่หลากหลาย เช่น จากผลงานการทำแบบฝึกหัดหรือโครงงาน จากการสังเกต จากการสัมภาษณ์จากการสอบในลักษณะต่างๆ และจากการบันทึกของผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง เป็นต้น

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 154-155) ได้กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใดผลการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้ข้อบกพร่องหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เหมาะสมได้กิจกรรมการประเมินผลการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้ 3 ระดับ คือ การประเมินผลระดับชั้นเรียน การประเมินผลระดับสถานศึกษา และการประเมินผลระดับชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 25) การวัดผลประเมินผล เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งกำหนดแนวทางการปฏิบัติแนวทางการปฏิบัติการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

แนวทางการปฏิบัติ

1) ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา

2) วัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา

3) การจบหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบของหลักสูตรสถานศึกษา

4) การเทียบโอนหลักสูตรกรณีโอนย้ายสถานศึกษา

5) การแก้ไขผลการเรียน 0, ร, มส, มผ และการเรียนซ้ำ

6) การจัดทำเอกสาร ปพ. 1-7

7) อนุมัติการจบหลักสูตร

8) รายงานผลการจบการศึกษา (ปพ.2) ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ป.6 ม.3 และ ม.6) และรายงานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายงานเฉพาะ ม.3 และม.6)

Ebel (1979, p. 557) ได้กล่าวว่า การวัดผล เป็นการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัดโดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

Sax (1989, p. 14) ได้กล่าวว่า การวัดผล เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขให้กับคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของบุคคล วัตถุ หรือเหตุการณ์ตามแบบแผนหรือกฎที่กำหนด

Wiggins (1998, p. 12) กล่าวว่า การประเมินผลการศึกษา มี 2 นัย คือ การประเมินผลควรจะถูกออกแบบเพื่อที่จะสอน (ไม่ใช่วัด) โดยให้นักเรียนทำงานหรือกิจกรรมที่เป็นงานที่แท้จริง

Guskey (2000, pp. 41-42) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการค้นหาที่เป็นระบบ คุณค่าหรือคุณธรรม การประเมินเป็นการกำหนดคุณค่าให้กับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดมาตรฐานสำหรับคุณภาพการตัดสิน
2. มาตรฐานควรมีความเกี่ยวข้องและสมบูรณ์
3. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
4. สร้างมาตรฐานเพื่อกำหนดคุณค่า หรือคุณภาพ

ดังนั้น จากแนวคิดของวิชาการสรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีต่าง ๆ ให้สอดรับการนิเทศติดตาม วิจัยและประกันคุณภาพ เพื่อสรุปผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ โดยนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมาย ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 43-44) ได้กล่าวถึงหลักในการพิจารณาหลักสูตรของสถานศึกษาซึ่งได้มาจากการที่สถานศึกษานำหลักสูตรแกนกลางมาจัดรวมกับสาระท้องถิ่นซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดไว้หลากหลายสถานศึกษาสามารถเลือกใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษามี ดังนี้

1.ศึกษาดูสภาพของนักเรียนผู้ปกครองชุมชนหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นว่ามีความต้องการให้จัดหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร

2. พิจารณาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่นทั้งนี้ให้คำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษาและครูด้วยอันเป็นองค์ประกอบสำคัญ การจัดการศึกษา

3. พิจารณาให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

4. พิจารณาให้สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรทุกปีเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียน

ฆนัท ธาตุทอง (2552, หน้า 70) ได้กล่าวสรุปว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับแต่ง เสริมเติม ต่อ หรือดำเนินการงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

วิเชียร ยอดจักร์ (2555, หน้า 28) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ แนวการจัดประสบการณ์เอกสาร ที่มีการจัดทำเป็นแผนการจัดสภาพการเรียนรู้หรือโครงการจัดการศึกษาโดยมีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดมวลประสบการณ์ ความรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ได้ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยเป็นการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ และอัตลักษณ์ของผู้เรียน ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมาย ไว้ดังนี้

ซัลวานี ดิงนามอ (2556, หน้า 30-34) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งมีวิธีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือใช้วิธีการต่าง ๆ การสร้างประสบการณ์และการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวังของชุมชนและสังคมโดยหลักการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควรมีวิธีการที่หลากหลายคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายสติปัญญาความสนใจความสามารถของผู้เรียนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีวิธีการการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงการเรียนรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้ร่วมกันจากธรรมชาติและการปฏิบัติจริงใช้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้บูรณาการกระบวนการคิดค่านิยมที่พึงประสงค์และคุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกกลุ่มสาระการเรียนรู้

อมรรัตน์ โพธิ์เพชร (2557, หน้า 47) ได้สรุปการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ไว้ว่า เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และสภาพผู้เรียนโดยจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา สถานที่ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองจากเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมแนะแนว

กิตติพงษ์ กาญจน์สำเริง (2558, หน้า 69) ได้สรุปการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ภารกิจที่ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะต่อการเรียนรู้ พัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

Campbell Tyler (2009) ได้ศึกษาผลการใช้การจัดการเรียนการสอนระหว่างแบบใหม่แบบปัจจุบันและแบบดั้งเดิมที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ผ่านขอบข่ายของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมและกระบวนการรับรู้ทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิธีการสอนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 530 คน และครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คนจากโรงเรียนมัธยมในแอดแลนตาและจอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่และแบบเก่า และระหว่างแบบปัจจุบันกับแบบเก่า และพบว่าเจตคติที่ดีและไม่ดีส่งผลให้เกิดความแตกต่างกันของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียน การสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระเต็มตามศักยภาพ

4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ โดยนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมาย ไว้ดังนี้

ฮูและดันแคน (Hough and Duncan, 1970) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่มีหลักการและเหตุผลของบุคคล เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์โดยได้ใช้ความรู้ของตนเองเพื่อให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และมีความสุข ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วย 4 ด้านหลัก คือ

1. ด้านหลักสูตร หมายถึง การศึกษาเป้าหมาย การตั้งวัตถุประสงค์ การจัดการเรียนรู้ตลอดจนคัดเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่นในแต่ละรายวิชา

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การพิจารณารูปแบบการสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมเพื่อบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้

3. ด้านการวัดผล หมายถึง การพิจารณารูปแบบการวัดและประเมินผลที่วิเคราะห์ผลได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด

กูด (Good, 1973) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำที่เป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

ฮิลล์ (Hills, 1982) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

มอร์ (Moore, 1992) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมที่พยายามช่วยให้บุคคลอื่นเกิดการพัฒนาตนเองในทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพ

จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และหลักสูตรของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. การนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็นการให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษาโดย เฉพาะในสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้

สงัด อุทรานันท์ (2530, หน้า 7-10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาวา คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547, หน้า 5) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและชี้ชองทางในลักษณะที่เป็นกันเองแกครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 33) ได้กล่าวถึง การนิเทศการศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

กิติมา ปรีดีดิลก (2551, หน้า 262) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนชี้แนะแนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้

ชารี มณีศรี (2552, หน้า 27-28) ได้กล่าวถึง สาระของหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษาเป็นการ ช่วยกระตุ้น ประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป 2) การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย 3) การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์ 4) การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวพันกัน 5) การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์ 6) การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญและ 7) การนิเทศมีจุดหมายที่จะขจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยเฉพาะในชุมชน หลักการนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการมี จุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนอย่างเป็นระเบียบเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถเชิงสร้างสรรค์ทั้งทางด้านความคิดและการกระทำใช้หลักมนุษยสัมพันธ์รวมทั้งให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

รัชนีย์ พรรฒพานิช (2552, หน้า 13-14) ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรและสร้างเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมให้มีการนิเทศทั้ง 3 ลักษณะ คือ การนิเทศทั่วไป การนิเทศเฉพาะเรื่อง และการนิเทศรายบุคคล ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานมักดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศทั่วไปโดยทำการนิเทศไปตามสายงานของการบังคับบัญชา เพื่อพัฒนาในภาพรวมของหน่วยงาน ส่วนการนิเทศเฉพาะเรื่องนั้นผู้บริหารในระดับรอง ๆ ลงมาดำเนินการ เพราะการเจาะลึกเฉพาะเรื่องหรือ

เฉพาะงานทำได้เร็วกว่า เนื่องจากมีการกระจายงานตามฝ่ายตามแผนกอยู่แล้ว และการนิเทศรายบุคคลก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้มีขึ้น โดยผู้บริหารจะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้ผู้ที่เห็นว่ามีความรู้ความสามารถดำเนินการแทนแทนได้เพราะการนิเทศรายบุคคลนั้นแม้จะต้องใช้เวลาและ ความเสียสละค่อนข้างมากแต่ผลที่จะได้รับ คือ ศักยภาพของคนซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพของหน่วยงานในระยะยาว

รัตนาพร คงกุลทอง (2557, หน้า 12) การนิเทศศึกษาสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง การนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอน คือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ซึ่งผู้นิเทศทำงานร่วมกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายสุดท้ายที่คาดหวัง คือ การทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนดีขึ้น การทำให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลสัมฤทธิ์อาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู การปรับหลักสูตรหรือโครงสร้างของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนเสียใหม่

ต่อศักดิ์ เนียมวิลัย (2559, หน้า 190) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศ ภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดย ภาพรวมพบว่าอยู่ในอันดับมาก

สิริขวัญ สุพรรณคง (2559, หน้า 203) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ทั้งโดยภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก

อนงค์ จันทร์หอม (2562, หน้า 168) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบล ยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน ในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

จากแนวคิดของวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำและผู้รับการนิเทศยอมรับเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและนำไปพัฒนาการสอนในสถานศึกษา

6. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สื่อการสอนจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมาย ไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 กำหนดว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ” ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดาเนินการจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้สามารถบริการผู้เรียน ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

ดังนั้น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามคู่มือแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

ก. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

ข. ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 2) ได้ให้คำจำกัดความถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technoloty: ICT) ว่าเป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ ระบบซอฟแวร์ ระบบข้อมูลสารสนเทศระบบเครือข่าย ระบบโทรคมนาคม วิทยุและโทรทัศน์

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 12-34)กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาดังนี้

1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2. พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

3. พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นโดยเฉพาะหาแหล่งสื่อเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

5. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 22) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและ

นวัตกรรมการเรียนการสอนจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

แจ่มใส กรมรินทร์ (2556, หน้า 36) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ ที่ใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามจุดหมายที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ นวัตกรรมการศึกษา หมายถึงการนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการใหม่ ๆ ซึ่งอยู่ระหว่างการวิจัยมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีต่าง ๆ มาใช้อย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

กิตติพงษ์ กาญจน์สำเริง (2558, หน้า 85) ได้สรุป การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การสำรวจและวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ ผลิต จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในการพัฒนางานวิชาการตลอดจนการวางแผนการจัดหาสื่อ การประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีรวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาและการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของครูด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมถึงการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากแนวคิดของวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย มีการประเมินและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.3.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 22) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจพัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพและการประเมินผล

2.หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงาน

วิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3 - Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3.ประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4.หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 17) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทุกชนิดที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในสถานศึกษาร่วมกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

พรรษมน พินทุสมิต (2560, หน้า 25) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา และงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เกตกนก สวยค้าข้าว (2561, หน้า 39) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล

การสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, หน้า 17) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานหรือการดำเนินกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลแก่ผู้เรียนสูงสุด และโรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่ภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา จึงต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ

จิรารัตน์ กระจ่างดี (2562, หน้า 11) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงงานบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

มิลเลอร์ (miller, 1965) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 4 ด้าน คือ 1) การจัดโปรแกรมเรียน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรม 3) การติดตามการเรียนการสอน 4) การจัดบริการการสอน

เซอร์จิโอวานนี่และคณะ (Sergiovanni and Others, 2009) ให้ความเห็นว่างานวิชาการประกอบด้วย 1) การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาเพื่อปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว 2) การจัดทำโครงการทาง การศึกษาต่าง ๆ 3) การจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอน 4) การสร้างบรรยากาศใน สถานศึกษาให้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง 5) การจัดหาวัสดุสาหรับการเรียนการสอน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จโดยใช้กระบวนการระดม ทรัพยากรบุคคลให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้านวิชาการโดยตรง มีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผลโดยการใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นสิ่งสำคัญที่องค์การต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด เป้าหมายสำคัญคือการคาดหวังเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การ ดังนั้นการที่แต่ละองค์การจะเดินทางไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้นได้ต้องเริ่มต้นจากการวางระบบ บริหารภายในองค์การให้มั่นคงก่อน ซึ่งถือได้ว่าธรรมาภิบาลถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานในทุกประเภท จึงได้มีผู้ให้ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของธรรมาภิบาลดังนี้

2.4.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยจากนักวิจัยและนักวิชาการหลายท่านจึงได้รวบรวมความหมายของหลักธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

ธรรมาภิบาล (Good governance) โดยศัพท์ หมายถึง กติกาหรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดีเหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาสังคมบ้านเมืองและสังคมอันหมายถึงการจัดการบริหารทรัพยากรและสังคมที่ดีในทุก ๆด้านและทุกๆ ระดับรวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรีส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการองค์กรของเอกชนชมรม สมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคลเอกชน และภาคประชาสังคม

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2541) อธิบายว่า ธรรมาภิบาลเป็นคำสนธิระหว่าง คำว่า ธรรม ซึ่งแปลว่า ความดีหรือเกณฑ์ กับคำว่า อภิบาล ซึ่งแปลว่า บำรุงรักษาปกครอง เมื่อรวมกันเป็นคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่ดี

อานันท์ ปัญญารชุน (2541) กล่าวถึง ธรรมาภิบาลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคล และสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปในหลายทางมีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

ความหมายเริ่มแรกของ good governance ธนาคารโลก (world bank) ซึ่งเป็นองค์กรแรกที่เริ่มใช้ “ธรรมาภิบาล” ในปี 1989 เพื่ออธิบายถึงการบริหารจัดการที่จะเป็นมาตรฐานในการกำหนดที่จะเป็นเงื่อนไขการรับการช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศจากหน่วยงานระหว่างประเทศ (donor international agencies อันได้แก่ ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศและองค์การสหประชาชาติ) และประเทศที่ให้การช่วยเหลือระหว่างประเทศ (donor countries) อาทิ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรปเพื่อเป็นหลักประกันการใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐบาลที่ต้องการความช่วยเหลือระหว่างประเทศจะจัดการเงินสนับสนุนจากการช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ดี แนวความคิด เรื่องของการบริหารการจัดการคำว่า “governance” มีความหมายกว้างกว่าแนวความคิดเรื่องการปกครอง ซึ่งใช้คำว่า “government” และ good governance เองยังถูกให้ความหมายว่าเป็น democratic governance ด้วย โดยประการแรก ระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยจะเป็นเงื่อนไขแรกของการเกิด good governance และประการที่สองเงื่อนไขและสภาพประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละระบบการเมืองจะเป็นเงื่อนไขของการปฏิบัติใช้ให้เกิดผลจริงของgood governance

โคฟี อันนัน (Kofi Annan, 2000) ได้ให้ความหมาย ธรรมภิบาล หมายถึง แนวทางการบริหารงาน ของรัฐบาลที่ก่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรม สร้างเสริมประชาธิปไตย การดำเนินงานมีความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพ

องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme, 1997) ให้ความหมายว่า Good Governance หมายถึง การใช้อำนาจด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ และอำนาจในการบริหารเพื่อดำเนินภารกิจ โดยภาคเอกชนสามารถใช้สิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสาหรับเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP, 2009) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการโครงสร้างและความสัมพันธ์ของสถาบันทางการเมืองซึ่งครอบคลุมทั้งในส่วนของสถาบันทางการเมืองที่มีลักษณะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การตัดสินใจจัดสรรทรัพยากรเพื่อบริหารกิจการของบ้านเมืองและแก้ไขปัญหาของสังคม ตลอดจนกระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนหรือฝ่ายต่าง ๆ ในการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบและกระบวนการทางกฎหมายอันชอบธรรมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทาให้มั่นใจว่าข้อเรียกร้องของทุกฝ่ายในสังคมจะได้รับการรับฟัง และนาเข้ามาพิจารณาไตร่ตรองในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายสาธารณะ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งทำให้ปัญหาทุจริตหรือประพฤติมิชอบลดลงในท้ายที่สุด

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางการบริหารงานของภาครัฐเพื่อบริหารกิจการของบ้านเมืองและแก้ไขปัญหาของสังคมให้เกิดความสงบสุขตามหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

2.4.2 ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแหงชาติ (2544, หน้า 25) ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแหงชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไวรวม 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งธรรมาภิบาลอยู่ในยุทธศาสตร์ข้อที่ 5 คือ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุงเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ (2544, หนา 44-45) กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาลกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะตองมีหลักธรรมาภิบาลในการ บริหารราชการแผ่นดินจึงได้มีการการบัญญัติธรรมาภิบาลไวในหลายประเด็นและหลายมาตรา เชน ความโปรงใส การตรวจสอบได้ ความมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น

พระราชญาณวิสิฐ (2549, หนา 36) กล่าวไว้ว่า “หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักธรรม คือ หลักปฏิบัติใชประกอบการบริหารงานแบบบูรณาการทุกประเภทและทุกระดับของหัวหนาฝ่ายบริหาร

ที่ชื่อวา Chief Executive Officer (CEO) ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง คือให้ได้ประสิทธิภาพของงานและให้ได้รับความพึงพอใจของประชาชนทุกฝ่าย

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑและวิธีการบริหารกิจการบานเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อกำหนดหลักเกณฑและวิธีการบริหารกิจการบานเมืองที่ดี โดยมีความประสงคจะให้ใชบังคับกับสวนราชการในทุกกระทรวง ทบวง กรม ทั้งที่เป็นราชการสวนกลางและราชการสวนภูมิภาครวมทั้งหน่วยงานอื่นที่อยู่ในกำกับดูแลของราชการ โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวทางการดำเนินการที่สำคัญดังนี้

แนวทางการบริหารราชการให้เกิดประโยชนสุขของประชาชนว่าต้องอยู่ในแนวทางที่ถือวาประชาชนเป็นศูนย์กลางในการรับบริการจากรัฐ ดังตอไปนี้

1) การกำหนดภารกิจแต่ละเรื่องรัฐและสวนราชการมีหนาที่ตองกำหนดให้อยู่ในกรอบที่มีวัตถุประสงค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้เกิดประโยชนสูงสุดของประเทศ ความสงบและปลอดภัยของสังคม สวนรวม และความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนโดยทั่วไป และสอดคลองกับแนวนโยบายแหงรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรี

2) ตองจัดวางระบบให้การปฏิบัติราชการเป็นไป โดยมีความซื่อสัตย สุจริตสามารถตรวจสอบได้และมุงให้เกิดประโยชนแกประชาชนในภาพรวม

3) กอนเริ่มดำเนินการในภารกิจใด ตองมีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบทุกด้าน มีการวางกลไกการทำงานชัดเจนทุกขั้นตอนและโปรงใส ในกรณีที่มีผลกระทบตอประชาชนตองมีการรับ ฟังความของประชาชนหรือมีการชี้แจงทำความเขาใจกับประชาชน ให้ได้ทราบถึงประโยชนที่สวนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

4) เมื่ออยู่ในระหว่างการดำเนินการตามภารกิจใด ตองรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความพึงพอใจของสังคมโดยรวม เพื่อปรับปรุงแกไขให้เหมาะสมอยูเสมอ

5) ในกรณีที่พบปญหาอุปสรรคตองจัดให้มีการแกไขปญหานั้นโดยเร็วและถาเป็นปัญหาจาก สวนราชการอื่นตองแจงให้สวนราชการที่เกี่ยวของแกไขปรับปรุงโดยเร็วในการดำเนินการของสวนราชการที่ตามหมวดนี้

5.1) จะตองคำนึงถึงการให้บริการประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับการบริการจากรัฐเป็นหลักสำคัญการกำหนดภารกิจแต่ละเรื่องตองมีดัชนีชี้วัดและแสดงผลลัพธ์ให้เห็นโดยชัดเจนประชาชนได้รับประโยชนจากภารกิจนั้นตรงความตองการของประชาชน หรือเกิดผลตอการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนโยคำนึงถึงประโยชนของประชาชน สวนรวมและแต่ละรายควบคู่กัน

5.2) การดำเนินการใหมีความโปรงใส จะเกิดขึ้นได้เมื่อสวนราชการได้สร้างหลักเกณฑ์การปฏิบัติในแต่ละเรื่องขึ้นไว้อย่างชัดเจน และตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน และเปิดเผยขอมูลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติภารกิจใหประชาชนได้รับทราบ

5.3) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจหรือโครงการที่สวนราชการจะดำเนินการซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่โดยปกติของประชาชนในชุมชนนั้นการทำความเขาใจถึงผลกระทบและแนวทางแกปญหาที่สวนราชการจะดำเนินการและการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและของประชาชนโดยใหประชาชนแสดงความคิดเห็นและรัฐตองรับฟังและแกไขปญหาจนประชาชนเกิดความพอใจและมีสวนร่วมในการผลักดันภารกิจนั้นเกิดผลสำเร็จ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล คือหลักปฏิบัติใชประกอบการบริหารกิจการบ้านเมืองในการบูรณาการในการบริหารงานทุกประเภทเพื่อใหมีความ โปรงใส สามารถตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงประโยชนของประชาชนสวนรวม

2.4.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

องค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรอบ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางหรือวิธีปฏิบัติ ในการพิจารณาองค์ประกอบของธรรมาภิบาลในที่นี้ได้พิจารณาจากการนำแนวนโยบายและหลักเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลของหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญได้แก่ องค์กระหว่างประเทศรวมถึงหน่วยงานราชการของภาครัฐและนักวิชาการในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลไว้อย่างหลากหลายซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้แบ่งองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีออกเป็น 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรมเป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรมเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจขยันอดทนมีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใสเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น

ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4. หลักความมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความเห็นการไต่สวนสาธารณะประชาพิจารณ์การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบเป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสานึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมประจำปี ระหว่างส่วนราชการร่วมกับสำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ไว้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปอย่างสม่ำเสมอ เหมาะกับสถานการณ์ ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีคุณภาพชีวิตในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ สังคมมีวินัยอยู่อย่างสันติสุข

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง รัฐสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ เจ้าหน้าที่มีการใช้ดุลพินิจที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผย

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ได้รับผลกระทบเกิดความพึงพอใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ร่วมทั้งคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายมีความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และการร้องเรียนมีจำนวนลดลง

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง ผู้รับบริการมีความพึงพอใจและการทำงานมีประสิทธิภาพทั้งในด้านปริมาณคุณภาพและการประหยัด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) ได้จัดทำเกณฑ์ที่ใช้ในการสำรวจและประเมินระดับธรรมาภิบาลมี 10 ประเด็น ได้แก่

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนโดยการปฏิบัติราชการ จะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจนมีกระบวนการปฏิบัติงานและ ระบบงานที่เป็นมาตรฐานรวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มี การออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายใน ระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่าง

4. หลักภาระรับผิดชอบ (Accountability) คือ การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือ ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่นๆ (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควรรวมถึงการ มอบอำนาจและความ

รับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดย มุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการ ปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการ บริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. หลักความเสมอภาค (Equity) คือ การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติภาษา เพศ อายุความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพสถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) คือ การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ โดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้อง หมายความว่าเป็นความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

สถาบันแห่งธนาคารโลก (World Bank Institute, 1992) ได้วางองค์ประกอบเกี่ยวกับระเบียบวิธี ในการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบเพื่อวัดระดับคุณภาพของการบริหารกิจการบ้านเมืองของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งครอบคลุมประเด็น 6 มิติ ดังนี้

1. การมีสิทธิ์มีเสียงของประชาชนและภาระรับผิดชอบ (Voice and Accountability) ซึ่ง เกี่ยวข้องกับการที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลด้วยตนเอง รวมถึงการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน ตลอดจนเสรีภาพในการชุมนุมและสมาคม

2. ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง (Political Stability and Absence of Violence) ซึ่งเป็นเรื่องของโอกาสความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะไร้เสถียรภาพหรือถูกโค่นล้มโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เช่น การใช้ความรุนแรงทางการเมืองและการก่อการร้าย

3. ประสิทธิผลของรัฐบาล (Government Effectiveness) ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องของ คุณภาพให้บริหารและความสามารถของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนระดับความเป็น อิสระจากการแทรกแซงทางการเมือง รวมถึงคุณภาพของการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและความมุ่งมั่นจริงจังของรัฐบาลที่มีต่อนโยบายดังกล่าว

4. คุณภาพของมาตรการควบคุม (Regulatory Quality) ซึ่งเป็นเรื่องขีดความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายและออกมาตรการควบคุม รวมถึงการบังคับใช้นโยบายและมาตรการ ดังกล่าวให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาได้

5. นิติธรรม (Rule of Law) ซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับของการที่บุคคลฝ่ายต่าง ๆ มีความมั่นใจ และยอมรับ ปฏิบัติตามกฎกติกาในการอยู่ร่วมกันของสังคมโดยเฉพาะคุณภาพของการบังคับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาและการอำนวยความยุติธรรม รวมถึงโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง

6. การควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ (Control of Corruption) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัวทั้งในรูปแบบของการทุจริตประพฤติมิชอบเพียงเล็กน้อยหรือ ขนานใหญ่ รวมถึงการเข้าครอบครองรัฐโดยชนชั้นนาทางการเมืองและนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งเข้ามา แสวงหาผลประโยชน์

คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสาหรับเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP, 2009) ซึ่งเป็นอีกองค์การหนึ่งของสหประชาชาติก็ได้กำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ 8 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นหลักการสำคัญของธรรมาภิบาล อาจเป็นการมีส่วน ร่วมโดยตรงหรือผ่านสถาบันตัวแทน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตย เป็นการแสดงออกถึงเสรีภาพของการรวมกลุ่ม

2. นิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง หลักธรรมาภิบาลที่ดีนั้นต้องถูกต้องตามกฎหมาย ถูกต้องตามกรอบที่บังคับใช้อย่างยุติธรรมนอกจากนี้ยังรวมถึงการคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่ และในการบังคับใช้กฎหมายก็ต้องมีความเป็นกลาง

3. ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การตัดสินใจหรือการกำหนดหลักเกณฑ์ใดๆ จะต้องทำให้ถูกต้องตามระเบียบ รวมถึงประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้อย่างอิสระ

4. การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในกระบวนการดำเนินงานต้องพยายามที่จะให้บริหารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดภายในเวลาที่เหมาะสม

5. การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง การไกล่เกลี่ยความสนใจที่แตกต่างกันในสังคม เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่ดีที่สุดร่วมกัน

6. ความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม และการไม่กีดกัน (Equity and Inclusiveness) หมายถึง ประชนชนทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และมีความมั่นใจว่าไม่ถูกกีดกันจากสิ่งต่าง ๆ

7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) หมายถึง กระบวนการในการสร้างผลลัพธ์ที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในขณะเดียวกันก็ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ยั่งยืน และป้องป้องสิ่งแวดล้อม

8. ภาระรับผิดชอบ (Accountability) เป็นสิ่งสำคัญของการปกครองไม่ได้ หมายถึง หน่วยงาน ภาครัฐเพียงอย่างเดียว แต่ภาคเอกชนและองค์การต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย รับผิดชอบต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจ หรือการกระทำของหน่วยงานซึ่งความรับผิดชอบไม่สามารถทำได้หากขาดการดำเนินงานตามหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development, 2009) ได้กำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจในการมีกรอบโครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการที่มีประสิทธิผล
2. สิทธิของผู้ถือหุ้นและบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้เป็นเจ้าของ
3. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน
4. บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำกับดูแลกิจการ
5. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส
6. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล คือ หลักที่ใช้บริหารกิจการบ้านเมืองและเพื่อแก้ไขปัญหาให้ประชนชนทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

2.4.4 หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารได้มีความพยายามนำรูปแบบการบริหารจัดการที่ยึดแนวทางธรรมาภิบาลมาใช้ในทุกระดับองค์กรไม่ว่าระดับกระทรวงระดับเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษาในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นต้องนำ “ธรรมาภิบาล”มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหว ดังนี้

ประการที่ 1 รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นไปตามหลักการในมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

ประการที่ 2 การนำการบริหารจัดการฐานโรงเรียน (School-Based Management-SBM) มาใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการซึ่งหลักการบริหารจัดการฐานโรงเรียน

สอดคล้องกับหลักการของ “ธรรมาภิบาล” เกือบทั้งหมดจึงเป็นการสอดรับกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ประการที่ 3 ตามที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” และใน พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลเมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง” ในความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนการบริหารจัดการจะเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาล

พิณสุดา สิริธรังศรี (2556, หน้า 26) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาและให้การศึกษาแก่ประชาชน จึงมีความจำเป็นที่ จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการ บริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีคุณลักษณะที่ โดดเด่น เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ ต้องมีความรู้ในด้านทฤษฎี มีทักษะในการบริหาร รู้จัก บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม และมีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่เพื่อทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนทันสมัยพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง การศึกษาไทยในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ที่มีการเปิดกว้างมีหลากหลายรูปแบบใหมนุษย์ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองอย่างรวดเร็วโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขตภายใต้จินตนาการของมนุษย์ที่สร้างขึ้นการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาจะเห็นได้ว่าสถานศึกษา ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษสิ่งที่จำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ การพัฒนาการศึกษาทั้งทางด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ซึ่ง นักเรียนทุกคนต้องเข้าไปให้ถึงแหล่งสังคมการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีที่จะทำให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นหลักธรรมที่ใช้บริหารสถานศึกษาและบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนทั้งด้านที่เป็นศิลป์ (หลักธรรมหรือหลักปฏิบัติ) ผู้บริหารต้องมีศาสตร์ (ความรู้หรือทฤษฎี) นอกจากนี้ผู้บริหารต้องก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลง

2.4.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546, หน้า 44) ศึกษาการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทรรศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคมจังหวัดนนทบุรีพบว่าทัศนะบุคลากรต่อการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่

หลักนิติธรรม พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่าการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมากการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและการบริหารกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของทางราชการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

หลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่าการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมากการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและการบริหารกิจการนักเรียนโดยใช้หลักธรรมในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

หลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่าการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมากการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและการบริหารงานวิชาการด้วยความโปร่งใสจริงใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

หลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่าการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมากบุคลากรมีความรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการงานกิจการนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

หลักการมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่าในด้านการบริหารงานวิชาการและการบริหารงานอาคารสถานที่โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

หลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่าในด้านการบริหารงานธุรการการเงินงบประมาณ พัสดุอาคารสถานที่บุคลากรบริหารงานได้อย่างคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ภาวินี ชินคา (2548, หน้า 52) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนพบว่าควรมีคุณลักษณะทางด้านส่วนตัว คือควรมีความยุติธรรมมีความซื่อสัตย์มีอารมณ์มั่นคงมีความรอบรู้มีความเป็นกันเองมีอารมณ์ขันเปิดเผยเข้าใจง่ายมีความเยือกเย็นและรู้จักเห็นใจผู้อื่นและคุณลักษณะด้านวิชาชีพเช่น มีความสามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ดีมีความรู้ในการบริหารดีรู้จักการมอบหมายงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจที่ดีมีความสามารถต่อการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดีมีการวางแผนงานและการจัดหน่วยงานที่ดีให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงานรู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

เสริม เกื้อสังข์ (2551, หน้า 62-75) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีการใช้หลักธรรมาภิบาล หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า ต่างกันผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาล หลักคุณธรรมต่างกันผู้บริหารที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและหลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบต่างกัน ด้านหลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า

ต่างกันข้อเสนอแนะในการส่งเสริม การใช้หลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารต้องยึดหลักระเบียบและปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านหลักคุณธรรมต้องยืนหยัดในความถูกต้อง ด้านหลักความโปร่งใสต้องรายงานข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ด้านหลักการมีส่วนร่วมต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบและร่วมชื่นชม

ชลทิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2551, หน้า 107) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ยกเว้น ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม

ศิรินันท์ ทิพย์เจริญ (2555, หน้า 97-103) ได้ศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย โดยใช้วิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพ และใช้ข้อมูลในเชิงปริมาณมาเสริม พบว่า ธรรมาภิบาลมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ไปประยุกต์ใช้ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามที่กฎหมายกำหนด โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล พบว่าสถานศึกษาหรือหน่วยงานราชการส่วนใหญ่จะใช้หลักธรรมาภิบาลครบทั้ง 6 ด้าน เพื่อการดำเนินงานทุกฝ่ายให้มีประสิทธิภาพและสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเท่าเทียมกัน มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงานและใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

2.5 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์การสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบโดยมีประชาชนหรือองค์การภายนอกมีส่วนร่วมการดำเนินงานที่เน้นความโปร่งใสตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วมและกระบวนการยุติธรรม อันเป็นกลไกสำคัญในการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี ให้เกิดขึ้นแก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง โดยเฉพาะกลุ่มงานบริหารวิชาการซึ่งต้องใช้หลักธรรมมาใช้ในการเพราะเป็นหัวใจ

สำคัญของการศึกษาดำเนินผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการจากงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรูของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำเพื่อจะได้ทราบวา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ไม่ว่าจะจัดการ เรียนการสอนด้วยรูปแบบใด เพียงแต่ว่าครูผู้สอนจะจัดวิธีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการใด หรือใชเครื่องมือแบบใดเทานั้น

ในปจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับการวัดประเมินผลเป็นสิ่งที่ทำควบคูกันไป เพื่อที่จะได้เห็นพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังใชวิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตน และได้รับขอมูลยอน กลับเพื่อจะได้พัฒนาตัวเองตามความเหมาะสมด้วย

การวัดและประเมินผล ถือวาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรจัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครบทุกด้านทั้งดานความรู ทักษะกระบวนการ และเจตคติหรือ คุณธรรม จริยธรรม ในการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนอาจใชวิธีการวัดและประเมินผลโดยการ ประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ซึ่งผู้เรียนตองปฏิบัติพฤติกรรมใหสมบูรณตามที่ผู้ประเมินตองการจะวัด หรือใชวิธีการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินผลที่นอกจากผู้เรียนจะตองปฏิบัติพฤติกรรมใหสมบูรณตามที่ผู้ประเมินตองการแลว พฤติกรรมนั้นจะตองเป็นพฤติกรรมที่สำคัญและจำเป็นต่อชีวิตประจำวันและเป็นจริง ตามสภาพของชีวิต ในการประเมินผลมีวิธีใหเลือกมากมายวิธีครูผู้สอนสามารถเลือกใชได้ความเหมาะสม และผลที่ได้เป็นตัวบงชี้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2546, หนา 95)

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะตองจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อใหบุคลากรที่เกี่ยวของทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาตองมีผลการเรียนรูจากการวัดและประเมิน ทั้งในระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติตลอดจนการ ประเมินภายนอก เพื่อใชเป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนเกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1) สถานศึกษากำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (หลักนิติธรรม)

2) ครูมีการซ่อมเสริม และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์คุณภาพ (หลักคุณธรรม)

3) สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบ ผลการเรียน และพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรมและสามารถเปิดเผยได้ (หลักความโปร่งใส)

4) ครูมีการดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด (หลักความรับผิดชอบ)

5) สถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)

6) สถานศึกษามีวิธีออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (หลักนิติธรรม)

7) สถานศึกษาศึกษากฎระเบียบและเกณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักนิติธรรม)

8) ครูผู้สอนมีการวัดผล ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดี (หลักความรับผิดชอบ)

หลักสำคัญในหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีนักวิชาการให้ทัศนะไว้ต่างๆ กันดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3) กล่าวถึงหลักความโปร่งใสว่า หมายถึงการมีการดำเนินการที่โปร่งใสได้แก่การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3) ได้กำหนดหลักนิติธรรมไว้ว่าการมีเกณฑ์ยุติธรรมและชัดเจน ได้แก่ การตรากฎหมายและกฎข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2544, หน้า 32) กล่าวไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ คือความตระหนักถึง สิทธิหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบจากการกระทำของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักคุณธรรมว่าจะต้อง

ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพที่สุจริต

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการซ่อมเสริม เพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์คุณภาพ มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบ ผลการเรียน และพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรมและสามารถเปิดเผยได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ สถานศึกษาศึกษากฎระเบียบและเกณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการ จัดการเรียนการสอนให้บรรจุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และ การเมือง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ระบุข้อความที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ในการนำหลักสูตรไปใช้โดยตรง ซึ่งกำหนดไว้ว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแนวทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึง ประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาหลักสูตรได้เอง ภายใต้กรอบของหลักสูตรแกนกลาง ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน จึงจำเป็น ที่สถานศึกษาจะต้องมีการเตรียมการให้พร้อม มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องของหลักสูตร เพื่อจะได้นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับ สภาพปัญหาในชุมชนและสังคม สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษานั้น ๆ ต่อไป

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น เป็นการพัฒนาหลักสูตรครบวงจร คือ เริ่มตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การร่างหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพ ของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง รวมทั้งการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์มีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในด้าน ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน/สื่อ การวัดและประเมินผลผู้เรียนซึ่งข้อมูล พื้นฐานที่ได้จากการศึกษาช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ วัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระที่ควรจัดให้ผู้เรียน ซึ่งอยู่ในลักษณะ รายวิชา หลังจากนั้นจึงนำมากำหนดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนว่าจะใช้วิธีการอย่างไร ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรควรประกอบด้วย

ขั้นที่ 2 การร่างหลักสูตร เป็นการกำหนดแผนการจัดประสบการณ์ หรือการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา สาระ กิจกรรมและวิธีวัดและประเมินผลผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 คือ ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ สภาพและความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียน หลักสูตรแกนกลางที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาที่ต้องการพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เมื่อร่างหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะนำไปใช้กับนักเรียน จำเป็นต้องมีการ ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและ สมบูรณ์ที่สุด สิ่งที่ต้องพิจารณาในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร คือ ความสอดคล้องของ องค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและ สื่อการเรียนรู้ วิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้ หลังจากที่มีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรละปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่ร่างขึ้นมา เรียบร้อยแล้ว ขั้นต่อไปคือ การนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ครูที่เป็น ผู้ปฏิบัติการหลักในการพัฒนาหลักสูตรเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ ด้วยการแปลงหลักสูตรไปสู่การ สอน ครูกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน กำหนดรายละเอียดกิจกรรมในแต่ละคาบ พร้อม ทั้งจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การประสานงานกับบุคคลที่จะเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ รวมทั้งการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน

ขั้นที่ 5 การประเมินผลหลักสูตร เป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ผลจากการรวบรวมข้อมูลในแง่มุม ต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบว่าหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด สิ่งใดที่ควรต้อง ทำการปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรดียิ่งขึ้น

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสาระท้องถิ่นเพื่อตรงกับความต้องการของผู้เรียน (หลักความคุ้มค่า)

2) ผู้บริหารนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเหมาะสม (หลักคุณธรรม)

3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร (หลักการมีส่วนร่วม)

4) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม (หลักความคุ้มค่า)

5) สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียนและมีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม (หลักความโปร่งใส)

6) สถานศึกษากำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้น (หลักคุณธรรม)

7) สถานศึกษามีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริงเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย (หลักความรับผิดชอบ)

8) สถานศึกษามีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)

9) สถานศึกษามีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างรอบคอบเคร่งครัด เพื่อเป็นแม่แบบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนด (หลักนิติธรรม)

10) สถานศึกษาต้องศึกษาสภาพและความต้องการของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเนื่องจากวัฒนธรรมของชุมชนแตกต่างกัน (หลักการมีส่วนร่วม)

หลักการสำคัญในหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีได้มีนักวิชาการให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 13) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดี ได้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม เป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 14) กล่าวถึงหลักความโปร่งใสว่า หมายถึง ความโปร่งใสขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริหารของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วน ราชการจำนวนเรื่องกล่าวหาร้องเรียนหรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วน ราชการที่มีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 19) ได้กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักการมีส่วนร่วมว่าจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินปัญหาสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักความรับผิดชอบว่าจะต้องมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สำนึกและรับผิดชอบในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลของการกระทำของตนเองตามบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักความคุ้มค่า สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชน และประชาชนที่สถานศึกษารับผิดชอบ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสาระท้องถิ่นเพื่อตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร โดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียนและมีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้นมีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาก่อนใช้งานจริงเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอีกทั้งศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างรอบคอบ เคร่งครัด เพื่อเป็นแม่แบบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนด

3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเองกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้จบไปในแต่ละครั้งที่เข้าสอนมาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนกล่าวคือ

เป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ สร้างสรรค์ศึกษาและค้นคว้าได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นสาระ ความรู้ ด้วยตนเอง รักการอ่าน รักการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Education) และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man)ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนตัวความรู้การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนจึงต้องจัดระเบียบและขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียนและตัวผู้เรียน

2. พัฒนาโดยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียนโดยเน้นด้านความรู้และด้านกระบวนการ

3. พัฒนาจัดหาสื่อ เครื่องมือช่วยในการใช้สื่อการสอน ICT ช่วยในการจัดการเรียนรู้

4. สร้างและพัฒนานวัตกรรมและกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ

5. ปรับเปลี่ยนห้องเรียนให้มีบรรยากาศเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้

6. เชื่อมโยงห้องเรียนให้มีองค์ความรู้ในห้องและนอกห้องเรียนสู่องค์ความรู้ที่เป็นสากลโดยใช้สื่อที่จัดทำขึ้นเองและสื่อออนไลน์

7. มีการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ตลอดจนสนับสนุนผู้ที่เรียนดี เก่ง ให้ได้ศึกษาและซ่อมเสริมนักเรียนที่อ่อนโดยใช้บทเรียนออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูปร่วมกับผู้ปกครอง

8. ประเมินผลทุกระยะ เพื่อให้ทราบสภาพจริง แก้ไขและวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1) สถานศึกษามีการพัฒนาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ครบตามเกณฑ์ทุกตัวชี้วัดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (หลักนิติธรรม)

2) สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น โดยเชิญวิทยากร ผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นมาสอนสอนนักเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง (หลักคุณธรรม)

3) สถานศึกษามีการพัฒนาบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยจัดครูผู้สอนเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด (หลักคุณธรรม)

4) ครูผู้สอนพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)

5) สถานศึกษามีการพัฒนาทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม (หลักความโปร่งใส)

6) ผู้บริหารมีการพัฒนานิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ (หลักความรับผิดชอบ)

7) ครูผู้สอนมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามความพึงพอใจของผู้เรียนเน้นส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียน (หลักความคุ้มค่า)

8) สถานศึกษามีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (หลักนิติธรรม)

หลักสำคัญในหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีนักวิชาการให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2543, หน้า 10) กล่าวว่า หลักนิติธรรม คือ การพิจารณาตามตัวบทกฎหมายโดยดูว่ามีบทกฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, หน้า 4) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง ความพึงพอใจของผู้รับบริการความมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544, หน้า 26) ได้กล่าวว่า ความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวกและมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี้ (2547, อ้างถึงใน พระปลัดไพรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง), 2558) ได้กล่าวไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ ตามความหมายของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมไทยที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ทางราชการหรือเกี่ยวข้องปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่สังคม ประชาชนและประเทศ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญรวมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย และพร้อมต่อการรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

เฉลิม เกิดโมลี (2549, อ้างถึงใน พระสกล ฐานธมฺโม (อินทร์คล้าย), 2556) ได้กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาขนได้ใช้คุณสมบัติส่วนตัวในด้านความรู้ความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่เข้าไปร่วมคิดตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมหนึ่ง ๆ ด้วยตนเองเหนือองค์กรที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นอย่างมีเสรีภาพและเสมอภาค

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ครบตามเกณฑ์ทุกตัวชี้วัดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น โดยเชิญวิทยากร ผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้านใน

ท้องถิ่นมาสอนสอนนักเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง และการพัฒนาบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยจัดครูผู้สอนเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ครูผู้สอนพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาและทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม รวมถึงนิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ตามความพึงพอใจของผู้เรียนเน้นส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียนมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา หลักสูตรและกิจกรรมของสถานศึกษา รวมทั้งสภาพแวดล้อมและการบริการ

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ คือ ครูซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วน ได้แก่ คุณภาพของตัวครู และคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลของครู ครูที่ดีต้องมีความรักศรัทธาในอาชีพ เมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดี และสิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน (ถ่ายทอดความรู้และต่อยอดความรู้ให้ผู้เรียนได้) อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่จะเกิดกับลูกศิษย์เป็นอันดับแรก ครูต้องมีความเชื่อว่า เด็กทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ จึงจะสามารถพัฒนากิจกรรม วิธีการ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ของครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ครูมืออาชีพต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หมั่นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการดำรงชีวิต มีบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืน พร้อมที่จะเจริญเติบโตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และเป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติในอนาคต

คุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวสะท้อนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดีเพราะหลักสูตรสถานศึกษาจะมีการกำหนดจุดหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่หลักสูตรที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ หรือจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้อง

กับความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถ ทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา

นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมและการบริการก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาที่มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนที่มั่นคงและสะอาดมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข ปลอดภัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการเรียนด้วย

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมมาภิบาลประยุกต์ใช้ ดังนี้

1) ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้แต่ละรายวิชา (หลักคุณธรรม)

2) ครูผู้สอนมีการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกลุ่มสาระอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตในสังคมที่ดีขึ้น (หลักคุณธรรม)

3) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (หลักความคุ้มค่า)

4) ครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและความผิดพลาดในการจัดการเรียนการสอน (หลักความรับผิดชอบ)

5) ผู้บริหารสถานศึกษามีการออกเยี่ยมหรือนิเทศเป็นรายชั้นเรียน ร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน (หลักการมีส่วนร่วม)

6) สถานศึกษามีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข (หลักคุณธรรม)

7) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน (หลักการมีส่วนร่วม)

8) ครูผู้สอนสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน (หลักการมีส่วนร่วม)

หลักสำคัญในหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีนักวิชาการให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กรมวิชาการ (2541, หน้า 152) เสนอความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมว่า การบริหารงานด้วยคุณธรรมจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้คนและกระบวนการบริหารดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยราบรื่นบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดียิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนร่วมงานทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อร่วมงานเกิดขวัญกำลังใจรู้สึกมั่นใจในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อานันท์ ปันยารชุน (2542, หน้า 31-42) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความเคยชินในระบบราชการที่จะรีบใช้งบประมาณที่เหลือตอนสิ้นปีให้หมดไปว่าเป็นการไม่รู้คุณค่าของเงินงบประมาณที่เป็นภาษีของประชาชนซึ่งควรจะเก็บไว้ในปีต่อไปถ้าไม่เปลี่ยนแปลงความคิดดังกล่าวจะเป็นผลเสียการบริหารยุคใหม่ต้องคำนึงถึงรายรับและต้นทุน (Cost effectiveness) และความคุ้มค่าของโครงการเลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

สุดจิต นิมิตกุล (2543, อ้างถึงใน พระมหาจีระศักดิ์ จิรสกโก, 2554, หน้า 53) กล่าวถึงความหมายของหลักนิติธรรมว่า พัฒนาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักความโปร่งใสว่า ในการทำงานทุกขั้นตอนต้องยึดหลักโปร่งใส เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกันให้สามารถตรวจสอบมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี้ (2547, อ้างถึงใน พระปลัดไพรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง),2558) ได้กล่าวไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ ตามความหมายของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมไทยที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ทางราชการ หรือเกี่ยวข้องปฏิบัติงานอย่างมีจิตสานึกต่อหน้าที่สังคม ประชาชนและประเทศ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญรวมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย และพร้อมต่อการรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

สุรพล พุฒคำ (2549, อ้างถึงใน พระสกล ฐานธมฺโม (อินทร์คล้าย), 2556) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังบัญชาได้เข้ามาเกี่ยวข้องผูกพันกับงานที่ตนได้รับผิดชอบทั้งทาร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในงานที่ตนได้รับผิดชอบและพร้อมที่จะดาเนินการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้แต่ละรายวิชา การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกลุ่มสาระอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตในสังคมที่ดีขึ้น ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและความผิดพลาดในการจัดการเรียนการสอน มีการออกเยี่ยมหรือนิเทศเป็นรายชั้นเรียน การจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือ

นักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

5. การนิเทศการศึกษา คือ การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงทาง การศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินงานของตนไปได้ ด้วยดี โดยผู้นิเทศควรเอาใจใส่ ในการสำรวจตรวจสอบเพื่อดูแลแนะนำการจัดการเรียนการ สอนของบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการทำงานอย่างดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งมี ความสำคัญและจำเป็นดังนี้ (อัญชลี ธรรมะวิธีกุล,2009,Online)

1. สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น ในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นจำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้ แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

4. การศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

5. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

6. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็จะต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

7. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

8. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

การนิเทศการศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลประยุกต์ใช้ ดังนี้

1) ครูมีการจัดชั่วโมง PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครูอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (หลักการมีส่วนร่วม)

2) สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้สอน (หลักความโปร่งใส)

3) สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม)

4) ผู้บริหารมีการนำเอาผลการนิเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา (หลักคุณธรรม)

5) ผู้บริหารมีการบริหารจัดการครูให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (หลักการมีส่วนร่วม)

6) สถานศึกษาและนำเอาผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน (หลักความรับผิดชอบ)

7) สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการนิเทศและเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ (หลักความรับผิดชอบ)

8) สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการนิเทศกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน (หลักการมีส่วนร่วม)

หลักสำคัญในหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีนักวิชาการให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 48) กล่าวถึงหลักความมีส่วนร่วมว่า หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องได้แก่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่ส่วนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3) กล่าวถึงหลักคุณธรรมว่า หมายถึงความชอบธรรมในการใช้อำนาจได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้ระเบียบสำนักนายกเจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีเพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 10) เสนอว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึงการได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติคุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณความถูกต้องครบถ้วนรวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2543, หน้า 21) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลว่า เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการในการทำงาน การจัดองค์การ การจัดสรรบุคคล และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะ

อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการประชาชนที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

เกรียงไกร เจริญ วงศ์ศักดิ์ (2554, หน้า 53) กล่าวถึง หลักนิติธรรมว่า การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรม และถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การนำเอาผลการนิเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้สอน และนำเอาผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน สร้างเครือข่ายในการนิเทศและเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการครูให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และจัดชั่วโมงPLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ในการเรียนการสอนโดยทั่วไปจะมีองคประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ใชกันมาก คือ ภาษาพูด และภาษาเขียน ตอมาได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ ในปจจุบันจะพบวา มีสื่อการเรียนการสอนมากมายหลายชนิด เพราะถือวา สื่อการเรียนการสอน คือ มือที่สามของครูช่วยให้ครูสอนได้สนุกและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บทบาทของสื่อการเรียนการสอนในบทเรียน ก็คือเป็นตัวกลาง ตัวช่วยในการใหขอมูลความรูหรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใชสื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลนั้น ตองตรงกับจุดประสงคเนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน อีกทั้งยังตองใช้อย่างประหยัดและ คุมคาอีกด้วย สื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภทแต่ละประเภทมีคุณลักษณะตองใช้อย่างประหยัดและคุมคาอีกด้วยสื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณลักษณะเฉพาะในตัวของมันเองดังนั้น ผู้ที่รับผิดชอบซึ่งรวมทั้งครูและผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรูในเรื่องของการเลือกใชสื่อการเรียนการสอนใหเหมาะสม สื่อบางประเภทมีราคาแพง อาจจะหาวิธีการสร้าง และดัดแปลงทรัพยากรในทองถิ่นเป็นสื่อเพื่อนำมาใชประกอบการสอน รวมทั้งตองเรียนรูการเก็บรักษาสื่อต่างๆ เป็นอย่างดีด้วยผู้บริหารก็เชนเดียวกัน จะตองมีความรูเรื่องสื่อการเรียนการ สอน เพื่อใหคำแนะนำแกครูผู้สอนรวมทั้งจัดหา สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในเรื่องสื่อ การเรียนการสอน โดยจะเนนในเรื่องหาสาระที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับ สื่อการเรียนการสอน โดยจะเนนในเรื่องความหมาย ประเภทของสื่อ ประโยชนของสื่อการเรียน การสอน การใชสื่อ

การเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน การเก็บรักษา การบริหารสื่อการเรียนการสอน บทบาทผู้บริหารโรงเรียนกับสื่อการเรียนการสอน (อำภา บุญช่วย, 2537, หนา 98)

สื่อการเรียนรูเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยใหสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ได้ตามจุดหมายของหลักสูตร สื่อเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ความคิด เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม คานิยม และประสบการณใหแก่ผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่ใชมาตรฐานเป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียน โดยหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานจะกำหนดมาตรฐานเป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียน โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะกำหนดมาตรฐานการเรียนรูและสาระการเรียนรูเป็นชวงชั้น สถานศึกษามีบทบาทและภาระหนาที่โดยตรงในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงสภาพปญหา ความพรอม เอกลักษณ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค ทั้งนี้สถานศึกษาจะตองจำทำรายวิชาในแต่ละกลุมสาระการเรียนรูใหครบถ้วนตามมาตรฐานของ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทในการพัฒนาสื่อการเรียนรูจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษา จะตองดำเนินการด้วยเพื่อใหสอดคลองกับหลักสูตรของสถานศึกษา

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลประยุกต์ใช้ ดังนี้

1) สถานศึกษามีการบริหารจัดการห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา (หลักคุณธรรม)

2) สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการสืบค้น (หลักความคุ้มค่า)

3) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดทำสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน (หลักความคุ้มค่า)

4) สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (หลักการมีส่วนร่วม)

5) สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและสามารถเผยแพร่ได้ (หลักความโปร่งใส)

6) สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)

7) สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น (หลักคุณธรรม)

8) สถานศึกษามีการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ต้องกับความต้องการของผู้เรียน (หลักความรับผิดชอบ)

หลักสำคัญในหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีนักวิชาการให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3) กล่าวถึงหลักคุณธรรมว่า หมายถึงความชอบธรรมในการใช้อำนาจได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้ระเบียบสำนักนายกเจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีเพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 2) กล่าวถึงหลักความคุ้มค่าว่า หมายถึงการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้แก่การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 10) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบว่าหมายถึงความพร้อมรับการตรวจสอบได้แก่ตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

วีระ ไชยธรรม (2549, อ้างถึงใน พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย), 2556) ได้กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม ตามระเบียบสานักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณการประชาพิจารณ์หรือการแสดงประชามติ

สุภาพร คำสำแดง (2556, หน้า 32) ได้สรุปว่า หลักนิติธรรม หมายถึงการกำหนด ระเบียบ กฎ กติกา ข้อตกลง ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และบุคลากรทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาและภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึงสถานศึกษามีการบริหารจัดการห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการสืบค้น ส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดทำสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและสามารถเผยแพร่ได้สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น

2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตั้งอยู่ โรงเรียนตงศิริราษฎร์อนุสรณ์ ตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ 31120 E-mail : brmarea4@gmail.com โทรศัพท์. 044-689445 โทรสาร. 044-689095 Website: http://www.brm4.go.th/index.php

2.6.1 วิสัยทัศน์ (VISION)

องค์กรแห่งคุณภาพ สู่อนาคตที่ยั่งยืนวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) “รับผิดชอบงานในหน้าที่ บริการดีเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม นำเทคโนโลยี บริหารดีตามหลักธรรมาภิบาล”

2.6.2 พันธกิจ (MISSION)

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

3. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

4. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs)

7. ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

2.6.3 เป้าประสงค์ (GOALS)

1. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย

2. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต มีความรู้ความเข้าใจ สามารถวางแผนในการศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำและสามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

3. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

4. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะความรู้ความเชี่ยวชาญ และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

5. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาครูให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เชื่อมโยงนโยบายด้านดิจิทัลของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายด้านปัญญาประดิษฐ์

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมดุลในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและการรายงานผลอย่างเป็นระบบใช้งานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

2.6.4 ภารกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ด าเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และมาตร 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพ.ศ. 2560 ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มิได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2.6.5 อาณาเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียน ครอบคลุม 6 อำเภอ คือ อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอคูเมือง อำเภอแคนดง อำเภอสตึก และอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอบ้านด่าน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอชุมพลบุรี อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอชุมพวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

2.6.6 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แบ่งส่วนราชการตามกฎกระทรวงว่าด้วย การกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พุทธศักราช 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ข้อ 6 และ ประกาศ

กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ข้อ 1 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (10) ของข้อ 6 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 แบ่งเพิ่มเป็น 10 กลุ่มงาน ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

2.6.7 ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนโรงเรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษาปีการศึกษา 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
เล็ก	108	108	432	540	23	100	123
กลาง	77	77	847	924	35	155	190
ใหญ่	6	6	232	238	2	12	14
รวม	**191**	**191**	**1,702**	**1,893**	**60**	**257**	**317**

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยในประเทศผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ดังนี้

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

สกาวเดือน สอนง่าย (2557, หน้า 16) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองบางแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ไม่ครบทุกกลุ่มสาระในด้านบริหารการใช้หลักสูตร ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษาไม่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ไม่ครบทุกกลุ่มสาระและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ขาดการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ ครูใช้เทคนิคการสอน ไม่หลากหลาย อุปกรณ์และสื่อการสอน ไม่เพียงพอกับความต้องการและไม่ตรงกับเนื้อหา ของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านวัดผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ ครูขาดทักษะในการสร้าง และการออกแบบเครื่องมือในการวัดผลประเมินผล นอกจากนั้นครูที่ใช้วิธีการวัดผลไม่หลากหลายและไม่ตรงกับความเป็นจริง ด้านเอกสารการวัดผลประเมินผล ครูขาดความรู้ความสามารถ ในการจัดทำเอกสารการวัดผลประเมินผล ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ครูและผู้บริหารขาดประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดการวางแผนและไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง งานระบบสารสนเทศ ไม่เป็นระบบ เนื่องจากขาดข้อมูลและเทคโนโลยีในการเก็บข้อมูล

อังคณา มาศเมฆ (2557, หน้า 6) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5” ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา, การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน, การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา, การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา, การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา, การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น, การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น, การวางแผนงานด้านวิชาการ, การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา,การพัฒนากระบวนการเรียนรู้, การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้, การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา, การพัฒนาและ

ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา, การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา, การแนะแนว, การนิเทศการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 2) คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557, หน้า 9) ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหาร วิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนทางเลือกที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 1) ปฏิรูปการ ประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 2) ยกระดับการจัดสภาพแวดล้อมการ เรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 3) สร้างความเป็นเลิศด้านการพัฒนา ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 4) ปรับกระบวนทัศน์ด้านการกำหนด

ฉัตรสุดา อมรชาติ (2558, หน้า 6) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุคิริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2” ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุคิริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนตามลำดับ

ศิริพร สระทองหน (2558, หน้า 50-55) ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การวัดผล และประเมินผล การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มูนา จารง (2560, หน้า 104) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์ เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการบริหารงาน วิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการ พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ตามลำดับ

ฐนิตา กสิคุณ (2560, หน้า 240) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Watamura (2001) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน มีการอภิปรายสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยืนยันว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการวิจัยด้านสติปัญญาของผู้เรียนและสรุปว่านักเรียนสามารถเพิ่มพูนความคิดในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น เมื่อใช้รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนักเรียนที่ถูกสอนโดยครูเป็นผู้ชี้นำจะได้ความรู้ที่แยกเป็นส่วนๆ นักเรียนไม่สามารถบูรณาการเป็นองค์ความรู้และรักษาความรู้นั้นได้ จากการศึกษาเปรียบเทียบชั้นเรียนที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

Godbey Ronde and Thorckmorton. (2002, p. 123) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย พบว่า รูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หลากหลายสามารถช่วยให้ผู้ปกครองเห็นถึงการพัฒนาทักษะด้านวิชาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีเมื่อผู้มีการกำหนดเกณฑ์และสิ่งที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน และยังสามารถพัฒนาแสดงออกของผู้เรียนได้ดีขึ้นอีกด้วย

Odden and Ciune. (2005, pp. 6-10) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็น หนทางที่จะปรับปรุงการศึกษาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่จะสอนนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานที่ดีโดยเป้าหมายที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องกาหนดคือ 1) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2) เพิ่มปริมาณหลักสูตรให้นักเรียนเลือกหลาย ๆ อย่างมีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการเงิน ธุรการ บุคลากร และเวลา ทั้งในระดับโรงเรียนและห้องเรียนจุดเน้นที่สำคัญคือ การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ

อาดัม (Adam, 2008) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติที่ดีที่สุดในการดำเนินงานวิชาการผลการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม นโยบายการศึกษาต้องชัดเจน มีการทดสอบระดับชาติ การได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน การพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุน บุคลากร มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

บันเดอร์ (Bandur, 2008) ศึกษาการดำเนินการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาบนเกาะฟอร์เรสในอินโดนีเซีย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าการปรับปรุงในความสำเร็จของนักเรียนที่ได้รับการประสบความสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การวิจัยได้ดาเนินการในปี พ.ศ. 2007 โดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในเกาะฟอร์เรส ข้อมูลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าได้มีการปรับปรุงโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียนที่เกิดจากการดำเนินการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สร้างการเรียนการสอนที่ดี การเรียนรู้สภาพแวดล้อมและความสำเร็จของนักเรียน นอกจากนี้การวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างขีดความสามารถ เช่น การฝึกอบรมความเป็นผู้นำโรงเรียนและการจัดการฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และเงินทุนเพิ่มขึ้นจากรัฐบาลมีความจาเป็นที่จะส่งผลต่อการปรับปรุงเพิ่มเติมในประสิทธิผลของโรงเรียนที่มีการดำเนินการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เซา (Zhao, 2009) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติที่ดีเลิศด้านงานวิชาการผลการศึกษาพบว่าการมีมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา มีครูรับผิดชอบในการเรียนการสอน รัฐมีนโยบายทางการศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนมีแนวคิดที่สร้างสรรค์และสังคมให้การยอมรับการจัดการศึกษาของโรงเรียน

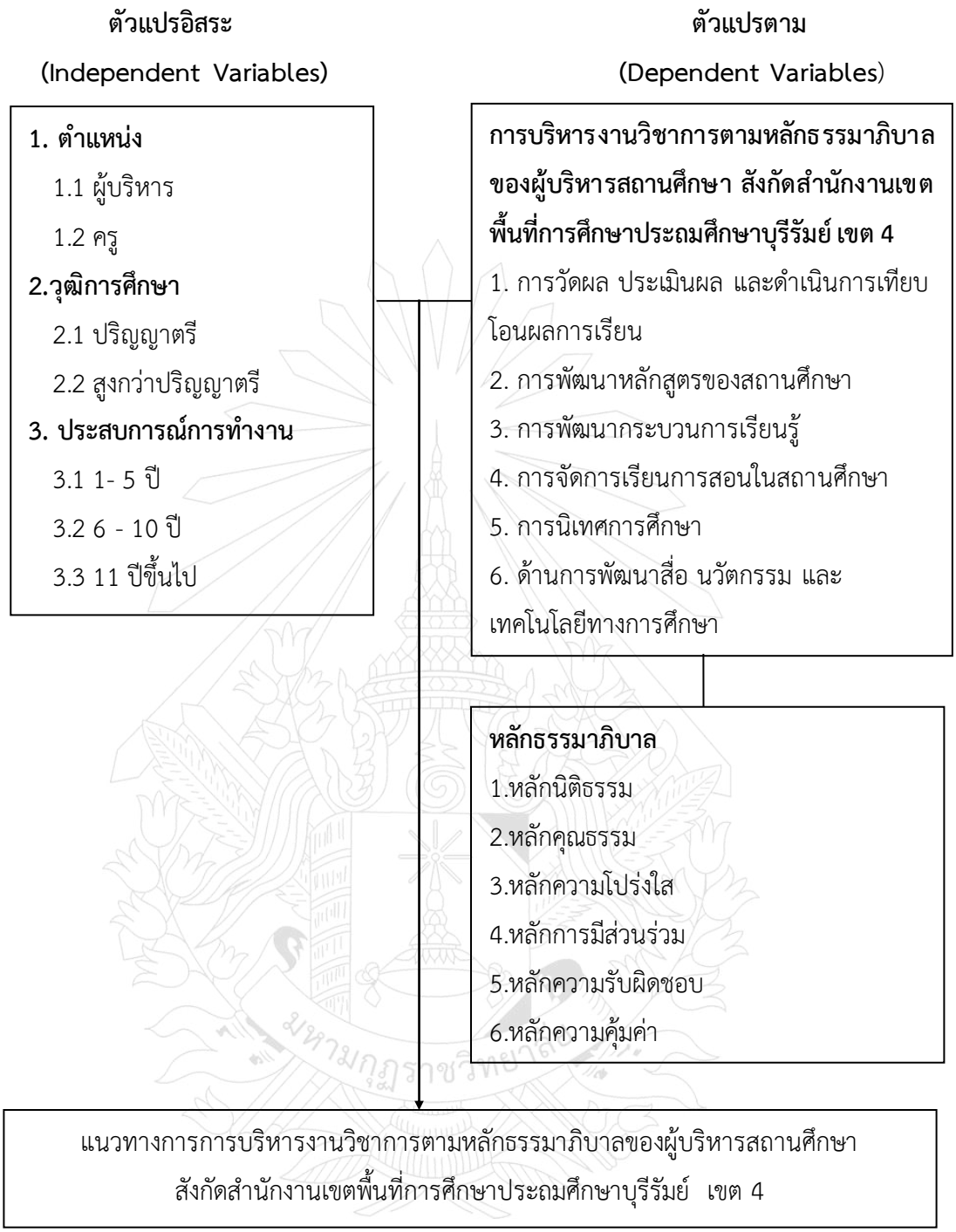
Odden and Ciune. (2005, pp. 6-10) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็น หนทางที่จะปรับปรุงการศึกษาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่จะสอนนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานที่ดี โดยเป้าหมายที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องกาหนดคือ 1) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2) เพิ่มปริมาณหลักสูตรให้นักเรียนเลือกหลาย ๆ อย่างมีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการเงิน ธุรการ บุคลากร และเวลา ทั้งในระดับโรงเรียนและห้องเรียนจุดเน้นที่สำคัญคือ การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ

บาร์เน็ทท์ (Barnett, 2003) ได้ศึกษาถึงความคิดของการบริหารงานวิชาการพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการของการบริหารงานวิชาการข้อมูลรายบุคคลในระดับลึกจะถูกนาไปรวบรวมที่สำนักงานบริหารงานวิชาการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการสามารถเรียกใช้ข้อมูลต่าง ๆทำให้มีความตั้งใจและร่วมมือในการทำงานข

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศพอสรุปได้ว่าเป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการซึ่งเกี่ยวกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาให้มีการจัดการการศึกษาแก่ผู้เรียนเพราะงานวิชาการเป็นตัวขับเคลื่อนการศึกษาและ เป็นหัวใจสำคัญสถานศึกษาจึงเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาผู้เรียนที่คลอบคลุมถึงการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการวัดผลประเมินผล การนิเทศการสอน และการประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอน กับผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการทางการเรียนที่พัฒนาขึ้นต่อไป

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบแนวทางการบริหารวิชาการ จากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา 12 ท่าน ได้แก่ สงัด อุทรานันท์ (2530) กิติมา ปรีดีดิลก (2532) อุทัย บุญประเสริฐ (2540) กมล ภู่ประเสริฐ (2544) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 29) รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 134-135) อัมพร อินผง (2555, หน้า 39) อัมพร อินผง (2555, หน้า 39) สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62) มิมิลเลอร์ (มิลเลอร์, 1965 อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532) Kimbrough and Nunery (1998, pp. 51-58) Cortin (2011) โดยเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 8-12 ขึ้นไป รายละเอียดตามภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 191 โรงเรียน มีประชากร ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวนทั้งสิ้น 1,893 คน (ข้อมูลครูและบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่มอร์แกน (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W., 1970) จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสัดส่วนของจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 317 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นหน่วยสุ่มมีรายละเอียดดังนี้

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งหมดจำนวน 191 โรงเรียน

3.2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2562, หน้า 461) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน

3.2.3 ทำการสุ่มตัวอย่าง ให้กระจายไปตามขนาดของโรงเรียน ตามสัดส่วนของวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำนวนโรงเรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษา

อำเภอ	จำนวนครู	จำนวนผู้บริหาร
สตึก	616	60
คูเมือง	398	49
แคนดง	157	19
พุทไธสง	231	23
นาโพธิ์	165	19
บ้านใหม่ไชยพจน์	135	21
รวม	**1,702**	**191**
รวมทั้งสิ้น	**1,893**	

จากตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนครูและผู้บริหารสถานศึกษาและจำนวนโรงเรียนแยกตามขนาดโรงเรียนในปีการศึกษา 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (อ้างอิงใน รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2564 หน้า.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 สืบค้นจาก http://www.brm4.go.th/o12.html เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565)

3.2.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

ผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 5 โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารวิชาการ รวมผู้ประเมินทั้งสิ้น จำนวน 5 ท่าน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แบบสอบถามมีลักษณะตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบโดยถามเกี่ยวกับตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, 1993, p. 247)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างซึ่งมีประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.4.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด กรอบตัวแปรและประเด็นต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

3.4.1.2 การนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหากับวัตถุประสงค์แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4.1.3 สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ คือ 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.4.1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ มีความรู้และประสบการณ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของเครื่องมือแล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) โดยข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ และให้ความเห็นชอบ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี 2) นางสาวศศิพร รินทะ 3) นางพลอย ชนก ภัทรโชตินนท์

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของเครื่องมือแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาโดยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงหรือไม่ตรงตามเนื้อหา

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่ตรงตามเนื้อหา

เกณฑ์ที่ใช้วัดค่าดัชนี IOC (item objective congruence) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC $\geq$ 0.50 จึงจะถือว่าแบบสบถามมีค่า validity ในระดับที่ยอมรับได้แบบสอบถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3.4.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเสนอแนะ

3.4.1.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 โดยการหาค่าสัมประสิทธิอัลฟ่า (α - Coefficient) ของครอนบราค (Cronbach, 1992, p. 202)

3.1.4.8 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำให้เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำเสนอขอความเห็นชอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการวิจัยต่อไป

3.4.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.4.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการการบริหารวิชาการและหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทางทฤษฎีที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ เพื่อการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ความรู้เกี่ยวกับ กรอบแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิผลสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4.2.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงจัดทำแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4.2.6 นำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศจากรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ด้านการบริหารงานวิชาการ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.5.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.5.3 ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ผ่าน QR Code ในโปรแกรม Google Form โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม ให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง

3.5.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบ แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5.5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน และสรุปผลการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา โดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ และทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียงต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ผู้ตอบผ่านระบบออนไลน์มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติทางการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.7.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.7.1.1 การหาค่าความสอดคล้อง (Index of item Congruence : IOC) (ไพศาล วรคำ, 2562, หน้า 8)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.7.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's α-Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 117)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1-\frac{\sum s_i^2}{s_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum s_i^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3.7.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.7.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 122) คำนวณได้จากสูตร

$$P = \frac{F \times 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.7.2.2 ค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 123 - 124) คำนวณได้จากสูตร

$$\overline{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3.7.2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 126) คำนวณได้จากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - \left(\sum x\right)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

3.7.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.7.3.1 การทดสอบที t - test (Independent Samples)

3.7.3.2 การทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้สูตรของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant level)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ มีจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของ การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหาร	60	18.90
2. ครู	257	81.10
รวม	**317**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	215	67.80
2. สูงกว่าปริญญาตรี	102	32.20
รวม	**317**	**100.00**
ประสบการณ์ในตำแหน่ง		
1. 1-5 ปี	182	57.40
2. 6–10 ปี	66	20.80
3. 11 ปี ขึ้นไป	69	21.80
รวม	**317**	**100.00**

จากตารางที่ 4 .1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูจำนวนเท่ากับ 257 คน คิดเป็น ร้อยละ 81.10 ผู้บริหาร จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 ระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 ปริญญาตรี จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 67.80 และประสบการณ์ในการ ทำงานมากที่สุด คือ 11 ปี ขึ้นไป จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80, 6–10 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 และ 1-5 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.97	0.81	4	มาก
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.83	0.83	5	มาก
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.82	0.76	6	มาก
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.09	0.78	3	มาก
5. การนิเทศการศึกษา	4.35	0.65	1	มาก
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.31	0.65	2	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.05**	**0.78**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.05, S.D.=0.78) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้ แก่ การนิเทศการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.35, S.D.=0.65) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.31, S.D.=0.65) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.78) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\overline{X}$ =3.97, S.D.=0.81) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.83, S.D.=0.83) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.76)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. สถานศึกษากำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียน อย่างเหมาะสม	4.25	0.64	1	มาก
2. ครูมีการซ่อมเสริม และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.84	0.97	6	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบผลการเรียน และพัฒนาการเรียนการสอน	4.17	0.63	2	มาก
4. ครูมีการดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.10	0.68	3	มาก
5. สถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.68	4	มาก
6. สถานศึกษามีวิธีออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน	3.79	0.84	7	มาก
7. สถานศึกษา ศึกษาเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนและตัดสินผลการเรียนด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	3.82	0.83	5	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.98**	**0.78**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.98, S.D.=0.78) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียน อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ =4.25, S.D.=0.64) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบ ผลการเรียน และพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X}$ =4.17, S.D.=0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีวิธีออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน ($\bar{X}$ =3.79, S.D.=0.84)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองตลอดจนชุมชนและสังคม	3.83	0.78	6	มาก
2. ผู้บริหารนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเหมาะสม	3.85	0.80	4	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	3.86	0.74	3	มาก
4. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม	3.91	0.71	1	มาก
5. สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียน	3.76	0.89	8	มาก
6. สถานศึกษากำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.73	0.94	9	มาก
7. สถานศึกษามีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง	3.89	0.82	2	มาก
8. สถานศึกษามีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.84	0.81	5	มาก
9. สถานศึกษามีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างรอบคอบ เคร่งครัด เพื่อเป็นแม่แบบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.82	0.96	7	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.83**	**0.83**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (หลักนิติธรรม) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.83, S.D.=0.83) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม ($\overline{X}$ =3.91, S.D.=0.71) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง ($\overline{X}$ =3.89, S.D.=0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษา ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.94)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	0.74	6	มาก
2. สถานศึกษาเชิญวิทยากร ผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นมาสอนสอนนักเรียนสม่ำเสมอ	3.78	0.78	4	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนสอนตรงตามสาขาวิชา	3.79	0.73	3	มาก
4. ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย	3.73	0.77	8	มาก
5. สถานศึกษามีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล	3.77	0.99	5	มาก
6. ผู้บริหารมีการนิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ	4.03	0.65	1	มาก
7. ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียน	3.97	0.69	2	มาก
8. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.75	0.62	7	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.82**	**0.76**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการนิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.65) รองลงมา ได้แก่ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียน ($\overline{X}$ =3.97, S.D.=0.69) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.77)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	3.72	0.76	8	มาก
2. สถานศึกษามีการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกลุ่มสาระอย่างเหมาะสม	3.73	0.78	7	มาก
3. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.74	0.77	6	มาก
4. ครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอ	3.89	0.74	5	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการออกเยี่ยมหรือนิเทศเป็นรายชั้นเรียน	4.38	0.70	4	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส	4.44	0.66	1	มาก
7. สถานศึกษาให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาที่สอน	4.41	0.71	3	มาก
8. ครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอ	4.43	0.56	2	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.09**	**0.78**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.78) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ($\overline{X}$ =4.44, S.D.=0.66) รองลงมา ได้แก่ ครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ =4.43, S.D.=0.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.76)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการนิเทศการศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการนิเทศการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ครูมีการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครู	4.36	0.66	4	มาก
2. สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้สอน	4.45	0.63	2	มาก
3. สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศ การจัดการเรียนการสอน	4.47	0.61	1	มาก
4. ผู้บริหารมีการนำเอาผลการนิเทศมาใช้ในการบริหาร จัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษา	4.40	0.67	3	มาก
5. ผู้บริหารมีการบริหารจัดการ ครูให้มีการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.23	0.67	7	มาก
6. สถานศึกษาและนำเอาผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน	4.33	0.65	5	มาก
7. สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการนิเทศและเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.24	0.66	6	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.35**	**0.65**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.35, S.D.=0.65) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศ การจัดการเรียนการสอน $\bar{X}$ =4.47, S.D.=0.61) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้สอน($\bar{X}$ =4.45, S.D.=0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการ ครูให้มีการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X}$ =4.23, S.D.=0.67)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. สถานศึกษามีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	4.31	0.64	4	มาก
2. สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้	4.27	0.68	5	มาก
3. สถานศึกษาจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ	4.43	0.62	2	มาก
4. สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.44	0.67	1	มาก
5. สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน	4.33	0.65	3	มาก
6. สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.26	0.68	6	มาก
7. สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น	4.14	0.62	7	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.31**	**0.65**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.65) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}$ =4.44, S.D.=0.67) รองลงมา ได้แก่สถานศึกษาจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น ($\bar{X}$ =4.14, S.D.=0.62)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.9 - 4.11

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหาร		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.09	0.52	3.96	0.52	1.727	0.085
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.93	0.57	3.81	0.57	1.480	0.140
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.93	0.48	3.80	0.51	1.782	0.076
4. การจัดการเรียนการสอนใน	4.18	0.46	4.07	0.39	1.923	0.055
5. การนิเทศการศึกษา	4.43	0.34	4.34	0.38	1.806	0.072
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.40	0.37	4.29	0.42	1.894	0.059
โดยรวม	**4.16**	**0.35**	**4.04**	**0.32**	**2.523**	**0.294**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.98	0.52	4.00	0.54	-0.349	0.727
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.82	0.58	3.87	0.56	-0.708	0.479
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.80	0.49	3.86	0.52	-0.984	0.326
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.09	0.39	4.08	0.44	0.378	0.706
5. การนิเทศการศึกษา	4.36	0.36	4.33	0.39	0.706	0.481
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.32	0.40	4.29	0.44	0.676	0.500
โดยรวม	**4.06**	**0.32**	**4.06**	**0.34**	**0.200**	**0.841**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน								
	1 - 5 ปี			6 – 10 ปี			11 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.96	0.54	มาก	4.05	0.51	มาก	4.00	0.51	มาก
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.79	0.60	มาก	3.95	0.49	มาก	3.83	0.56	มาก
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.79	0.51	มาก	3.91	0.53	มาก	3.83	0.47	มาก
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.06	0.40	มาก	4.18	0.40	มาก	4.09	0.42	มาก
5. การนิเทศการศึกษา	4.31	0.37	มาก	4.39	0.39	มาก	4.43	0.34	มาก
6. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.25	0.41	มาก	4.36	0.42	มาก	4.41	0.37	มาก
โดยรวม	**4.02**	**0.33**	**มาก**	**4.14**	**0.30**	**มาก**	**4.09**	**0.33**	**มาก**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏดังนี้

1. ประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 1-5 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.02, S.D.=0.33) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.37) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}$ =4.25, S.D.=0.41) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =3.79, S.D.=0.51)

2. ประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 6–10 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.14, S.D.=0.30) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศการศึกษา ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.39) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.36, S.D.=0.42) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.91, S.D.=0.53)

3. ประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.33) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศการศึกษา ($\overline{X}$ =4.43, S.D.=0.34) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.41, S.D.=0.37) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.83, S.D.=0.47)

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.396	2	.198	.717	.489
	ภายในกลุ่ม	86.639	314	.276		
	รวม	**87.035**	**316**			
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.145	2	.572	1.741	.177
	ภายในกลุ่ม	103.217	314	.329		
	รวม	**104.361**	**316**			
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.677	2	.339	1.321	.268
	ภายในกลุ่ม	80.484	314	.256		
	รวม	**81.161**	**316**			
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.670	2	.335	2.015	.135
	ภายในกลุ่ม	52.224	314	.166		
	รวม	**52.895**	**316**			
5. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.828	2	.414	3.044	.049*
	ภายในกลุ่ม	42.703	314	.136		
	รวม	**43.531**	**316**			
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.383	2	.692	4.094	.018*
	ภายในกลุ่ม	53.040	314	.169		
	รวม	**54.423**	**316**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน หลังจากนั้นจึงทำการทดสอบต่อด้วยวิธีการของ Scheffe’ ว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นในตัวแปรตามแต่ละตัวนั้น แตกต่างกันที่วิธีสอนคู่ใด ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การทดสอบรายคู่หลังการทดสอบความแปรปรวนในตัวแปรตามแต่ละตัว

ตัวแปร	(I) ประสบการณ์	(J) ประสบการณ์	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
1. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	1- 5 ปี	6-10 ปี	-.04308	.03177	.400
		11 ปี ขึ้นไป	-.04261	.04410	.627
	6-10 ปี	1- 5 ปี	.04308	.03177	.400
		11 ปี ขึ้นไป	.00047	.04781	1.000
	11 ปี ขึ้นไป	1- 5 ปี	.04261	.04410	.627
		6-10 ปี	-.00047	.04781	1.000
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1- 5 ปี	6-10 ปี	-.02358	.03509	.798
		11 ปี ขึ้นไป	.03799	.04870	.738
	6-10 ปี	1- 5 ปี	.02358	.03509	.798
		11 ปี ขึ้นไป	.06158	.05280	.507
	11 ปี ขึ้นไป	1- 5 ปี	-.03799	.04870	.738
		6-10 ปี	-.06158	.05280	.507
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	1- 5 ปี	6-10 ปี	-.00236	.02763	.996
		11 ปี ขึ้นไป	.06557	.03835	.233
	6-10 ปี	1- 5 ปี	.00236	.02763	.996
		11 ปี ขึ้นไป	.06793	.04158	.265
	11 ปี ขึ้นไป	1- 5 ปี	-.06557	.03835	.233
		6-10 ปี	-.06793	.04158	.265
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	1- 5 ปี	6-10 ปี	.01486	.03414	.910
		11 ปี ขึ้นไป	.02955	.04738	.823
	6-10 ปี	1- 5 ปี	-.01486	.03414	.910
		11 ปี ขึ้นไป	.01468	.05137	.960
	11 ปี ขึ้นไป	1- 5 ปี	-.02955	.04738	.823
		6-10 ปี	-.01468	.05137	.960

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ตัวแปร	(I) ประสบการณ์	(J) ประสบการณ์	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
5. การนิเทศการศึกษา	1- 5 ปี	6-10 ปี	-.03100	.04226	.764
		11 ปี ขึ้นไป	.03316	.05865	.852
	6-10 ปี	1- 5 ปี	.03100	.04226	.764
		11 ปี ขึ้นไป	.06416	.06359	.602
	11 ปี ขึ้นไป	1- 5 ปี	-.03316	.05865	.852
		6-10 ปี	-.06416	.06359	.602
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	1- 5 ปี	6-10 ปี	-.03590	.09214	.927
		11 ปี ขึ้นไป	.10814	.12788	.700
	6-10 ปี	1- 5 ปี	.03590	.09214	.927
		11 ปี ขึ้นไป	.14404	.13865	.584
	11 ปี ขึ้นไป	1- 5 ปี	-.10814	.12788	.700

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ในตัวแปรตามการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันจากประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 5ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ในวันที่ 10 เมษายน 2566 ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 เวลาที่สัมภาษณ์ 09.00 – 09.30 น.

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 เวลาที่สัมภาษณ์ 10.30 – 11.00 น.

และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญอีก 3 ท่าน ในวันที่ 11 เมษายน 2566

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 เวลาที่สัมภาษณ์ 09.00 – 09.30 น.

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 เวลาที่สัมภาษณ์ 13.00 – 13.30 น.

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 เวลาที่สัมภาษณ์ 14.00 – 14.30 น.

วิธีการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 ท่าน ด้วยรูปแบบการสัมภาษณ์ 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเข้าสัมภาษณ์ด้วยตนเอง 2) การสัมภาษณ์ผ่านเครื่องมือสื่อสาร ประกอบด้วย โทรศัพท์สัมภาษณ์ตามเบอร์โทรศัพท์ที่ผู้เชี่ยวชาญได้แจ้งไว้ และสัมภาษณ์ผ่านไลน์ (Line Application)

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผู้วิจัยได้สรุปการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้ดังต่อไปนี้

1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดปฏิทินการดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสม กับการปฏิบัติงานในภาพรวมโดยแจ้งให้คณะครูทราบร่วมกัน 2) ควรมีการประเมินยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดในการดำเนินงานวิชาการที่จะช่วยพัฒนาให้บรรลุตามอุดมการณ์และเป้าหมายโรงเรียน ในแผนปฏิบัติการประจำปีให้สามารถพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และต่อยอดการศึกษาในระดับสูงที่ขึ้น 3) มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุม มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาและจัดให้มีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “สถานศึกษาควรมีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนปรับปรุงพัฒนาแก้ไขระเบียบวัดและประเมินผลให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง แจ้งครูทุกคนจัดทำแผนการวัดผลและพัฒนาตนเองด้านเรื่องการวัดผลอย่างสม่ำเสมออิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน…” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ให้สัมภาษณ์ว่า “สถานศึกษาควรกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ครูผู้สอนทำการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นให้ครูผู้สอนวัดผล ประเมินผลการเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบตรงตามจุดประสงค์ตามตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน…” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 ให้สัมภาษณ์ว่า “…สถานศึกษาควรนำผลการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

มาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทาง อย่างต่อเนื่องเน้นการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีคุณภาพในปีต่อไป...”

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมวางแผน และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานของหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 2) ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นของสถานศึกษาและการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษากำหนด 3) ควรจัดหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตร ตามความจำเป็นและเหมาะสมจะช่วยพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามอุดมการณ์และเป้าหมายของโรงเรียน ไม่ควรให้นักเรียนได้เรียนวิชาที่มากเกินความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ให้สัมภาษณ์ว่า “...คณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษาประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อจัดกระทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น การเพิ่มศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในรายวิชาเพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้ศึกษา เป็นต้น...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ให้สัมภาษณ์ว่า “ควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบข่ายภาระหน้าที่และวางแผนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำรวจ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียนในชุมชน และท้องถิ่นเพื่อ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ให้สัมภาษณ์ว่า “...เชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามาร่วมการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละรายวิชาและแต่ละระดับชั้นให้ ชัดเจนโดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา จัดทำคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นมติร่วมกันแล้วปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม...”

3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มียืดหยุ่นตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน 2) ใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งที่เป็นสื่อเทคโนโลยีและสื่อแบบชิ้นงานตามเนื้อหาสาระที่ทำการเรียนการสอน 3) สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดหา ผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยในรูปแบบที่หลากหลายตามเนื้อหาสาระ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ และสัญญาณอินเตอร์เน็ตพร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงตามศักยภาพของสถานศึกษาอย่างเต็มที่

ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ให้สัมภาษณ์ว่า “ผู้บริหารต้องติดตามการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ตรวจสอบและประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มียืดหยุ่นตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ให้สัมภาษณ์ว่า “การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูต้องสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งที่เป็นสื่อเทคโนโลยีและสื่อแบบชิ้นงานตามเนื้อหาสาระที่ทำการเรียนการสอนควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง....” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 ให้สัมภาษณ์ว่า “...ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ติดตามดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ตรวจสอบและประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมให้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ให้สามารถสร้าง นำเสนอผลงานโดยการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอเหมาะสม ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ใช้สื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดห้องปฏิบัติการในสาระการเรียนรู้ที่สำคัญและส่งเสริมการใช้อย่างต่อเนื่อง...”

4.การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อช่วยให้การสอนของครู มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดประโยชน์ สูงสุดโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อนวัตกรรม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดหาและผลิตสื่อนวัตกรรม และใช้ให้ตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาจากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากหลักสูตรสถานศึกษาและจากการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนรายบุคคล

ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “...ครูควรเลือกวิธีการใช้และผลิตสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและประเมินผลการใช้สื่อจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ควรเสริมสร้างจัดบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน มีการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศและสถานที่ให้สามารถเป็น แหล่งเรียนรู้ และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ให้สัมภาษณ์ว่า “...ควรพัฒนาห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า มีแหล่งสืบค้นที่ เพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ให้สัมภาษณ์ว่า “ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอน เพิ่มความเข้าใจต่อผู้เรียนมากขึ้น สถานศึกษาควรมีการพัฒนาและคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง....”

5. การนิเทศการศึกษา โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนควรมีการจัดนิเทศภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งเพื่อให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน ที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ 2) ควรดำเนินการนิเทศครูผู้สอนโดย

ผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้นิเทศเป็นผู้ให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามหลักการนิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปรึกษา 3)จัดทำสรุปรายงานผลการนิเทศพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพในรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เช่น การอบรมและพัฒนา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ให้สัมภาษณ์ว่า “...สถานศึกษากำหนดควรเน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก การนิเทศให้คำปรึกษา ช่วยเหลือใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและมีการจัดนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ให้สัมภาษณ์ว่า “...ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ ให้กำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเพื่อเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 ให้สัมภาษณ์ว่า “...สถานศึกษาควรมีนิเทศการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย แลกเปลี่ยนรู้ระบบการนิเทศร่วมกัน มีการประเมินความสำเร็จของการจัดระบบรูปแบบการนิเทศ และสรุปรายงานผลการนิเทศเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน...”

6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงเครือข่ายสัญญาณอินเตอร์เน็ต 2) สนับสนุนการค้นคว้าออนไลน์ ห้องคอมพิวเตอร์ 3) จัดหาคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงติดตั้งในห้องเรียนสำหรับครูผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) สถานศึกษาควรใช้ระบบเครือข่าย อุปกรณ์และศูนย์การเรียนรู้พื้นฐาน ชุดมัลติมีเดียและศูนย์การเรียนเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “...สถานศึกษาควรจัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อดิจิตอลเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาและสร้างโอกาสในการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน มีเครือข่ายในการดูแลบำรุงรักษา มีระบบบริหารสารสนเทศที่เชื่อมโยงฐานข้อมูล ประมวลผลและรายงานผลการดำเนินงานทั้งระบบ...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ให้สัมภาษณ์ว่า “...สถานศึกษาต้องวางแผนจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดหาผลิต พัฒนาสื่อนวัตกรรมและใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาสื่อนวัตกรรม อย่างต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร...” และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ให้สัมภาษณ์ว่า “...สถานศึกษาต้องผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพ เลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยกับสังคมปัจจุบัน ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างครบถ้วน...”

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ซึ่งมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้ แก่ การนิเทศการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียน อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบ ผลการเรียน และพัฒนาการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีวิธีออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน

2) การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม รองลงมา คือ สถานศึกษามีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษา

3) การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการนิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย

4) การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส รองลงมา ได้แก่ ครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

5) การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศ การจัดการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้สอนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการ ครูให้มีการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6) การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รองลงมา ได้แก่สถานศึกษาจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น

5.1.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.1.3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาและการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

5.1.5 แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดปฏิทินการดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสม กับการปฏิบัติงานในภาพรวมโดยแจ้งให้คณะครูทราบร่วมกันควรมีการประเมินยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดในการดำเนินงานวิชาการที่จะช่วย พัฒนาให้บรรลุตามอุดมการณ์และเป้าหมายโรงเรียน ในแผนปฏิบัติการประจำปีให้สามารถพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และต่อยอดการศึกษาในระดับสูงที่ขึ้น มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุม มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาและจัดให้มีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนที่เรียนรู้จากสถานศึกษาได้ในกรณีต่าง ๆ

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมวางแผน และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงาน หลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นของสถานศึกษา และการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาควรจัดหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตร ตามความจำเป็นและเหมาะสมจะช่วยพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามอุดมการณ์และเป้าหมายของโรงเรียน

3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มียืดหยุ่นตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งที่เป็นสื่อเทคโนโลยีและสื่อแบบชิ้นงานตามเนื้อหาสาระที่ทำการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดหา ผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยในรูปแบบที่หลากหลายตามเนื้อหาสาระ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ ติดตามการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ตรวจสอบและประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มียืดหยุ่นตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งที่เป็นสื่อเทคโนโลยีและสื่อแบบชิ้นงานตามเนื้อหาสาระที่ทำการเรียนการสอนควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ติดตามดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ตรวจสอบและประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

4) ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อช่วยให้การสอนของครู มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดประโยชน์ สูงสุดโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อนวัตกรรม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดหาและผลิตสื่อนวัตกรรม และใช้ให้ตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาจากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากหลักสูตรสถานศึกษาและจากการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนรายบุคคล เลือกวิธีการใช้และผลิตสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและประเมินผลการใช้สื่อจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

5) ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนควรมีการจัดนิเทศภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งเพื่อให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน ที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพควรดำเนินการนิเทศครูผู้สอนโดยผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้นิเทศเป็นผู้ให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามหลักการนิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปรึกษา และจัดทำสรุปรายงานผลการนิเทศพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพในรูปแบบวิธีการต่างๆ

6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงเครือข่ายสัญญาณอินเตอร์เน็ต สนับสนุนการค้นคว้าออนไลน์ ห้องคอมพิวเตอร์ รวมถึงจัดหาคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงติดตั้งในห้องเรียนสำหรับครูผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ระบบเครือข่าย อุปกรณ์และศูนย์การเรียนรู้พื้นฐาน ชุดมัลติมีเดียและศูนย์การเรียนเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อดิจิตอลเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาและสร้างโอกาสในการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน มีเครือข่ายในการดูแลบำรุงรักษา มีระบบบริหารสารสนเทศที่เชื่อมโยงฐานข้อมูล ประมวลผลและรายงานผลการดำเนินงานทั้งระบบ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) จากการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานต้องอาศัยกระบวนการบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลตามแผน ปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไป และการบริหารวิชาการที่ดี นั่นคือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ผูกขาดที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะซึ่งการบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่มากสุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียนเต็มตามศักยภาพเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มเข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการ พัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ (สุกัญญา แช่มช้อย, 2565, หน้า 12) กล่าวว่า งานวิชาการ เป็นหน้าที่สำคัญที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้มีคุณภาพ มีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การบริหารวิชาการจะบรรลุจุดประสงค์ใดผู้บริหาร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับ การดำเนินการวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการ ทั้งทั้งด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ รวมทั้งต้องเข้าใจบริบทของท้องถิ่น เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ ตอบสนอง ความต้องการของชุมชนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันและอนาคตที่มีความพลิกผันนอกจากนี้การบริหารวิชาการที่ดียังเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียนและเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การจัดสรรปริมาณงานและทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ฐนิตา กสิคุณ, 2560, หน้า 240) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษาสถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำคู่มือกระบวนการนิเทศการศึกษาสถานศึกษามีการจัดการระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับ

ระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนของครู สถานศึกษาจัดให้มีนิเทศและติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบสถานศึกษามีการประเมินผลนิเทศการศึกษาสถานศึกษามีการติดตามรายงานผลการนิเทศการศึกษา พร้อมวางแผนพัฒนาร่วมกับคณะครูผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ (สงัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 7-10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาวา คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ส่วน (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2547, หน้า 5) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและชี้ชองทางในลักษณะที่เป็นกันเองแกครู และนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค (สิริขวัญ สุพรรณคง, 2559, หน้า 203) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ทั้งโดยภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก (ต่อศักดิ์ เนียมวิลัย, 2559, หน้า 190) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศ ภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดย ภาพรวมพบว่าอยู่ในอันดับมาก (อนงค์ จันทร์หอม, 2562, หน้า 168) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบล ยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน ในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ครูไม่ได้สอนตามแผนจัดการเรียนรู้และไม่ครอบคลุมทุกตัวชี้วัด ปัจจุบันสถานศึกษาไม่ได้เชิญวิทยากรผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นมาสอนนักเรียนทำให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องปราชญ์ในท้องถิ่นไม่ต่อเนื่อง สถานศึกษาขนาดเล็กสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนไม่เพียงพอและสอนไม่ตรงตามสาขาวิชา ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยแต่เนื่องจากสัญญาณอินเตอร์เน็ตไม่เสถียรเลยทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง สถานศึกษามีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลไม่เป็นประจำสม่ำเสมอ ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแต่สถานศึกษาบางแห่งมีเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการเรียนรู้และขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการ

จัดการเรียนการสอน ทำให้เด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ไม่ได้ประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Campbell Tyler (2009) ได้ศึกษาผลการใช้การจัดการเรียนการสอนระหว่างแบบใหม่ แบบปัจจุบันและแบบดั้งเดิมที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ผ่านขอบข่ายของทฤษฎี คอนสตรัคติวิซึมและกระบวนการรับรู้ทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิธีการสอนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 530 คน และครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คนจากโรงเรียน มัธยมในแอดแลนตาและจอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่และแบบเก่า และ ระหว่างแบบปัจจุบันกับแบบเก่า และพบว่าเจตคติที่ดีและไม่ดีส่งผลให้เกิดความแตกต่างกันของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการทุกด้าน ไม่แตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าอายุของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นเกี่ยวโยงไปถึงประสบการณ์ในการ ทำงานด้วย และการที่บางรายมีอายุราชการมากก็จะมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า จึง ได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงภายในของสถานศึกษาว่ามีการบริหารจัดการหรือการดำเนินงาน อย่างไรได้ชัดเจนกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่า และประสบการณ์ของครูมีผลต่อความคิดเห็นโดยรวม ที่ทำให้เกิดข้อแตกต่างทางด้านความคิด และเนื่องจากครูที่ตอบแบบสอบถามแต่ละท่านอยู่ใน สถานศึกษาคนละแห่งซึ่งผู้บริหารอาจบริหารงานแตกต่างกันจึงทำให้ผลที่ออกมาแตกต่างกันไป ด้วย ประสบการณ์ในการทำงานนั้นมีผลต่อความคิดเห็นของครูในทำนองเดียวกันกับช่วงของอายุการทำงาน โดยคนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าและทำงานอยู่ในสถานศึกษา นานกว่าจะทราบถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในการบริหารสถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ได้ ดีกว่าคนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นฤมล สังข์ปั่น, 2557, หน้า 67-68) ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริม การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการ บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมพบว่ามี สภาพอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจำแนกตามตำแหน่ง พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและจำแนกตามประสบการณ์โดยรวมพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน ทั้ง 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิบัติทุกโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจเนื่องมาจากงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถาน ศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจาก ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้ม แข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอด จนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับนโยบายเพื่อนำไปสู่ผลของการปฏิบัติในสถานศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการกำหนดกรอบแนวคิด แนวปฏิบัติด้านการบริหารวิชาการ โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการกำหนดปฏิทินการบริหารงานวิชาการและนโยบายในภาพรวมให้ชัดเจนเพื่อสถานศึกษาจะได้นำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป

3) โรงเรียนควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยต้องสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของขอบข่ายงานวิชาการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

4) ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ เช่น ภาคี 4 ฝ่ายและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทในการดำเนินงานดังกล่าวเพื่อให้การบริหารงานดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนดไว้

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จากผลการวิจัยพบว่าหากผู้เรียนต้องการย้ายสถานศึกษาสามารถนำผลการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาไปเทียบโอนยังสถานศึกษาอื่นได้ มีค่าดัชนีความสำคัญลำดับแรก ดังนั้น หากผู้เรียนต้องการย้ายสถานศึกษา ควรมีการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนที่เรียนรู้จากสถานศึกษาได้ในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การละทิ้งการศึกษาและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรกหรือต้นภาคเรียนแรกกำหนดรายวิชาและจำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสมจากการพิจารณาของคณะกรรมการ

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาจัดกระทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนกับผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าดัชนีความสำคัญลำดับที่ 2 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำการแต่งตั้งคณะกรรมการในการรูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพสถานศึกษา SWOT Analysis และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละรายวิชาและแต่ละระดับชั้นให้ชัดเจนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา จัดทำคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนและท้องถิ่น พร้อมกำหนดแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีค่าดัชนีความสำคัญลำดับที่ 3 ดังนั้น ควรระบุโครงการเกี่ยวกับการจัดหา ผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนไว้ให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนมีวัสดุอุปกรณ์เพื่อสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความทันสมัยด้วยรูปแบบที่หลากหลาย สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างยืดหยุ่นตามความสนใจ และความถนัด ตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาสาระ และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการ วิจัยในภาพรวม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญลำดับที่ 4 ดังนั้น เพื่อให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะได้นำไปเสริมสร้าง และปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และจะช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ สามารถจัดการ

เรียนการสอนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น กระบวนการวิจัยเสริมสร้างจัดบรรยากาศใน โรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน

5) ด้านการนิเทศการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและสรุปรายงานผลการนิเทศ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญลำดับที่ 5 ดังนั้นควรดำเนินการนิเทศโดยผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นกัลยาณมิตรและมีความยุติธรรม ผู้นิเทศเป็นผู้ให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามหลักการนิเทศ เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปรึกษา การใช้ระบบพี่เลี้ยง สรุปผลการนิเทศ ประเมินความสำเร็จของการจัดระบบรูปแบบการนิเทศและใช้ผลการนิเทศมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการรายงานผลการนิเทศแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและต้นสังกัด

6) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาปรับปรุงการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญลำดับที่ 6 ดังนั้นควรมีการปรับปรุงเครือข่ายสัญญาณอินเตอร์เน็ต สนับสนุนการค้นคว้าออนไลน์ใช้ระบบเครือข่ายอุปกรณ์ และศูนย์การเรียนรู้พื้นฐาน ชุดมัลติมีเดียและศูนย์การเรียน จัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อดิจิตอลเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันต่อยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนทางการศึกษา

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 เป็นงาน วิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 เพื่อนำมาใช้เปรียบเเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

กมล ภู่ประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: ทิปส์พับบลิเคชั่น

กมล ภู่ประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เสริมสินพรีเพรสซิสเต็ม.

กมล ภู่ประเสริฐ. (2553). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

กรมวิชาการ. (2544). *คู่มือการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.* กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กฎกระทรวงศึกษาธิการ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *รายงานการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนในฝัน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.* กรุงเทพฯ: เจริญผล.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพชุมนุมสหกรณแห่งประเทศไทย.

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.* มหาสารคาม: อภิชาตการพิมพ์

กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2551). *การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์จำกัด.

เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). *ธรรมรัฐภาคการเมือง*: บทบาทภาคีเมือง. รัฐสภาสาร

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ลาดพร้าว.

ฆนัท ธาตุทอง. (2552). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.* นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ.

จรุณี เก้าเอี้ยน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษากลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทรานี สงวนนาม. (2549). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (Theory and Practice in Educational Institution).* กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์คาม

จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2555). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ.* กรุงเทพฯ: ครีเอทีฟคอมมอนส์.

เจริญผล สุวรรณโชติ. (2551). *ทฤษฎีการบริหาร.* กรุงเทพฯ: อักษรไทย.

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2543). *ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มุ่งสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ.* กรุงเทพฯ: พริก หวาน กราฟฟิก.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. . (2541). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีจำกัด.

ชารี มณีศรี. (2552). *การนิเทศการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.

ชุมศักดิ์ อินทรรักษ. (2546). *การบริหารงานวิชาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ชุมศักดิ์ อินทรรักษ. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา* (พิมพครั้งที่ 5). ปตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร วิทยาเขตปตตานี.

ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา. (2559). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้รูปแบบบูรณนาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธร สุนทรายุทธ. (2553). *การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา.* กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์จำกัด.

ธวัช แสงรัตน์. (2542). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร์.

ธีระ รุญเจริญ. (2548), *สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ* (กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง,), 94-96.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ธีระ รุญเจริญ. (2561). *สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.* กรุงเทพฯ: ขุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์.

นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา Academic Administration in Secondary School.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย. (2553). *หลักการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

นิรมล ศตวุฒิ. (2543). *หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี้. (2544). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล.* นนทบุรี : สถาบันพระปกเกลา.

ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). *หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา.* พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพิษณุโลก.

ประสิทธิ์ ชุมศรี. (2555). *การประเมินสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 2.* สุราษฎรธานี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ปรีชา คัมภีรปกรณ์. (2547). *ประมวลการสอนชุดวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา หน่วยที่ 1* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซท.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพมหานคร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พนัส หันนาคินทร์. (2542). *การบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). (2549). *หลักธรรมาภิบาล.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแหงชาติ.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ. (2561). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542). *การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา.* อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

พิณสุดา สิริธรังศรี. (2556). *รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ภารดี อนันต์นาวี (2552). *หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, และวิบูลย์ โตวณะบุตร. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัชนีย์ พรรฒพานิช. (2552). *ผู้บริหารและการนิเทศภายใน.* กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ฟ.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

วิโรจน์ สารรัตนะ.(2542). *การบริหารหลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธิ์.

ศิริชัย ชินะตังกูร. (2556). *หลักการทฤษฎีการบริหารและการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ.* ประมวลความรูชุดวิชา หน่วยที่ 1 – 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

ศิริพงษ์ เศาภายน, (2548). *หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.

สงัด อุทรานันท์. (2530). *ทฤษฎีหลักสูตร.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สมยศ นาวีการ. (2521). *การพัฒนาองค์การและแรงจูงใจ.* กรุงเทพาะ กรุงสยามการพิมพ์.

สมยศ นาวีการ. (2533). *การบริหารสู่ความเป็นเลิศ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงธน.

สมยศ นาวีการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ.* กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.

สมยศ นาวีการ. (2544). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

สมยศ นาวีการ. (2550). *การบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. (ม.ป.ป.). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: มิตรภาพ การพิมพ์และสตูดิโอ

สมาน รังสิโยกฎษฎ. (2537). *การบริหาร.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สมาน รังสิโยกฎษฎ. (2543). การบริหารราชการไทย : อดีต ปจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

สัมมา รธนิธย์. (2553). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *เอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนการเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คูมือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพการศาสนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). ประกาศ เรื่อง *การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพชุมนุมสหกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คูมือการบริหารโรงเรียน "ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล".* กรุงเทพฯ: โรงพิมพชุมนุมสหกรณการเกษตรแหงประเทศไทยจำกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.* กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแหงชาติ. (2545). *แนวทางการวัดผลประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.* กรุงเทพฯ: องคการรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแหงชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแหงชาติ พ.ศ. 2542 และที่แกไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟค.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแหงชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแหงชาติ พ.ศ.2542 และที่แกไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.* กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองกลาง สำนักงาน ก.พ..

สำนักงานคณะกรรมการขาราชการครู. (2543). *แนวการพิจารณาโทษขาราชการครูทำผิดวินัย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการขาราชการครู.

สำนักงานคณะกรรมการขาราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). *คูมือการปฏิบัติงานของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้งในสวนราชการ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการขาราชการพลเรือน. (2543). *การบริหารกิจการบานเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการขาราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแหงชาติ.(2544) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแหงชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแหงชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2552) *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating).* กรุงเทพฯ: บริษัท พรีเมียร์โปร จำกัด.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2546). *การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.* กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2565). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุดจิต นิมิตกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี.* กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ.

สุนทร โคตรบรรเทา.(2554).*หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

สุรพล พุดคำ.(2544) *โครงสร้างการจัดการในสถานศึกษา.* ลพบุรี: ณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สุรางค์ ลิ้มเจริญ. (2557). *การบริหารวิชาการกับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล 2563.* ปราจีนบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

หวน พินธุพันธ์. (2549). *การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ.* นนทบุรี: พินธุพันธ์การพิมพ์

อมรรัตน์ ศรีพอ. (2561). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัมพร อินผง. (2555). *การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตยานนาวา สังกัดกรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

อานันท ปนยารชุน.(2542).*ธรรมาภิบาลในการบริหารมหาวิทยาลัยในนานาทัศนะว่าด้วยการบริหารกิจการบานเมืองที่ดี.* นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อำภา บุญช่วย (2537). *การบริหารวิชาการในโรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าร์.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน.* กรุงเทพฯ: เอส. ดี เพรส.

Adams, Paul. (2008). Considering Best Practice : The Social Construction of Teacher

Bandur, A. (2008). A study of the implementation of school-based management in flores primary

Campbell J.P. and Beaty E.E. (1977). *On the Nature of Organizational Effectiveness. In New Perspectives on Organizational Effectiveness.* San Francisco: Jossey - Bass Publishers.

Co-operation and Development (OECD). (2009). *Practical Guide to Corporate Governance.* Washington, DC: Pennsylvania Ave.

Ebel,Robert.L. (1979). *Essentials of Educational Measurement* (3rd ed.). Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.

Fayol, Henri. (1949). *General and Industrial Management.* London: Sir Isaac Pitman & Sons.

Godbey, Ronde and Throckmorton. (2002). *Interpreting Student Performance through the Use of Alternative Forms of Assessment.* Bangkok: United Nations publication.

Good C.V. (1998). *Dictionary of Education* (3rd ed.). New York: Mc Graw - Hill,

Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education.* New York: McGraw-Hill Book.

Gregg, Russell T. (1957). *The Administrative Process" in Administrative Behavior in Education.* New York: Harper and Row.

Gulick, L. (1987). *Papers on the Science of Administration.* New York: McGraw Hill.

Guskey, Thomas R. (2000). *Evaluating professional development.* California: Corwin Press.

Hills, P. J. A. (1982). *Dictionary of education.* New York: McGraw-Hill.

Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1 9 7 0). *Teaching: Description and Analysis.* Addison-Wesley Publishing Company.

Jesse B.Sears. (1959). *The Nature of Administration Process.* New York: McGraw-Hill Book Co.

Kimbrough, R.B. & Nunery, M. (1998). *Education Administration* (3rd ed.). New York: Macmillan Publishing Company.

Moore, K. D. (1992). *Classroom teaching skills.* New York: McGraw-Hill.

Odden, H. and W. Ciune. (2005). *Improving Education Productivity and School Finance.* Educational Researcher.

Sax, Gilbert. (1989). *Principles of Educational and Psychological Measurement and Evaluation.* (3rd ed.). United states: Wadsworth Publishing Company Inc.

Thomas, G. W. (2012). *Governance, good governance, and global governance: conceptual and actual challenges. In Thinking about global governance (pp. 168-189). Routledge. United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, What is Good Governance.* Bangkok: United Nations publication.

UNDP. (1997. *Corruption and Good Governance : Discussion Paper 3,Management Development Discussion, Bureau for Policy and Programme Support.* New York: United Nations Development Programme.

Van Miller. (1965). *The Public Administration of American School System*. New York: The Macmillan Company.

Wiggins, Grant. (1998). *Educative Assessment : Designing Assessments to Inform and Improve Student Performant.* San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

World Bank Institute. (2009). *Governance Matters 2009: World Governance Indicators 1996 2008.* Research at The world bank.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และ/หรือสาระนิพนธ์

กมล นามเทวี. (2556). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กมล นามเทวี. (2556). *การบริหารงานวิชาการของผูบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กฤษฎา การีชุม. (2554). *ปัจจัยทางการบริหารที่สงผลตอระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.* วิทยานิพนธศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแกน.

กิตติพงษ์ กาญจนสำเริง. (2558). *ความสัมพันธระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผูบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎรธานี.

กุลชญา เที่ยงตรง. (2550). *การบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

เกตกนก สวยค้าข้าว. (2561). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 9.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. (2546). *การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทรรศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคมจังหวัดนนทบุรี.* ภาคนิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรัชภัฏพระนคร.

จิรารัตน์ กระจ่างดี. (2562). *การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

จุฑาณัฐ สุภาพ. (2555). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอเขาฉกรรจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.* ภาคนิพนธศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

แจมใส กรมรินทร. (2556). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.* ภาคนิพนธศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา

ฉัตรสุดา อมรชาติ. (2558). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุคิริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2.* วิทยานิพนธ์ศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.

ชนินทร์ แสงแก้ว. (2546). *การบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ด้วยวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่งในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชลทิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์. (2551). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ติกุล ไพบูลย. (2555). *ความสัมพันธระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการ บริหารงานวิชาการของผูบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1.* ภาคนิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

นภาดา ผูกสุวรรณ์. (2553). *การบริหารงานวิชาการตามทรรศนะของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

นิตยา ฮวบหิน. (2553). *การพัฒนาทีมงานของผูบริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผูบริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงหบุรี และอางทอง.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ประกอบ กุฎโพธิ์. (2545). *การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

ปรารถนา ตันนิตยา ฮวบหิน. (2553). *การพัฒนาทีมงานของผูบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงหบุรี และอ่างทอง.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์,มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ปรีชา กระจางโพธิ์. (2550). *การบริหารงานวิชาการของผูบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ ในพระบรมราชูปถัมภ.

ปุณิกา เทียนใส. (2557). *สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเศวตฉัตร สำนักงานเขตคลองสานกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พรรษมน พินทุสมิต. (2560). *การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมคลธัญบุรี.

พระปลัดไพรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง). (2558). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักการศึกษา สำนักงานเขตสายไหมกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสกล ฐานธมฺโม (อินทร์คล้าย). (2556).*การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พัชราภรณ โตแกว. (2554). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี.* ภาคนิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

พิศสวาท ศรีเสน. (2551). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็น ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภาวินี ชินคา, *รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1*. วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

มูนา จารง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

เมย์ อำนวยพันธ์วิไล. (2552). *วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท 4 ของกลุ่มโรงเรียนขาณุวรลักษณ์ อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา. (2555). *ปัจจัยทางการบริหารที่สงผลตอการบริหารโดยใชโรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแกน.* วิทยานิพนธศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแกน.

เล็ก นักเบศร. (2555). *ภาวะผูนำของผูบริหารสถานศึกษาที่สงผลตอประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

วรรนา หมาดเท่ง (2551). *บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิเชียร ยอดจักร. (2555). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1.* สารนิพนธการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วุฒิพร ประทุมพงษ. (2556). *ปัจจัยทางการบริหารที่สงผลตอประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3.* วิทยานิพนธศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแกน

ศิริพร ทาทราย. (2552). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

ศิริพร สระทองหน. (2558). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ศิวพร ละหารเพชร. (2562).*ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็น ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.

สกาวเดือน สอนง่าย. (2557). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลอง บางแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.*งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สายถวิล แซ่ฮ่ำ. (2564). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความกล้าหาญอดทน: พลังของความใฝ่ฝันและความบากบั่นพากเพียร* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายถวิล แซ่ฮ่ำ. (2564). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความกล้าหาญอดทน: พลังของความใฝ่ฝันและความบากบั่นพากเพียร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต , สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุกฤตยา ปงกันทา. (2561). *กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สุชาดา วาระดี. (2551). *ปัจจัยส่วนบุคคลและบรรยากาศของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุชาดา ศิริสุวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการของผูบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระดับมัธยมศึกษา อำเภอเบตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15.* การคนควาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สุนีย์ ชัยสุขสังข์. (2557). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา ศรีมาวงษ์ (2556). *บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สุภาพร คำสำแดง. (2556). *การบริหารงนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.* งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เสริม เกื้อสังข์.(2551) การศึกษา*การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครตรัง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

หัทยา เจียมศักดิ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อภิชา พุ่มพวง. (2559). *ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).

อมรรัตน โพธิ์เพชร. (2557*). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11.* ภาคนิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎรธานี.

อังคณา มาศเมฆ. (2557). *การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปกร.

อัชราภรณ มาตรา. (2555). *ปัจจัยทางการบริหารที่สงผลตอการมีสวนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดองคการบริหารสวนจังหวัดขอนแกน.* วิทยานิพนธศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแกน.

อุนทยา ผาผง. (2556). *ปัจจัยทางการบริหารที่สงผลตอการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแกน เขต 2.* วิทยานิพนธศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแกน.

3) สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

3.1) บทความในวารสาร

ฐนิตา กสิคุณ. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต , 13*(1), 290-303.

นฤมล สังข์ปั้น จิณณวตัร ปะโคทัง และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2559). สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 16*(1), 67-68.

รินันท์ ทิพย์เจริญ. (2555). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารจดัการภาครัฐแนวใหม่ในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัย, 1*(2), 97-103.

ศิวะลักษณ์ มหาชัย, เอกราช โฆษิตพิมานเวช. *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา Education Curriculum Development. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5*(2), 168-185.

สงวนพงศ์ ชวนชม. (2557). *ความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผล ของสถานศึกษาสังกัดองคการบริหารสวนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย,* 20(2), 59-68.

สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. 2549. การสอนแบบบูรณาการในระดับอุดมศึกษา. *วารสารรามคำแหง, 23*(2), 218 –224.

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล. (2009). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกบัการนิเทศการศึกษา. *Cambridge Journal of Education*, *38*(3), 375-382.

Leftwich, A. (1993). Governance, democracy and development in the Third World. *Third World Quarterly, 14*(3), 605-624.

Thomas J Sergiovanni and Others, **Educational Governance and Administration** (New Jersey : Prentice-hall.1980), 267-268

Zhao, Yong. (2009). Comment on the common Core Standards Initiative. *AASAn Journal of Scholarship*, *6*(3), 46-54.

4) เอกสารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2564). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2564*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2565. จาก http://www.brm4.go.th/o12.html.

อนันท์ งามสะอาด. (2553). *กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2566. จาก https://sisatblog.wordpress.com/2010/08/07/rr/.

เวียงชัย ดวงดี. (2553). *ผู้บริหารมืออาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2565. จาก https://www.gotoknow.org/ posts/382031.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) นางสาวศศิพร รินทะ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดท่าเยี่ยม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 4
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3) นางพลอยชนก ภัทรโชตินนท์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 4
วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๖๓ **วันที่** ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๖๐๑๖

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นางสาวศศิพร รินทะ

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๘-๗๗๒๘-๙๕๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด 29 ก.พ. 2566 10.10 น.
ถนนเลียงเมือง ตำบลคงสาธุ
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
โทร ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๗/๖๐๑๐๖

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นางพลอยชนก ภัทรโชตินนท์

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

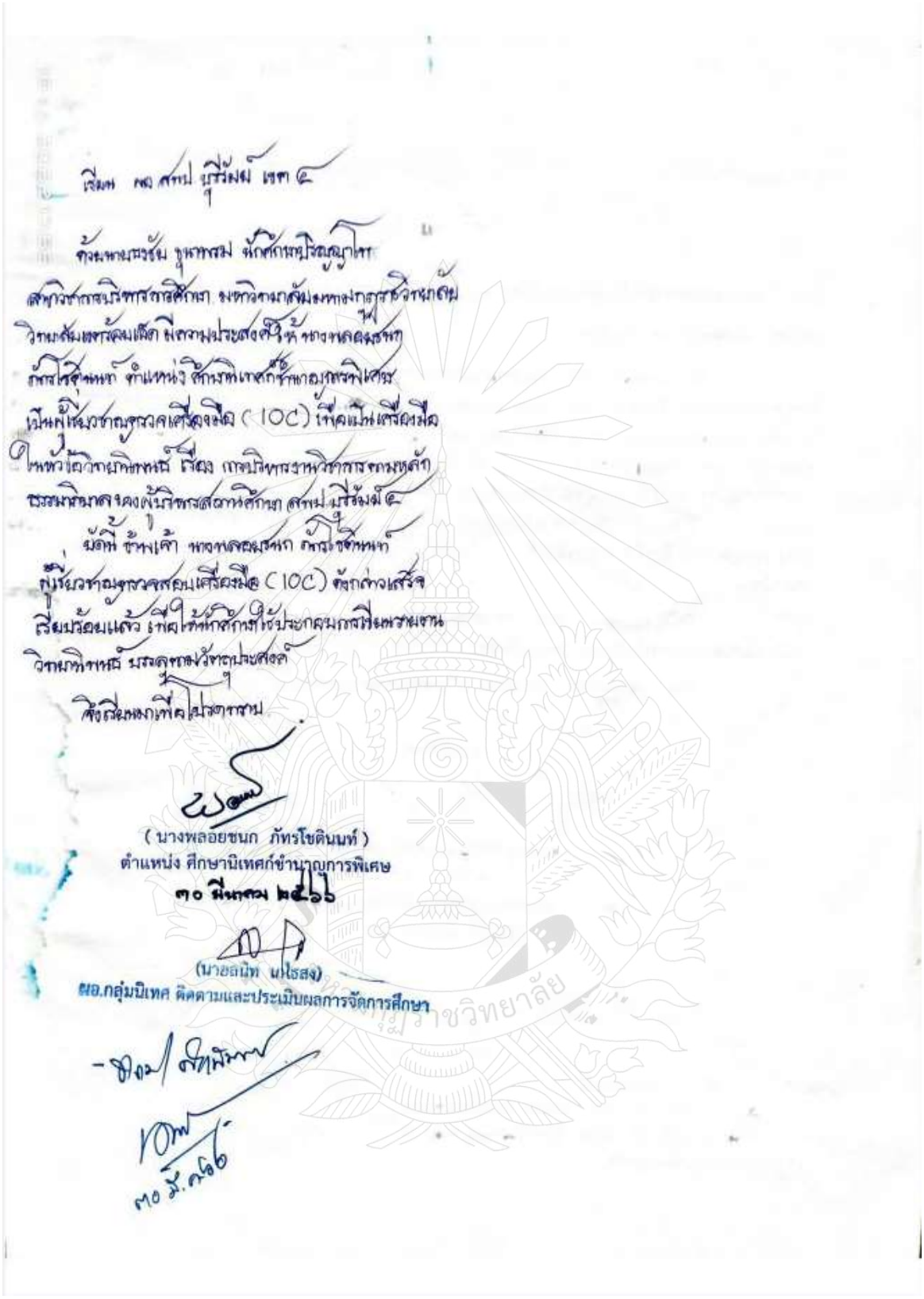
ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๘-๗๗๒๘-๙๕๑๕

เรียน ผอ.สพป.บุรีรัมย์ เขต ๒

ด้วยนางพรรัช ชูเกษม นักศึกษาปริญญาโท
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
วิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขอความอนุเคราะห์ จากท่าน
ผู้ทรงคุณวุฒิ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) ให้แก่นักศึกษา
ในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเขตพื้นที่การศึกษา สพป.บุรีรัมย์ ๒
นักศึกษา ข้าพเจ้า พรอนงค์ ภูชีพเกษม
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) ดำเนินการเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว เห็นควรให้นักศึกษาใช้ประกอบการเขียนรายงาน
วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางพลอยชนก ภัทรโชตินนท์)
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖

(นายอดิศ แก้วสง)
ผอ.กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

๓๐ มี.ค.๖๖

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องเมือ (Try – out)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลขามเรียน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.roi.mbu.ac.th

รับที่ ๗๕๖
๕ เม.ย. ๖๖
เวลา ๑๐.๐๐ น.

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๑๒๓๓

๕ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร นายประจักษ์ ยอดภิรมย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวคุรุประชาสรรค์

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

๕ เม.ย. ๖๖

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวคุรุประชาสรรค์
☑ เพื่อโปรดทราบ
☑ เพื่อโปรดพิจารณาสั่งการ
☐ .....

๕ เม.ย. ๖๖

๑. ทราบ/อนุเคราะห์
๒. มอบหัวหน้าฝ่ายบริหารงานบุคคล
นายประสิทธิ์ ดำเนินการ
ประสานงาน อนุเคราะห์ -
ส่งเอกสาร

๕ เม.ย. ๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๗๗๒๘ ๙๕๑๕

ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำคำใหญ่วิทยา

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๔๐๘๕/๒๑๙๖

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔
อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๒๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายธงชัย ชุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSITTUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๔)" มีความประสงค์ที่จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔

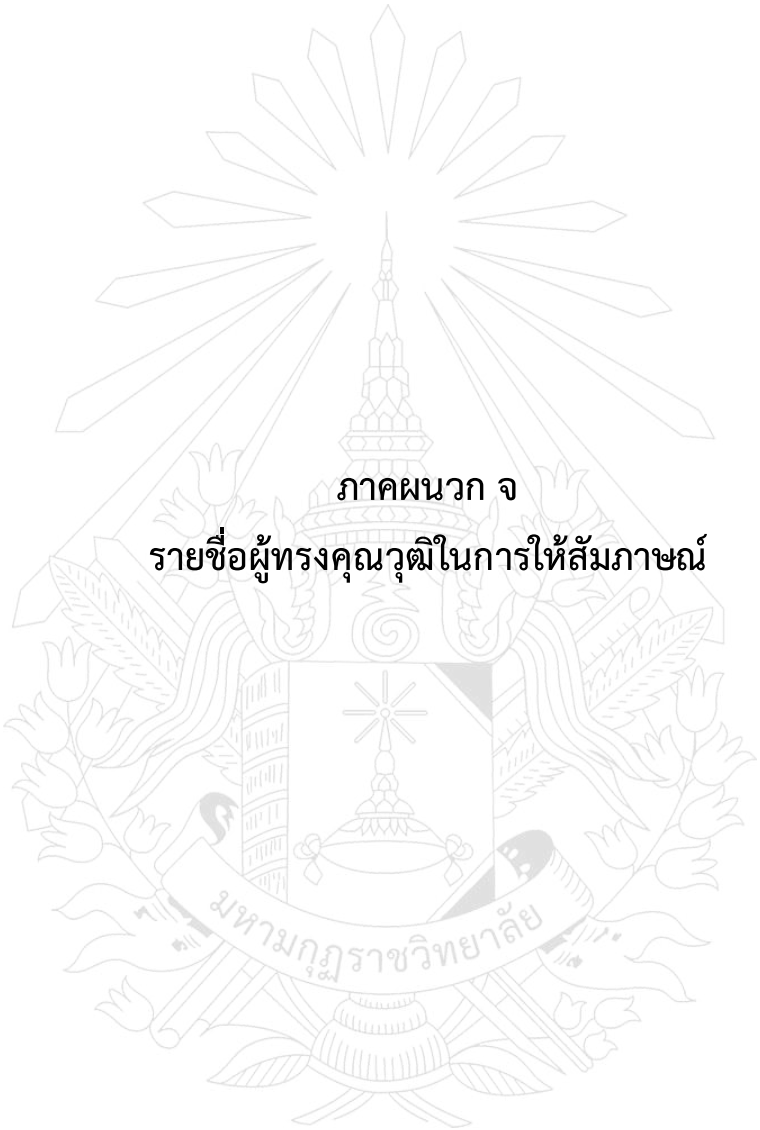
ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ จึงขอความร่วมมือผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู ได้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยดังกล่าว โดยสแกน QR Code ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกอนันต์ ปุริดังสันโต)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔

กลุ่มอำนวยการ
โทร.๐-๔๔๖๘-๙๔๔๕
โทรสาร ๐ ๔๔๖๘ ๙๐๙๕

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

1) นายปิยะ พุทธเพาะ	- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลพุทไธสง (โอภาสประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 - วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2) นางสาวศศิพร รินทะ	- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดท่าเยี่ยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 - วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3) นายพรพงษ์ ดูยอดรัมย์	- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสุวรรณาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 -วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4) นายประวุธ ภูทองแหลม	- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสระบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 -วุฒิการศึกษา ศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
5) นายวิษณุ ปิ่นรัตนกุล	- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเป้า (สุทธิสารอุทิศ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 -วุฒิการศึกษา ศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

โรงเรียนวัดท่าเยี่ยม
เลขรับที่ 86
วันที่ 7 เม.ย. 66
เวลา 9.00 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียบเมือง ตำบลหนองพอก
กิ่งอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๗/ว ๑๒๓๗

๗ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นางสาวศศิพร รินทะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเยี่ยม

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเยี่ยม
นางสาวศศิพร ขุนาพรม
นักศึกษาหลักสูตรการบริหารการศึกษา
การศึกษา มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มัธยมศึกษา
หลักสูตรมหาบัณฑิต
○ งานประจำ ○ งานอื่นๆ
10 / เม.ย. / 66

○ ทราบ ✓ อนุญาต
○ ชอบ ○ ไม่อนุญาต
○ อื่นๆ .....

- ทราบ /
- ดำเนินการ

10 เมษายน 2566

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๗๗๒๘ ๙๕๑๕

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๗๗๒๘ ๙๕๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลสะอาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๒๓๗

๗ เมษายน ๒๕๖๖

โรงเรียนวัดสุวรรณาราม
รับที่ ๔๔๔
รับที่ ๑๐ เม.ย. ๖๖
เวลา ๑๕.๔๐ น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นายพรพงษ์ ดูยอดรัมย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณาราม

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณาราม
ด้วย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอ. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ความอนุเคราะห์เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์
○ เพื่อทราบ ○ เพื่อสั่งการ
๑๐ / เม.ย. / ๖๖

- ขอนดีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ในการสัมภาษณ์

๑๐ เม.ย. ๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๗๗๒๘ ๙๕๑๕

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม นักศึกษาปริญญา
มมร-ร๐๖๑๐๑ ๑๐ คณะ ๑๐๑๐๕
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(✓) งานวิชาการ ( ) งานบริหารทั่วไป
( ) งานนโยบายและแผน ( ) งานบริหารบุคคล
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลเหล่าหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mcu.ac.th
(ลงชื่อ) ๑๗ ม.ค. ๖๖

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๒๓๗

๗ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นายประวุธ ภูทองแหลม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสระบัว

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ทราบ
-ขอความอนุเคราะห์
ตามประสงค์ ประวุธ ภูทองแหลม
๗ เมษ. ๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๗๗๒๘ ๙๕๑๕

โรงเรียนบ้านแป้า(สุทธิสารอุทิศ)
เลขที่รับ ๓๙๑
วันที่ ๑๗ เม.ย. ๖๖
เวลา ๑๗.๓๐ น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลคางสาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๒๓๗

๗ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นายวิษณุ ปิ่นรัตนกูล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเป้า (สุทธิสารอุทิศ)

ด้วย นายธงชัย ขุนาพรม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ (ACADEMIN ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแป้า(สุทธิสารอุทิศ)
☑ เพื่อโปรดทราบ ☐ เพื่อพิจารณา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์ ให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ในการสัมภาษณ์
☐ เห็นชอบ ☐ ไม่เห็นชอบ ☐ อื่นๆ
(ลงชื่อ) .....
๑๑ เม.ย. ๖๖

- ขอรับ
- ยินดีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ในการสัมภาษณ์
๑๐ เม.ย. ๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๗๗๒๘ ๙๕๑๕

ภาคผนวก ช
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย
เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกเป็น 6 ด้านดังนี้

1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
5. การนิเทศการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

แบบสอบถามนี้จะไม่มีผลใดๆกับผู้ตอบแบบสอบถาม แต่จะเป็นผลดีต่อการวิจัย และผู้นำไปใช้ในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

นายธงชัย ขุนาพรม
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

<u>ตอนที่ 1</u> ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง (Position)
   - ☐ ผู้บริหาร
   - ☐ ครู

2. ระดับการศึกษา
   - ☐ ปริญญาตรี
   - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน
   - ☐ 1- 5 ปี
   - ☐ 6 – 10 ปี
   - ☐ 11 ปี ขึ้นไป

<u>ตอนที่ 2</u> แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีระดับการปฏิบัติ 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
1) สถานศึกษากำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (หลักนิติธรรม)					
2) ครูมีการซ่อมเสริม และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์					

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การประเมิน เพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์คุณภาพ (หลักคุณธรรม)					
3) สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบ ผลการเรียน และพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรมและสามารถเปิดเผยได้ (หลักความโปร่งใส)					
4) ครูมีการดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด (หลักความรับผิดชอบ)					
5) สถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)					
6) สถานศึกษามีวิธีออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (หลักนิติธรรม)					
7) สถานศึกษาศึกษากฎระเบียบและเกณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักนิติธรรม)					
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
8) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสาระท้องถิ่นเพื่อตรงกับความต้องการของผู้เรียน (หลักความคุ้มค่า)					
9) ผู้บริหารนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเหมาะสม (หลักคุณธรรม)					
10) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร (หลักการมีส่วนร่วม)					
11) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม (หลักความคุ้มค่า)					
12) สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียนและมีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม (หลักความโปร่งใส)					
13) สถานศึกษากำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้น (หลักคุณธรรม)					

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
14) สถานศึกษามีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย (หลักความรับผิดชอบ)					
15) สถานศึกษามีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)					
16) สถานศึกษามีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างรอบคอบ เคร่งครัด เพื่อเป็นแม่แบบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามกฎเกณฑ์ต่างๆที่สถานศึกษากำหนด (หลักนิติธรรม)					
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
17) สถานศึกษามีการพัฒนาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ครบตามเกณฑ์ทุกตัวชี้วัดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (หลักนิติธรรม)					
18) สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น โดยเชิญวิทยากร ผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นมาสอนสอนนักเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง (หลักคุณธรรม)					
19) สถานศึกษามีการพัฒนาบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยจัดครูผู้สอนเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด (หลักคุณธรรม)					
20) ครูผู้สอนพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)					
21) สถานศึกษามีการพัฒนาทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม (หลักความโปร่งใส)					
22) ผู้บริหารมีการพัฒนานิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ (หลักความรับผิดชอบ)					
23) ครูผู้สอนมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามความพึงพอใจของผู้เรียน					

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
เน้นส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียน (หลักความคุ้มค่า)					
24) สถานศึกษามีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (หลักนิติธรรม)					
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
25) ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้แต่ละรายวิชา (หลักคุณธรรม)					
26) ครูผู้สอนมีการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกลุ่มสาระอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตในสังคมที่ดีขึ้น (หลักคุณธรรม)					
27) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (หลักความคุ้มค่า)					
28) ครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและความผิดพลาดในการจัดการเรียนการสอน (หลักความรับผิดชอบ)					
29) ผู้บริหารสถานศึกษามีการออกเยี่ยมหรือนิเทศเป็นรายชั้นเรียน ร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน (หลักการมีส่วนร่วม)					
30) สถานศึกษามีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข (หลักคุณธรรม)					
31) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน (หลักการมีส่วนร่วม)					
32) ครูผู้สอนสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่					

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน (หลักการมีส่วนร่วม)					
5. การนิเทศการศึกษา					
33) ครูมีการจัดชั่วโมง PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครูอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (หลักการมีส่วนร่วม)					
34) สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้สอน (หลักความโปร่งใส)					
35) สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม)					
36) ผู้บริหารมีการนำเอาผลการนิเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา (หลักคุณธรรม)					
37) ผู้บริหารมีการบริหารจัดการครูให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (หลักการมีส่วนร่วม)					
38) สถานศึกษาและนำเอาผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน (หลักความรับผิดชอบ)					
39) สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการนิเทศและเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ (หลักความรับผิดชอบ)					
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา					
40) สถานศึกษามีการบริหารจัดการห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา (หลักคุณธรรม)					
41) สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการสืบค้น (หลักความคุ้มค่า)					
42) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดทำสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน (หลักความคุ้มค่า)					
43) สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ชุมชน					

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (หลักการมีส่วนร่วม)					
44) สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและสามารถเผยแพร่ได้ (หลักความโปร่งใส)					
45) สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)					
46) สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น (หลักคุณธรรม)					

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความเมตตาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

นายธงชัย ขุนาพรม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4”

<u>คำชี้แจง</u>

แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง“การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4”

ข้อมูลที่เป็นคำตอบจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง โดยผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายธงชัย ขุนาพรม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง“การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4”

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง .....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน.....พ.ศ. .....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตั้งแต่เวลา..... น. ถึงเวลา..... น.

<u>ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์</u>

1. ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ควรเป็นอย่างไร

1.1 ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามหลักธรรมาภิบาล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.4 ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.5 ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

..

1.6 ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ซ

ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

สรุปประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
นายธงชัย ขุนาพรม

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
1.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน						
1) สถานศึกษากำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2) ครูมีการซ่อมเสริม และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์คุณภาพ (หลักคุณธรรม)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
3) สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบ ผลการเรียน และพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรมและสามารถเปิดเผยได้ (หลักความโปร่งใส)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4) ครูมีการดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด (หลักความรับผิดชอบ)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5) สถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6) สถานศึกษามีวิธีออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7) สถานศึกษาศึกษากฎระเบียบและเกณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
8) ครูผู้สอนมีการวัดผล ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดี (หลักความรับผิดชอบ)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
9) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสาระท้องถิ่นเพื่อตรงกับความต้องการของผู้เรียน (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10) ผู้บริหารนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเหมาะสม (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13) สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียนและมีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม (หลักความโปร่งใส)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14) สถานศึกษากำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้น (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15) สถานศึกษามีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริงเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย (หลักความรับผิดชอบ)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16) สถานศึกษามีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17) สถานศึกษามีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างรอบคอบ เคร่งครัด เพื่อเป็นแม่แบบในการจัดทำ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
หลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามกฎเกณฑ์ต่างๆที่สถานศึกษากำหนด (หลักนิติธรรม)						
18) สถานศึกษาต้องศึกษาสภาพและความต้องการของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเนื่องจากวัฒนธรรมของชุมชนแตกต่างกัน (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
19) สถานศึกษามีการพัฒนาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ครบตามเกณฑ์ทุกตัวชี้วัดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20) สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น โดยเชิญวิทยากรผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นมาสอนสอนนักเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21) สถานศึกษามีการพัฒนาบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยจัดครูผู้สอนเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22) ครูผู้สอนพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23) สถานศึกษามีการพัฒนาทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม (หลักความโปร่งใส)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24) ผู้บริหารมีการพัฒนานิเทศกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ (หลักความรับผิดชอบ)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25) ครูผู้สอนมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามความพึงพอใจของผู้เรียนเน้นส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียน (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
26) สถานศึกษามีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา						
27) ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเนื้อหาสาระที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้แต่ละรายวิชา (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28) ครูผู้สอนมีการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกลุ่มสาระอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตในสังคมที่ดีขึ้น (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30) ครูผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและความผิดพลาดในการจัดการเรียนการสอน (หลักความรับผิดชอบ)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31) ผู้บริหารสถานศึกษามีการออกเยี่ยมหรือนิเทศเป็นรายชั้นเรียน ร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32) สถานศึกษามีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33) ครูผู้สอนปลูกฝังการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน เน้นร่วมมือกันมากกว่า	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
การแข่งขัน (หลักการมีส่วนร่วม)						
34) ครูผู้สอนสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. การนิเทศการศึกษา						
35) ครูมีการจัดชั่วโมง PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครูอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36) สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้สอน (หลักความโปร่งใส)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37) สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดในการออกเยี่ยมนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38) ผู้บริหารมีการนำเอาผลการนิเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39) ผู้บริหารมีการบริหารจัดการครูให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40) สถานศึกษาและนำเอาผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน (หลักความรับผิดชอบ)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
41) สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการนิเทศและเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
เป้าหมายตามที่วางไว้ (หลักความรับผิดชอบ)						
42) สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการนิเทศกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา						
43) สถานศึกษามีการบริหารจัดการห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44) สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการสืบค้น (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
45) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดทำสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46) สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (หลักการมีส่วนร่วม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47) สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและสามารถเผยแพร่ได้ (หลักความโปร่งใส)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48) สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (หลักความคุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49) สถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อนักเรียนและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สำหรับสืบค้น (หลักคุณธรรม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
50) สถานศึกษามีการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ต้องกับความต้องการของผู้เรียน (หลักความรับผิดชอบ)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

สูตร $\frac{\sum R}{N} = IOC$

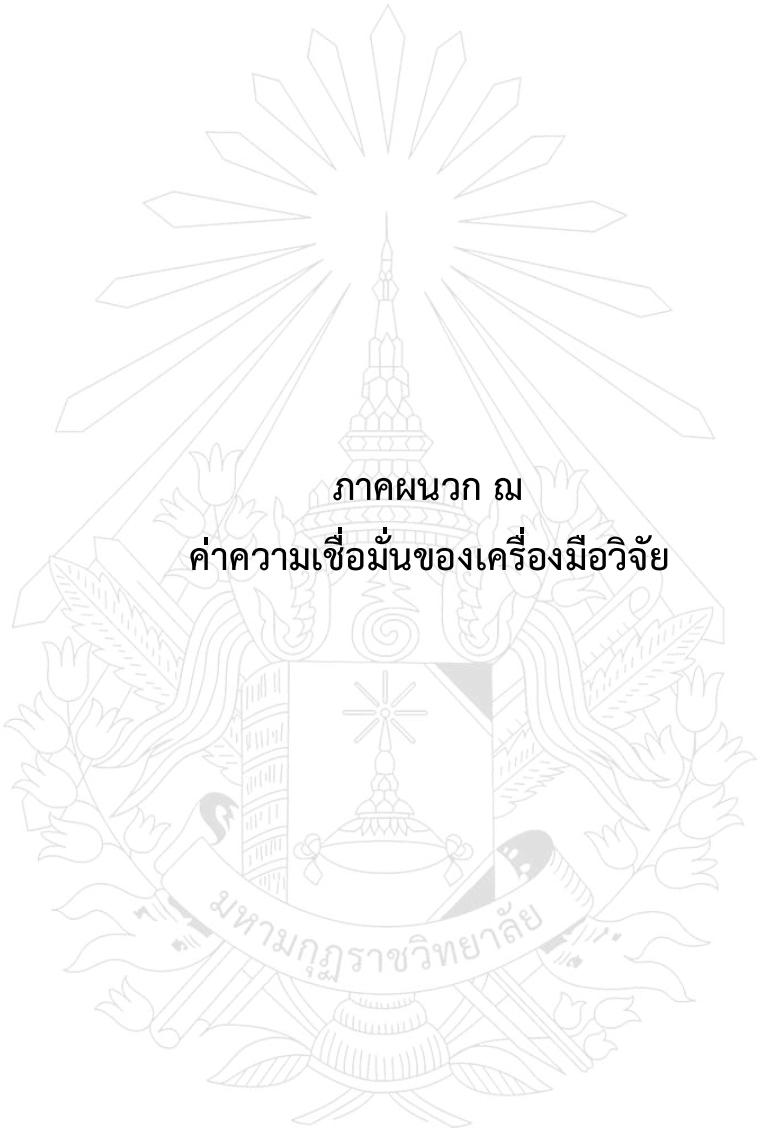
IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

<u>หมายเหตุ</u>: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

ภาคผนวก ฌ
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ผลการพิจารณา
1	0.573*	ผ่านเกณฑ์
2	0.58*	ผ่านเกณฑ์
3	0.581*	ผ่านเกณฑ์
4	0.347*	ผ่านเกณฑ์
5	0.46*	ผ่านเกณฑ์
6	0.48*	ผ่านเกณฑ์
7	0.426*	ผ่านเกณฑ์
8	0.327*	ผ่านเกณฑ์
9	0.615*	ผ่านเกณฑ์
10	0.587*	ผ่านเกณฑ์
11	0.615*	ผ่านเกณฑ์
12	0.48*	ผ่านเกณฑ์
13	0.501*	ผ่านเกณฑ์
14	0.611*	ผ่านเกณฑ์
15	0.519*	ผ่านเกณฑ์
16	0.58*	ผ่านเกณฑ์
17	0.587*	ผ่านเกณฑ์
18	0.644*	ผ่านเกณฑ์
19	0.418*	ผ่านเกณฑ์
20	0.52*	ผ่านเกณฑ์
21	0.238	ไม่ผ่านเกณฑ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ผลการพิจารณา
22	0.418*	ผ่านเกณฑ์
23	0.502*	ผ่านเกณฑ์
24	0.516*	ผ่านเกณฑ์
25	0.553*	ผ่านเกณฑ์
26	0.597*	ผ่านเกณฑ์
27	0.579*	ผ่านเกณฑ์
28	0.538*	ผ่านเกณฑ์
29	0.202	ไม่ผ่านเกณฑ์
30	0.636*	ผ่านเกณฑ์
31	0.587*	ผ่านเกณฑ์
32	0.615*	ผ่านเกณฑ์
33	0.48*	ผ่านเกณฑ์
34	0.501*	ผ่านเกณฑ์
35	0.611*	ผ่านเกณฑ์
36	0.519*	ผ่านเกณฑ์
37	0.58*	ผ่านเกณฑ์
38	0.587*	ผ่านเกณฑ์
39	0.644*	ผ่านเกณฑ์
40	0.485*	ผ่านเกณฑ์
41	0.52*	ผ่านเกณฑ์
42	0.238	ไม่ผ่านเกณฑ์
43	0.418*	ผ่านเกณฑ์
44	0.502*	ผ่านเกณฑ์
45	0.516*	ผ่านเกณฑ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ผลการพิจารณา
46	0.553*	ผ่านเกณฑ์
47	0.658*	ผ่านเกณฑ์
48	0.575*	ผ่านเกณฑ์
49	0.538*	ผ่านเกณฑ์
50	0.202	ไม่ผ่านเกณฑ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า แบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation) ตั้งแต่ 0.202 ถึง 0.658 มีคุณภาพผ่านเกณฑ์จำนวน 46 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.327 ถึง 0.658

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น(Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ "ค่าอำนาจจำแนก" (Discrimination) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และคุณภาพทั้งฉบับ "ค่าความเชื่อมั่น" (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient: α) สรุปผลการวิเคราะห์ดังตาราง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ค่าความเชื่อมั่น
1	0.573*	0.949
2	0.58*	
3	0.581*	
4	0.347*	
5	0.46*	
6	0.48*	
7	0.426*	
8	0.327*	
9	0.615*	

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ค่าความเชื่อมั่น
10	0.587*	
11	0.615*	
12	0.48*	
13	0.501*	
14	0.611*	
15	0.519*	
16	0.58*	
17	0.587*	
18	0.644*	
19	0.418*	
20	0.52*	
21	0.418*	
22	0.502*	
23	0.516*	
24	0.553*	
25	0.597*	
26	0.579*	
27	0.538*	
28	0.636*	
29	0.587*	
30	0.615*	
31	0.48*	
32	0.501*	
33	0.611*	

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation)	ค่าความเชื่อมั่น
34	0.519*	
35	0.58*	
36	0.587*	
37	0.644*	
38	0.485*	
39	0.52*	
40	0.418*	
41	0.502*	
42	0.516*	
43	0.553*	
44	0.658*	
45	0.575*	
46	0.538*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า แบบสอบถาม จำนวน 46 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation) ตั้งแต่ 0.327 ถึง 0.658 แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.949

ภาคผนวก ญ
ภาพการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาพการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

นายปิยะ พุทธเพาะ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพุทไธสง (โอภาสประชานุกูล)

สัมภาษณ์วันที่ 10 เมษายน 2566 เวลา 09.00 – 09.30 น.

ภาพการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

นางสาวศศิพร รินทะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเยี่ยม

สัมภาษณ์วันที่ 10 เมษายน 2566 เวลา 10.00 – 10.30 น.

ภาพการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

นายพรพงษ์ ดูยอดรัมย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณาราม

สัมภาษณ์วันที่ 11 เมษายน 2566 เวลา 09.00 – 09.30 น.

ภาพการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายประวุธ ภูทองแหลม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสระบัว

สัมภาษณ์วันที่ 11 เมษายน 2566 เวลา 10.00 – 10.30 น.

ภาพการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4

นายวิษณุ ปิ่นรัตนกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเป้า (สุทธิสารอุทิศ)

สัมภาษณ์วันที่ 11 เมษายน 2566 เวลา 10.00 – 10.30 น.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นายธงชัย ขุนาพรม

วัน เดือน ปี : 2 มิถุนายน 2527

ชาติภูมิ : ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน : 108 หมู่ 14 ต.น้ำคำ อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

E-mail : tonynoi101@gmail.com

Tel : 087-7289515

ID Line : tonynoi101

หน้าที่การงานปัจจุบัน : รับราชการครู คศ.1 โรงเรียนสาวแหวิทยา ตำบลสาวแห อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2553 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2560 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช